

PILOTNÍ ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY ORP KYJOV 3.1

TECHNICKÁ ZPRÁVA

Vyhotoveno: červen, 2016

Zpracoval: EKOTOXA, s.r.o.

*Komplexní plánovací, monitorovací, informační a vzdělávací nástroje pro adaptaci území na dopady klimatické změny
s hlavním zřetelem na zemědělské a lesnické hospodaření v krajině*

Projekt číslo: EHP-CZ02-OV-1-039-2015

OBSAH

1	ROZŠÍŘENÝ ABSTRAKT ZA DÍLČÍ AKTIVITU č. 3.1 UPLATŇOVÁNÍ SYSTÉMŮ PROSTOROVÉHO PLÁNOVÁNÍ V NEZASTAVĚNÉM ÚZEMÍ	5
2	ÚVOD	7
3	VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	8
4	POUŽITÉ DATOVÉ PODKLADY	9
4.1	Územně analytické podklady SO ORP Kyjov	9
4.2	Územně plánovací dokumentace	11
4.3	Pozemkové úpravy	16
5	PRŮZKUMY A ROZBORY (ANALYTICKÁ ČÁST).....	19
5.1	Rozbor vazeb sídel a krajiny, analýza hodnot v území	19
5.1.1	Vazby sídla a krajiny	19
5.1.2	Hodnoty v území.....	20
5.2	Rozbor využívání volné krajiny člověkem	32
5.2.1	Zemědělství	34
5.2.2	Lesnictví	36
5.2.3	Vodní hospodářství.....	36
5.2.4	Těžba nerostů	36
5.2.5	Prostupnost území.....	36
5.2.6	Rekreace a cestovní ruch.....	37
5.3	Rozbor a rámcové vymezení krajinných potenciálů	39
5.4	Rozbor ohrožení, rizik a problémů v území a souhrnné vyhodnocení.....	43
5.4.1	Prostorové uspořádání krajiny a krajinný ráz, ochrana a rozvíjení estetických kvalit krajiny, ochrana a zhodnocení kulturně-historických hodnot v území, zásah krajiny do sídel – provázanost se sídelní zelení.....	43
5.4.2	Rekreační využití krajiny	44
5.4.3	Dopravní infrastruktura, prostupnost krajiny (pro lidi).....	45
5.4.4	Obnova, zachování a rozvíjení přírodních hodnot, ekologické stability a ochrana biodiverzity	46

5.4.5	Ochrana vod, optimalizace vodních režimu krajiny a adaptace na změnu klimatu a krajní jevy (sucho a lokální přívalové srážky)	53
5.4.6	Hospodaření v území.....	63
6	NÁVRHY ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY	67
6.1	Stanovení cílové vize krajiny	67
6.2	Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny a využití krajinných potenciálů.....	69
6.2.1	Zpřesnění typů krajin a cílových charakteristik krajiny	74
6.2.2	Návrh opatření na ochranu krajinného rázu	77
6.3	Členění území na krajinné okrsy	89
6.4	Návrh řešení problémů, snižování ohrožení a předcházení rizikům v krajině	95
7	ZÁVĚR	129
7.1	Souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu v ÚPD včetně návrhů změn stávající ÚPD a souhrnné doporučení pro zohlednění návrhu při činnosti orgánů veřejné správy a dalších subjektů	129
7.2	Přehled jevů doporučených k doplnění do územně analytických podkladů	129
8	POUŽITÁ LITERATURA	131
9	SEZNAM OBRÁZKŮ	131
10	SEZNAM TABULEK	133
11	POUŽITÉ ZKRATKY A SYMBOLY	133
12	PŘÍLOHY ZPRÁVY K DÍLČÍ AKTIVITĚ.....	134
12.1	GRAFICKÉ PŘÍLOHY	134
12.2	OSTATNÍ PŘÍLOHY.....	135

Zpracovatelský tým:**EKOTOXA s.r.o.**

Mgr. Petr Birklen a Mgr. Hana Trávníčková – vedení projektu a koordinace prací

Mgr. Přemysl Pavka, Mgr. Klára Rausová - ochrana vod a optimalizace vodního režimu krajiny

Ing. Kateřina Vrublová - hospodaření v území

RNDr. Stanislav Šťastný – práce v GIS, zpracování výkresů

Jana Vaňková – zpracování schémat

Externí řešitelé:

Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc. - odborný garant - urbanismus, krajinné plánování

Ing. arch. Antonín Hladík – urbanismus, vztahy sídel a krajiny

Ing. Petr Ondruška – ÚSES

Mgr. Jan Dušek - ochrana přírody

1 ROZŠÍŘENÝ ABSTRAKT ZA DÍLČÍ AKTIVITU Č. 3.1 UPLATŇOVÁNÍ SYSTÉMŮ PROSTOROVÉHO PLÁNOVÁNÍ V NEZASTAVĚNÉM ÚZEMÍ

V projektu „Komplexní plánovací, monitorovací, informační a vzdělávací nástroje pro adaptaci území na dopady klimatické změny s hlavním zřetelem na zemědělské a lesnické hospodaření v krajině“ (číslo projektu: EHP-CZ02-OV-1-039-2015) byla **v rámci Aktivitu č. 3.1 „Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území“ zpracována pilotní Územní studie krajiny (ÚSK) na části území ORP Kyjov.**

Územní studie krajiny je novým pojmem mezi územně plánovacími podklady. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vyhlásilo dne 8. října 2015 průběžnou výzvu k podávání žádostí o podporu z Integrovaného regionálního operačního programu, specifického cíle 3.3 – Podpora pořizování a uplatňování dokumentů územního rozvoje zaměřenou na aktivitu územní studie, jejíž součástí je i podpora zpracování územních studií krajiny.

Územní studie krajiny bude vždy zpracovávána pro celý správní obvod obce s rozšířenou působností, v pilotní studii byla zpracována přibližně třetina území ORP Kyjov.

Zpracování Územní studie krajiny poskytuje jedinečnou příležitost pro komplexní řešení volné krajiny, včetně koordinace soukromých a veřejných zájmů v krajině. Potřeby rozvoje a ochrany zastavěného území včetně vymezování zastavitelných ploch jsou dostatečně řešeny v územně plánovacích dokumentacích, **ve volné krajině však doposud nebyly územně plánovací nástroje dostatečně uplatňovány.** ÚSK navíc řeší návaznosti na území přesahujícím hranice jedné obce.

Stále více je nutné se věnovat **problémům způsobeným změnami klimatu** (povodně x sucho), v sídlech i ve volné krajině. ÚSK tak musí reagovat na dokument Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu (tzv. Adaptační strategie) a na její národní ekvivalent, kterým je dokument Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (tzv. Adaptační strategie ČR). S tím souvisí také změny v biologické rozmanitosti, prostupnost a přístupnost krajiny, protipovodňová a protierozní opatření v krajině nebo tzv. zelená infrastruktura.

Co konkrétně ÚSK řeší?

- adaptaci na změny klimatu
  - protierozní a protipovodňovou problematiku

- retenci vody (sucho)
- funkční strukturu krajiny
- ochranu krajinného rázu
- ekologicky málo stabilní území
- podmínky pro zachování biodiverzity
- prostupnost krajiny
- podmínky pro rekreaci aj.

Prioritní témata, která byla řešena v rámci pilotní ÚSK ORP Kyjov:

- podpora a ochrana krajinného rázu a cílových charakteristik krajiny
- vazba sídel a krajiny
- snížení vodní a větrné eroze zemědělské půdy
- zadržení vody v krajině
- prostupnost zemědělské krajiny

Řešené tematické oblasti v pilotní ÚSK ORP Kyjov:

1. Prostorové uspořádání krajiny a krajinný ráz, ochrana a rozvíjení estetických kvalit krajiny, vazba na cílové charakteristiky krajiny v ZÚR, ochrana a zhodnocení kulturně-historických hodnot v území, zásah krajiny do sídel
2. Rekreační využití krajiny
3. Dopravní infrastruktura a prostupnost krajiny
4. Obnova, zachování a rozvíjení přírodních hodnot, ekologické stability a ochrana biodiverzity
5. Ochrana vod, optimalizace vodního režimu krajiny a adaptace na změnu klimatu a krajní jevy
6. Hospodaření v území

Zpracování pilotní ÚSK na části území ORP Kyjov významně přispívá k ověření průběhu prací na základě Metodického pokynu Zadání ÚSK pro správní obvod ORP (MMR a MŽP, únor 2016) a je s touto metodikou v souladu.

V tematických oblastech 5. a 6. (Ochrana vod a Hospodaření v území) je studie v souladu s navrženými opatřeními k eliminaci nebo snížení negativních dopadů změny klimatu projektu Adaptan (www.adaptan.net).

Územní studie krajiny

- **je komplexním dokumentem**, který s víceoborovým přístupem řeší koncepčně problémy krajiny (zejména v nezastavěném území) v obvodu ORP
- **navrhuje opatření** k zachování hodnot a funkcí krajiny (retenční, estetická, rekreační, produkční...) v souladu s udržitelným rozvojem území
- **je základním podkladem** pro plánovací a rozhodovací činnost nejen orgánů územního plánování, ale také vodoprávních orgánů, orgánů ochrany ZPF, ochrany přírody aj.

2 ÚVOD

Účelem pilotní územní studie krajiny (ÚSK) je vytvořit koncepci pro plánování v krajině u vybraných obcí ORP Kyjov. Hlavním cílem ÚSK je vyhodnotit potenciály krajiny, posoudit její aktuální stav a navrhnout potřebná opatření důležitá pro její ekologickou stabilizaci, zaměřená na eliminaci negativních dopadů změny klimatu (sucho, lokální přívalové srážky...), zachování krajinného rázu a přírodních a kulturních hodnot.

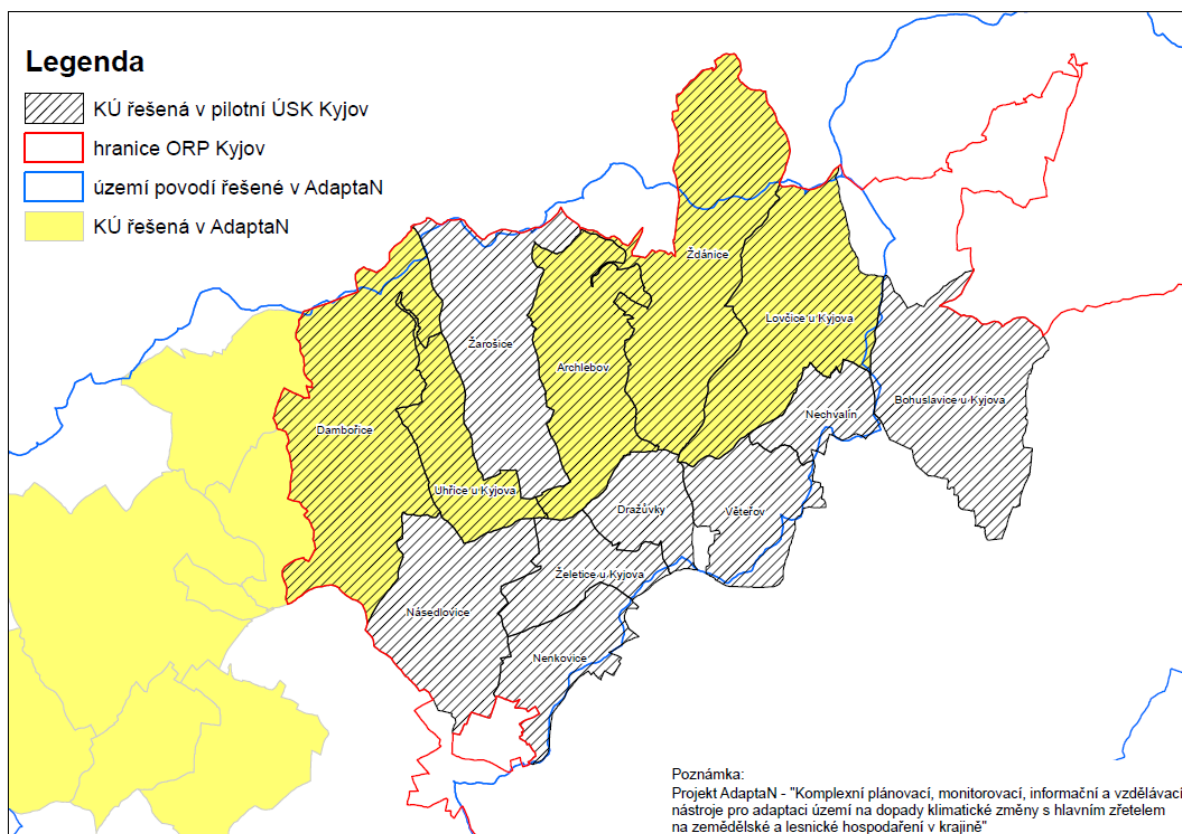
Územní studie krajiny bude sloužit především jako podklad pro zpracování Zadání ÚPD a bude jedním ze základních podkladů pro zpracování koncepce uspořádání krajiny v územních plánech.

Součástí studie je definice krajinářských hodnot, limitů a zásad řešení, definice optimálního využití ploch, prostorových a historických záležitostí v nezastavěném území, krajinného rázu, řešení územního systému ekologické stability, definování limitů v krajině a návrhů opatření pro řešení klíčových problémů v krajině ORP Kyjov, zejména opatření pro zadržení vody v krajině, snížení vodní a větrné eroze a obnovení prostupnosti zemědělské krajiny jak pro člověka, tak pro organismy.

3 VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Pilotní územní studie krajiny je řešena na území vybraných 13 katastrů ORP Kyjov: Archlebov, Bohuslavice u Kyjova, Dambořice, Dražůvky, Lovčice, Násedlovice, Nechvalín, Nenkovice, Uhřice, Věteřov, Žarošice, Ždánice a Želetice. Řešené katastry obcí se nacházejí v severozápadní části území ORP Kyjov. Celková výměra území je 15 557,69 ha.

Celkem 5 obcí - Archlebov, Dambořice, Lovčice, Uhřice a Ždánice bylo řešeno v rámci projektu AdaptaN (*Komplexní plánovací, monitorovací, informační a vzdělávací nástroje pro adaptaci území na dopady klimatické změny s hlavním zřetelem na zemědělské a lesnické hospodaření v krajině (projekt EHP-CZ02-OV-1-039-2015, VÚT Brno, VÚV T.G.M. v.v.i., Brno, ÚZEI Praha, Ekotoxa s.r.o., Brno, NIBIO – Norsko, 2016).*

Obrázek č. 1: Vymezení řešeného území

4 POUŽITÉ DATOVÉ PODKLADY

4.1 ÚZEMNĚ ANALYTICKÉ PODKLADY SO ORP KYJOV

V následující tabulce jsou uvedeny jevy, které se vyskytují v řešeném území a jsou důležité pro řešení územní studie krajiny:

Tabulka č. 1: Seznam vyskytujících se jevů v území významných pro řešení ÚSK

Seznam jevů/objektů	Poznámka, podrobnější komentář
8. nemovitá kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma	
9. nemovitá národní kulturní památka, popřípadě soubor, včetně ochranného pásma	
11. urbanistické hodnoty	v rámci tohoto jevu byly v ÚAP vymezeny i významné urbanistické prostory
12. region lidové architektury	
13. historicky významná stavba, soubor	v rámci tohoto jevu byly v ÚAP vymezeny i historické památky, válečné hroby
14. architektonicky cenná stavba, soubor	v rámci tohoto jevu byly v ÚAP vymezeny i stavby dotvářející identitu obce a krajiny
15. významná stavební dominanta	v rámci tohoto jevu byly v ÚAP vymezeny i významné stavby církevního charakteru
16. území s archeologickými nálezy	
19. místo významné události	v rámci tohoto jevu byly v ÚAP vymezeny i historická pietní místa
20. významný vyhlídkový bod	v rámci tohoto jevu byly v ÚAP vymezeny i místa dálkových pohledů
21. územní systém ekologické stability	pouze regionální a nadregionální ÚSES
32. památný strom včetně ochranného pásma	
38. lesy zvláštního určení	rozsáhlé lesní celky – přírodní park Ždánický les, Věteřovská vrchovina, Vracovská doubrava
39. lesy hospodářské	
40. vzdálenost 50 m od okraje lesa	
41. bonitovaná půdně ekologická jednotka	vysoký podíl půd I. a II. třídy ochrany
43. investice do půdy za účelem zlepšení půdní úrodnosti	investice do půd ve formě závlah, odvodnění - vhodné doplnit i ostatní revitalizační opatření, zemědělské meliorace Trkmanka, Spálený potok, závlahy Vlkoš u Kyjova, Moravany
44. vodní zdroj povrchové, podzemní vody včetně	významný vodní zdroj podzemních vod Bzenec

Seznam jevů/objektů	Poznámka, podrobnější komentář
ochranných pásem	
45. chráněná oblast přirozené akumulace vod	Kvartér řeky Moravy (Syrovinka) - zasahuje na území ORP v jihovýchodní části v nivě Moravy
46. zranitelná oblast	
47. vodní útvar povrchových, podzemních vod	
48. vodní nádrž	
50. záplavové území	Q100 Trkmanka, Syrovinka
51. aktivní zóna záplavového území	
56. lázeňské místo, vnitřní a vnější území lázeňského místa	
57. dobývací prostor	dobývací prostory v k.ú. Dambořice, Uhřice
58. chráněné ložiskové území	Jedná se zejména o chráněná ložisková území pro těžbu ropy a zemního plynu, včetně podzemních zásobníků v Dambořicích. V celém území ORP Kyjov jsou plošně nejrozsáhlejší chráněná ložisková území lignitu (CHLÚ Vracov, CHLÚ Kyjov a CHLÚ Těmice), menší plošný rozsah vykazují CHLÚ ropy a zemního plynu (CHLÚ Vikoš, CHLÚ Koryčany, CHLÚ Ždánice, CHLÚ Dambořice, CHLÚ Mouřínov, CHLÚ Násedlovice, CHLÚ Žarošice, CHLÚ Dražůvky), jediným CHLÚ sklářských a slévárenských písků na území ORP je CHLÚ Čejč.
60. ložisko nerostných surovin	významná jsou zejména ložiska zemního plynu a ropy na území Dambořic, Uhřic a Ždánic
61. poddolované území	zejména po těžbě lignitu
62. sesuvné území a území jiných geologických rizik	
66. odval, výsypka, odkaliště, halda	
67. technologický objekt zásobování vodou včetně ochranného pásma	
85. skládka včetně ochranného pásma	
93. místní a účelové komunikace	
106. cyklostezka, cyklotrasa, hipostezka a turistická stezka	vč. Moravské vinařské stezky
117. zastavitelná plocha	
118. jiné záměry	
119. další dostupné informace, např. průměrná cena m ² stavebního pozemku v členění podle katastrálních území, průměrná cena m ² zemědělské půdy v členění podle katastrálních území	

Poznámky ke zpracování jevů ÚAP

Jevy 21., 38., 39., 41.

Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území

- ÚSES, les zvláštního určení, lesy hospodářské a BPEJ - pouze tyto jevy uvedeny jako Hodnoty území, přičemž chybí lokální ÚSES, BPEJ je nutno zobrazovat jako třídy hodnoty
- zcela chybí ostatní jevy - ZCHÚ, krajinný ráz a řada dalších, které vypovídají o přírodních hodnotách místa

Jevy 28., 30., 31., 34.

- přírodní rezervace, přírodní park, přírodní památka a NATURA 2000 - evropsky významná lokalita jsou vedeny pouze jako Limity, nikoli jako Hodnoty území

Jevy 41., 44., 45., 46., 57., 58., 60., 62.

- BPEJ, vodní zdroj povrchové, podzemní vody, CHOPAV, zranitelná oblast, dobývací prostor, CHLÚ, ložisko nerostných surovin, sesuvné území - vedeny jako ochrana přírodních zdrojů, přičemž je do této kategorie zahrnuta řada prvků přírodních rizik - sesuvy, poddolovaná území, zranitelné oblasti, které by společně se záplavovými územími, erozně ohroženými pozemky, znečištěním ovzduší a vod měly spadat do uvedené kategorie, nikoli jako přírodní zdroj - tato data jsou však správně zařazena do Problémového výkresu

Mimo sledované jevy dle vyhlášky č. 500/2006 Sb. - Vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti jsou v ÚAP ORP Kyjov vymezeny další přírodní hodnoty:

Hodnotné části krajiny - Celky zahrnující přírodní lokality a zeleň utvářející obraz a charakter území – je zde nejasné určení prvků, hodnotnou částí jsou i kulturně-historické stavby. Částečně budou z tohoto jevu získány „Segmenty krajiny se soustředěnými estetickými hodnotami, harmonickým měřítkem a vztahy v krajině“. Jevy týkající se urbanistické struktury a historických staveb atd. budou využity k vyhodnocení vztahu sídel a krajiny.

Viniční trati - Historické vinařské trati jsou výchozí hodnotou, na které je postavena vinařská kultura regionu a identifikace s konkrétním místem.

4.2 ÚZEMNĚ PLÁNOVACÍ DOKUMENTACE

Návrh Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje (ZUR JMK)

Území řešené pilotní ÚSK nespadá do žádné z rozvojových ani specifických oblastí vymezených v ZÚR JMK.

Územní plány obcí

V následující tabulce je uveden způsob řešení problematiky krajiny a návrhy opatření ve stávajících územních plánech obcí v řešeném území.

Tabulka č. 2: Problematika krajiny a návrhy obsažené v ÚPD řešeného území

Název obce	Rok	KUK*	Problematika krajiny v KUK	Návrhy
Archlebov	1999	ne	zeleň izolační, podpora potenciální vegetace, realizace ÚSES, les, zalesnění skládky, bez návrhu rekreačních zařízení, VKP, PŘP, návaznost na LHP, rozptýlená zeleň, ochrana stromořadí, alejí, průchodnost PŘP, ÚSES dle generelu, eroze, ovzduší, radon, ochrana vod, povodňové riziko	vyhlášení PŘP, vybudování vodních nádrží, omezení zástavby niv, ochrana nelesní zeleně - součást ÚSES nebo PUPFL, ZPF - snížení hnojení, dělení pozemků, PEO, převod na louky, zatravnění x zalesnění, návrhy VKP, ÚSES
Bohuslavice u Kyjova	2014	ano	ÚSES, podpora rozptýlené zeleně, aleje, vodní plochy, revitalizace, zvýšení podílu ovocných dřevin, zalesnění, prostupnost - silnice, cyklotrasy, PEO	zákaz nových sídel, ÚSES pro zvýšení ES, KR respektovat zachováním přírodních hodnot, návrh rybníka, tůní, doprovodné zeleně, návrh PEO a PPO, hospodaření s dešťovými vodami u nové zástavby, řešení extravilánových vod organizačními změnami v povodí, podmíněně přípustná zástavba v nivách, přestavba brownfieldu na hromadnou rekreaci
Dambořice	2000	ne	PPO, PEO, ÚSES	revitalizace vodních toků, vodní nádrže, suché poldry, odvodňovací příkopy, zatravnění a krajinná zeleň na svažitě orné půdě, ÚSES
Dražůvky	2002	ne	ÚSES (spojen s PEO a protihlukovou funkcí), VKP, zeleň, PEO, ochrana nelesních dřevin, PUPFL, ES, ovzduší, radon, voda (ochrana liniové zeleně, revitalizace, retenční nádrže, kanalizace)	ÚSES, návrh VKP, městská zeleň, realizace ÚSES podél vodních toků, zalesnění teras a skládky, záchytný příkop a lapač splavenin
Lovčice	2013	ano	PPO, PEO, prostupnost krajiny (pouze z pohledu člověka - komunikace), ÚSES	suchý poldr, zatravněvací pásy součást KPÚ, odvodňovací příkopy, extravilánové vody do stokové sítě nebo vodního toku, zatravnění erozně ohrožených svahů, revitalizace toků, rekonstrukce břehové vegetace, izolační zeleň
Násedlovice	2011	ano	ÚSES, prostupnost krajiny (pouze z pohledu člověka - komunikace, cyklotrasy, turistické trasy), PEO, PPO - studie odtokových poměrů území,	obecné přípustné využití ploch nezastavěných a nezastavitelných, cyklotrasy, vymezeno území pro

Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území

Název obce	Rok	KUK*	Problematika krajiny v KUK	Návrhy
			rekreace, dobývání nerostů	povrchovou akumulaci vod
Nechvalín	2009	ano	krajinný ráz, produkční funkce území, zvýšení funkčnosti krajiny, revitalizace, zeleň, ÚSES, prostupnost krajiny - zajištěna v rámci PEO a zvyšování ekologické stability krajiny, PEO (problém jasné lokován), PPO, dobývání nerostů, rekreace	ochranná pásma krajinných horizontů s max. výškou výstavby 20m, nový LBK ÚSES s funkcí větrolamu, návrhy konkrétních PEO a PPO
Nenkovice	2010	ano	ÚSES, prostupnost (jen komunikace), PEO, PPO, rekreace, dobývání nerostů	ÚSES s účelovými komunikacemi, opatření na zvýšení retence krajiny (retenční nádrže), poldr, průleh a zatravnění dle KPÚ, ÚSES, problémy s extravilánovými vodami řešeny svedením do kanalizace - nutná změna organizace v povodí
Uhřetice	2002	ne	ÚSES, VKP	poldr
Věteřov	1998	ne	zeleň, ochrana ovzduší, vod, ZPF a PUPFL	zalesnění starého sadu, zatravnění skládky, izolační zeleň farmy
Žarošice	1999	ne	zeleň, rekreace, hygiena, ovzduší, voda, hluk, radon, ložisková území, záplavová území, eroze, krajinný ráz vesnice	revitalizace toku, stromořadí, rybník, zatrubnění potoka v centru obce, zklidnění dopravy v rekreačních oblastech, ozelenění ploch, definování míst s povodňovým rizikem, posílení retenční schopnosti krajiny, oplocení, regulace reklam
Ždánice	2006	ne	ZPF, PUPFL, vodní toky a nádrže, krajinný ráz, nerostné suroviny, ÚSES, krajinné zóny s produkční funkcí (PEO, nové výsadby), VKP, záplavová území, PPO, PEO, ovzduší, voda, ZPF, PUPFL, hluk, skládky	návrh sadů a zahrad, revitalizace rybníka, tůň, sedimentační nádrž, úprava a zkapacitnění koryta, poldr, revitalizace meandrů (IP ÚSES)
Želetice	2000	ne	odvodnění, ÚSES, PEO, kanalizace, nerostné suroviny, ochrana přírody, ochrana zeleně, krajinný ráz, ochrana ZPF, hluk, ovzduší, ochrana PUPFL	revitalizace toků, protierozní mez, rybník, rekonstrukce kanalizace, retenční nádrž, ČOV, ÚSES včetně IP

* Koncepce uspořádání krajiny

Poznámka: ÚP Nechvalín obsahuje samostatný výkres Koncepce uspořádání krajiny (výkres obsahuje zastavěné a zastavitelné plochy, využití území, ÚSES, VKP, místa dalekého rozhledu, PEO, pohledové horizonty, komunikace, cyklotrasy a turistické trasy, viniční tratě, změny způsobu obhospodařování území v souladu s udržitelným rozvojem)

Ze schválených ÚPD řešených obcí byla převzata a překreslena zastavěná území, zastavitelné plochy a všechny stávající i navrhované prvky týkající se ÚSES, protierozních a protipovodňových opatření v území.

Navrhovaná opatření z ÚP byla prověřena a srovnána s návrhy vyplývajícími ze schválených KPÚ, s návrhy projektu ADAPTAN a Studie proveditelnosti k realizaci přírodně blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko.

Tabulka č. 3: Stávající a navrhovaný ÚSES a prvky protipovodňové a protierozní ochrany v ÚPD

Název obce	Popis	Stav	Počet	Délka/ Výměra
Dambořice	Lapač splavenin	Stav	6x	
	Lapač splavenin	Návrh	18x	
	Záchytný příkop	Stav	1x	100 m
	Záchytný příkop	Návrh	22x	4026 m
	Zaklenutí potoka	Stav	1x	336 m
	Zaklenutí potoka	Návrh	2x	42 m
	Interakční prvek	Stav	16x	2359 m
	Interakční prvek	Návrh	31x	13986 m
	Vodní plocha	Stav	1x	0,27 ha
	Vodní plocha	Návrh	2x	0,56 ha
	Suchý polder	Návrh	6x	0,51 ha
Dražůvky	Lapač splavenin	Stav	2x	
	Lapač splavenin	Návrh	5x	
	Vodní nádrž	Návrh	1x	1,61 ha
	Lokální biocentrum	Návrh	1x	4,34 ha
	Záchytný příkop	Stav	2x	0,28 ha
	Záchytný příkop	Návrh	4x	0,26 ha
Kyjov (bohuslavice u kyjova)	Plochy protierozních opatření	Návrh	4x	60,26 ha
	Plochy pro protipovodňová opatření	Návrh	1x	2,15 ha
	Vodní plochy	Návrh	3x	6,30 ha
Násedlovice	Otevřený příkop, zasakovací průleh	Návrh	6x	4845,44 m
	Dráhy povrchového odtoku	Návrh	8x	6111,43 m
	Interakční prvek	Návrh	4x	1679,26 m
	Interakční prvek	Stav	1x	124,07 m
	Zasakovací polder	Návrh	4x	4,88 ha
	Založení místního biocentra lbc u haltýře	Návrh	1x	4,22 ha
	Vodní nádrž	Návrh	1x	1,92 ha
	Území ohrožené plošnou erozí	Návrh	5x	346,61 ha
Nechvalín	Doprovodná zeleň, aleje a peo na zpf	Návrh	8x	2359 m

Název obce	Popis	Stav	Počet	Délka/ Výměra
	Vodní nádrž	Návrh	1x	5,85 ha
Nenkovice	Revitalizační nádrž	Návrh	1x	3,56 ha
	Rybník	Návrh	1x	0,14 ha
	LBC prameniště - suchý poldr	Návrh	1x	3,02 ha
Věteřov	Lapač splavenin	Stav	6x	
	Interakční prvek	Stav	6x	1884 m
	Interakční prvek	Návrh	6x	2849 m
	Záchytný příkop	Stav	1x	349 m
	Vodní plocha	Návrh	2x	3,83 ha
	Záchytný suchý poldr	Stav	1x	0,02 ha
Žarošice	Otevřené příkopy k zachycení dešťových vod	Stav	4x	1510 m
	Stromořadí	Stav	6x	1574,00 m
	Stromořadí	Návrh	31x	7310,40 m
	Stromořadí	Kombinace stav a návrh	2x	402,70 m
	Revitalizace vodního toku	Návrh	1x	1104,40 m
	PEO zatravnovací pásy	Návrh	30x	10543,40 m
	PEO (stromořadí + techn.)	Stav	32x	3136,70 m
	PEO (stromořadí + techn.)	Návrh	10x	13366,20 m
	Poldr	Návrh	1x	0,7 ha
	Vodní plocha	Návrh	1x	0,02 ha
	LBC	Stav	3x	6,3 ha
	LBC	Návrh	8x	26,5 ha
	LBK	Stav	7x	7,2 ha
	LBK	Návrh	10x	21,4 ha
Želetice (želetice u kyjova)	Vodní plocha – W1	Návrh	1x	4,2 ha
	Vodní plocha – W2	Návrh	1x	1,8 ha
	Vodní plocha – R1	Rezerva	1x	2,6 ha
	LBC	Stav	4x	30,3 ha
	LBC	Návrh	2x	6,4 ha
	LBK	Stav	6x	6,6 ha
	LBK	Návrh	5x	6,1 ha

4.3 POZEMKOVÉ ÚPRAVY

V následující tabulce jsou uvedeny všechny pozemkové úpravy – jednoduché, komplexní; PÚ ukončené, probíhající, plánované k zahájení.

Tabulka č. 4: Přehled pozemkových úprav v katastrálních územích ÚSK

Katastrální území	Stav JPÚ/KPÚ	Název PÚ	Datum zapsání do katastru	Předpokládané datum zahájení
Archlebov	Ukončené JPÚ	2204 190 Maliny	17.7.2000	-
Bohuslavice u Kyjova	Ukončené JPÚ	2528 75 Perný	1.1.1997	-
Dambořice	KPÚ k zahájení	KPÚ Dambořice		31.12.2020
	Ukončené JPÚ	2546 232 Dubový, Dl.hony, Klenky-vinice	31.12.2003	-
Dražůvky	KPÚ k zahájení	KPÚ Dražůvky		31.12.2018
Lovčice u Kyjova	Ukončené KPÚ	KPÚ Lovčice	26.11.2003	-
Násedlovice	Ukončené JPÚ	2609 156 Padělky nad dědinou	4.11.1997	-
	Ukončené JPÚ	2610 230 Nová hora II-vinice	22.12.2003	-
	Ukončené JPÚ	2608 40 Zácestky	22.2.1995	-
	Ukončené JPÚ	2607 14 Dvůr Karlov	4.2.1999	-
Nechvalín	Ukončené JPÚ	Soudný	7.8.2008	-
Nenkovice	Ukončené KPÚ	KPÚ Nenkovice	7.7.2009	-
Uhřice u Kyjova	-	-	-	-
Věteřov	-	-	-	-
Žarošice	Ukončené KPÚ	KPÚ Žarošice	26.11.2004	-
	Ukončené JPÚ	2668 215 Za vrchním mlýnem (KPÚ)	26.11.2004	-
Ždánice	Ukončené JPÚ	2670 76 Stará hora	13.1.1996	-
	Ukončené JPÚ	2669 62 Hampejsky	27.4.1996	-
Želetice u Kyjova	Ukončené KPÚ	KPÚ Želetice	13.1.2010	-

Zdroj: portál MZe, <http://eagri.cz/public/app/eagriapp/PU/Prehled/>, stav ke dni 20. 6. 2016

V zájmovém území ÚSK byly ukončeny čtyři komplexní pozemkové úpravy, které se mj. věnovaly protipovodňové ochraně obcí (viz níže). Důvody, které vedly k zahájení všech výše uvedených pozemkových úprav, uvádí následující tabulka. U ukončených KoPÚ jsou v tabulce uvedeny návrhy opatření, jejichž cílem je zlepšení půdních a odtokových poměrů a ekologické stability krajiny.

Tabulka č. 5: Důvody zahájení pozemkových úprav v katastrálních územích ÚSK

Katastrální území	Název PÚ	Důvod	Návrhy PSZ (pouze návrhové plochy)*
Archlebov	2204 190 Maliny	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
Bohuslavice u Kyjova	2528 75 Perný	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
Dambořice	KPÚ Dambořice	Zpřístupnění pozemků Realizace staveb	-
	2546 232 Dubový, Dl.hony, Klenky-vinice	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
Dražůvky	KPÚ Dražůvky	Hlavní impuls od obce Realizace protipovodňových opatření	-
Lovčice u Kyjova	KPÚ Lovčice	Realizace protipovodňových opatření Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	interakční prvky (8) biokoridory (3) biocentra (8)
Násedlovice	2609 156 Padělky nad dědinou	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
	2610 230 Nová hora II-vinice	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
	2608 40 Zácestky	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
	2607 14 Dvůr Karlov	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
Nechvalín	Soudný	Realizace staveb Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
Nenkovice	KPÚ Nenkovice	Realizace protipovodňových opatření Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	meze a zatravnění (6) zasakovací pás (1) vodní nádrže (2) interakční prvky (2) krajinná zeleň (1) biokoridory (14) biocentra (3)
Uhřice u Kyjova	-	-	-
Věteřov	-	-	-
Žarošice	KPÚ Žarošice	Hlavní impuls od obce Realizace protipovodňových opatření Ostatní důvody výše neuvedené - uživatelské spory	suché poldry (2) svodné průlehy (9) interakční prvky (7) biokoridory (10) biocentra (3)
	2668 215 Za vrchním mlýnem (KPÚ)	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
Ždánice	2670 76 Stará hora	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-
	2669 62 Hampejsky	Ostatní důvody výše neuvedené - JPÚ	-

Katastrální území	Název PÚ	Důvod	Návrhy PSZ (pouze návrhové plochy)*
Želetice u Kyjova	KPÚ Želetice	Realizace protipovodňových opatření Žádost vlastníků nadpoloviční výměry ZP	zatravnění (38) záchytné a svodné příkopy (4) vodní nádrže (2) interakční prvky (32) biokoridory (20) biocentra (5)

*v závorce je uveden pouze počet návrhových ploch, nikoli ploch stávajících

Funkci protierozní a protipovodňovou mohou mít také některé z navržených polních cest, záleží na jejich orientaci ve svahu, typu cest (zpevněné, nezpevněné apod.) a doprovodných prvcích (odvodnění, doprovodný porost aj.).

5 PRŮZKUMY A ROZBORY (ANALYTICKÁ ČÁST)

5.1 ROZBOR VAZEB SÍDEL A KRAJINY, ANALÝZA HODNOT V ÚZEMÍ

5.1.1 Vazby sídla a krajiny

Poloha sídel v krajině

Konfigurace sídel řešeného území v krajině je dána historickým utvářením osídlení podél toků; typologicky je možno je charakterizovat podle polohy jako údolní a podle formy půdorysu jako potoční resp. uliční. Sídla jsou tak do značné míry skryta v reliéfu krajiny (terénní výškové rozdíly v charakteristických profilech dosahují cca 20 a více metrů - viz charakteristické řezy v jednotlivých sídlech).

Tato skutečnost je pozitivní, zejména pokud jde o začlenění sídel do krajiny, které lze považovat za harmonické. To je umocněno charakteristickým způsobem zástavby s významným podílem zahrad, sadů, i relativně přísně dodržovaným charakterem střech a jejich krytin. Výjimku tvoří stavby zemědělských, případně výrobních areálů, lokalizovaných na okraji sídel případně mimo ně. V případech, kdy se jedná o brownfieldy, je nezbytné zvážit jejich budoucí funkci, případně jejich likvidaci.

Kvalita přístupu ze sídla do volné krajiny

Kvalita přístupu ze sídla do krajiny je dána hustotou sítě polních cest, protože hospodaření v krajině je primární činností, ke které se připojuje využívání přírodních zdrojů (těžba ropy; plynu).

Vyhodnocení kvality přístupu pravděpodobně nelze objektivně provést, bylo by například možné porovnat dostupné snímky území z padesátých let minulého století, které reflektují „původní“ cestní síť, porovnat ji se současným stavem a vyhodnotit úbytek vstupů do území; to však samo o sobě nevyjádří kvalitu přístupu ze sídla, například rovnoměrnost ve vztahu k rozložení obyvatel v sídle, pokud by se měla kvalita poměřovat nároky obyvatel na „každodenní“ relaxaci v krajině. Je zřejmé, že současný stav se vyvinul opět na základě hospodaření v krajině, které zřejmě vyhovuje; to ovšem neznamená, že nejsou jiné důvody pro řešení změny hospodaření (např. sesuvy půdy, eroze apod.), které vynutí změny i v prostupnosti území a tedy i přístupů ze sídla do krajiny.

Poměr mezi rozvojovými potřebami sídla a možnostmi jejich naplnění v krajině

Rozvojové potřeby sídel jsou vyjádřeny v ÚPD počtem a velikostí navrhovaných zastavitelných ploch. Je zřejmé, že navrhovaná kapacita zastavitelných ploch ve všech případech překračuje reálné možnosti jejich využití; to pochopitelně souvisí se socioekonomickým potenciálem sídel.

Pro reálný rozvoj by zpravidla postačovaly zastavitelné plochy uvnitř zastavěného území sídel. Je zřejmé, že v platné ÚPD nebyla provedena bilance reálného rozvoje sídel zejména ve vztahu k regionu a dlouhodobé socioekonomické situaci.

Součástí hodnocení vazeb sídla a krajiny jsou následující přílohy:

- Vztah sídla a krajiny (shp, mapka pro každou obec - pdf)
- Poloha sídel v krajině (text kapitola 5.1.1., mapka pro každou obec)
- Konfigurace krajiny a sídla (mapky v příloze) - charakter krajinného reliéfu a jeho vliv na prostorové uspořádání sídla:
  - reliéf krajiny sídla, dominanty a významná místa a jejich poloha ve vztahu k reliéfu,
  - sklonitost terénu,
  - panoramatické pohledy na sídlo (zejména ve vztahu k dominantám)
- Tabulka „Plochy navrhované k zastavění mimo zastavěné území a jejich kapacity pro bydlení“
- Tabulka „Charakteristiky obce ve vztahu hodnot urbanizovaného území a jeho rozvoje ke krajině“ (včetně ekonomiky zasahující do krajiny a vybraných problémů k řešení ve vztahu ke krajině)

5.1.2 Hodnoty v území

5.1.2.1 Přírodní hodnoty

Zvláště chráněná území

Přírodní památka Bohuslavické stráně. Přírodní památka byla vyhlášena v roce 1992 na ploše 3,5 ha. Tvoří ji dvě samostatné části s teplomilnými travobylinnými společenstvy. Větší z nich (lokalita Hrad s pozůstatky středověkého opevnění) se nachází na pravém údolním svahu říčky Kyjovky na východním okraji Věteřovské vrchoviny na západním okraji obce Bohuslavice nad kostelem sv. Filipa a Jakuba. Lokalita Chrástka se nachází na protějším

levém údolním svahu Kyjovky ve Stupavské vrchovině na jihozápadním okraji Chřibů je situována na sv. okraji zástavby obce. Vyskytují se zde společenstva vzácných teplomilných druhů rostlin a živočichů na kyselých pískovcích s překryvy spraše v podhůří Chřibů, typická jsou teplomilná travobylinná společenstva reprezentovaná širokolistými trávničky svazu *Bromion erecti* a acidofilními suchými trávničky svazu *Koelerio-Phleion phleoidis* se sveřepem vzpřímeným, bojínkem tuhým, smělkem štíhlým, kostřavou žlábkatou a psinečkem tuhým. Z chráněných a vzácnějších druhů rostlin se zde vyskytuje např. kozinec vičencovitý, hvězdnice velkoubohná nebo hlaváč šedavý, na vlhkých místech i vratička měsíční. Obě lokality jsou také významná refugia teplomilných druhů bezobratlých, mezi které patří kudlanka nábožná, otakárek fenyklový, otakárek ovocný nebo modrásek vikvicový. Z méně častých druhů ptáků byli pozorováni pěnice vlašská, bramborníček černohlavý, krutihlav obecný a tůňák obecný.

Přírodní památka Ochozy. Luční přírodní památka byla na ploše menší než 1 ha vyhlášena v roce 2002. Leží severně od Archlebova pod vrchem Maliny. Předmětem ochrany je zachování a ochrana zvláště chráněných druhů rostlin, především kriticky ohroženého druhu tořiče včelonosného, silně ohroženého vstavače vojenského a řadou dalších ohrožených druhů jako je okrotice bílá, pětiprstka žežulník, prostřelenec křížatý ad. Na vegetaci je vázána svým výskytem i řada teplomilných druhů hmyzu.

Přírodní rezervace Sovince. Přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 1994 o rozloze 1,5 ha. Představují ji výslunné travnaté stráně mezi drobnými políčky, ovocnými sady a vinicemi s výskytem četných teplomilných druhů rostlin a živočichů. Nachází se mezi obcemi Nenkovice a Želetice na okraji Věteřovské vrchoviny. Sovince hostí teplomilná společenstva rostlin a živočichů. Hlavním důvodem ochrany je výskyt teplomilných společenstev, stepních luk a lesostepních rostlin. Z rostlin se zde nachází ohrožené druhy jako kozinec rakouský a bezlodyžný, vstavač vojenský, hlaváček jarní, sasanka lesní, zvonek sibiřský, oman oko kristovo. Z chráněných a ohrožených druhů živočichů zde žijí ještěrka obecná, dudek chocholatý, křepelka polní, užovka obojková, slavík obecný, žluva hajní a jiné.

Přírodní rezervace U Vrby. Lesní přírodní rezervace byla na ploše 30 ha vyhlášena v roce 1994. Nachází se severovýchodně od Ždánic v nejstarší části Ždánického lesa, poblíž nejvyššího kopce U Slepice (437 m.n.m.). Severní část ochranného pásma je mimo dotčené území. Předmětem ochrany v území jsou zbytky lesů v původní druhové skladbě, tedy starých bučin a dubobučin s doupnými stromy. Kromě toho se zde vyskytuje i habr, lípa, bříza nebo javor babyka. Roste zde např. ostřice chlupatá, hvězdátec čemeřicovitý, kyčelnice cibulkonosná nebo jestřábník zední. Z ptactva je významný výskyt krkavce velkého, lelka lesního nebo kalouse ušatého. Z hmyzích zástupců se zde můžeme setkat s tesaříkem obrovským, tesaříkem bukovým, roháčem obecným, hřbetozubcem jarním, batolcem duhovým nebo pestrobavcem petrklíčovým. V území pramení Lovčický potok a nedaleko i Jordánek.

Národní přírodní památka Na Adamcích. Národní přírodní památka Na Adamcích byla vyhlášena již v roce 1972 na rozloze 7,5 ha. Představují ji teplomilná stepní společenstva na svazích kopce Homole (273 m) a v jeho okolí. Nachází se v Krumvířské pahorkatině jihozápadně od obce Želetice. Předmětem ochrany je zachování zbytků přirozených stepních společenstev na ždanických pískovcích s výskytem ohrožených a chráněných druhů rostlin a živočichů. Lokalita má charakter stepních lad s teplomilnou a suchomilnou vegetací, typickými druhy jsou ostřice nízká, oman mečolistý, válečka prapořitá a bílojetel pětistý. Druhová skladba se značně mění v závislosti na expozici. Na stepních stráních jižních a jihozápadních svahů se vyskytuje např. kavyl Ivanův, kozinec rakouský, kosatec nízký nebo sinokvět měkký, na západních svazích dominují hlaváček jarní, koniklec velkokvětý, sasanka lesní, modřeneček hroznatý a kakost krvavý. Vyskytuje se zde i populace kriticky ohroženého lýkovce vonného. Na části území se nacházejí staré třešňové sady. Na teplomilnou vegetaci je vázána celá řada ohrožených a chráněných druhů hmyzu, z ptáků zde byli zaznamenáni také strnad luční, žluva hajní a strakapoud jižní.

Evropsky významné lokality

CZ0624117 Na Adamcích. EVL o rozloze 7,2 ha se nachází v Mutěnické pahorkatině, je ve výrazném překryvu s výše popsanou NPP Na Adamcích.

CZ0620421 Svatá a Prostřední vrch. V dotčeném území se nachází jen východní část EVL zařazené na národní seznam až v roce 2016, jedná se o náhradu původně navržené EVL Ždanický les. Předmětem ochrany jsou zde panonské dubohabřiny.

CZ0620103 Věteřovská vrchovina. EVL o rozloze téměř 500 ha se nachází v Mutěnické pahorkatině mezi obcemi Sobůlky, Nechvalín, Věteřov, Želetice a Strážovice. Jedná se o rozsáhlý lesní celek s poměrně zachovalými porosty dubohabřin s přirozenou druhovou strukturou. V území jsou různé typy dubohabřin, z nichž plošně převažují karpatské dubohabřiny. V menší míře se vyskytují hercynské a panonské dubohabřiny, méně reprezentativní porosty středoevropských bazifilních teplomilných doubrav a vysoce reprezentativní panonské teplomilné doubravy na spraši. Lesní porosty jsou ohroženy především výsadbou nepůvodních druhů dřevin, v podrostu se na některých místech šíří netýkavka malokvětá, místy do porostů proniká i trnovník akát.

CZ0724091 Chřiby. Rozsáhlá EVL (více než 19 tisíc ha) leží na pomezí jižní a východní Moravy. Jde o výraznou vrchovinu mezi městy Kroměříž, Uherské Hradiště a Koryčany. Dotčeného území se pouze dotýká ve východní části. Převažují přirozená nebo přírodě blízká lesní společenstva s charakteristickou výškovou členitostí. Významná jsou i luční společenstva s teplomilnou květenou a s řadou chráněných druhů z čeledi vstavačovitých. Ve flóře se uplatňují zejména druhy nižších karpatských pohoří, jako je ostřice chlupatá, svízel Schultesův, pryšec mandloňovitý nebo hvězdnatec zubatý. V nelesní flóře se vzácně vyskytují teplomilné druhy jako bělozářka větevnatá, hvězdnice chlumní, oman mečolistý a jetel alpský. Zajímavý je řídký výskyt druhů, které jsou v ostatních karpatských pohořích

časté, jako je věsenka nachová a kyčelnice devítilistá. V oblasti Chřibů se nachází početná populace kuňky žlutobřiché a kuňky ohnivé.

Lesy

V dotčeném území se lesy rozprostírají v severní části (krajinné okrsky KrO A1, A2 a sever KrO A3) a na jihu v rámci KrO C1. Jedná se o území Ždánického lesa a zalesněné části Věteřovské vrchoviny. Typické jsou zde enklávy bukových a dubových porostů. Lesní porosty jsou místy z pohledu ochrany biodiverzity narušeny lesním hospodařením, především výsadbou nepůvodních druhů dřevin, nejčastěji modřínem opadavým, smrkem ztepilým, borovicí černou a borovicí lesní.

Luční společenstva

Luční společenstva v dotčené oblasti jsou cenná, ale rozsahem velice omezená. Zvláštní význam mají stepní lokality, kterým ale stejně jako dalším typům bezlesí hrozí zarůstání v případě absence managementu, problémem je také intenzifikace na dalších plochách. Mnohé louky jsou ohroženy eutrofizací vlivem splachů z polí.

Vodní toky

Pouze horní části toků v lesnatých oblastech jsou v přirozeném stavu, většina toků v bezlesí (zemědělské krajině) je silně regulována. Hlavní problémy pro vodní ekosystémy a navázanou biotu představují narovnání toků (změna proudění, úkrytových kapacit ad.) a opevnění koryt. Dlouhé úseky toků jsou prakticky kanalizovány a jsou výrazně zatíženy eutrofizací.

5.1.2.2 Výrazné prvky prostorové skladby a zástavba s harmonickým zapojením do krajiny

Krajina severozápadní části Kyjovska je specifická přírodními podmínkami a kulturním vývojem. Obraz této krajiny je vytvářen vizuálně vnímanými fyzickými vlastnostmi této krajiny - projevem terénního reliéfu hřbetu a členitým úbočí Ždánického lesa, údolími vodotečí stékajících z úbočí a protékajících zvlněnou zemědělskou krajinou Kyjovské pahorkatiny a vegetačním krytem - lesními porosty i porosty kulturní zemědělské krajiny. Krajinná scéna je ovlivněna prostorovými vztahy jednotlivých fyzických prvků a struktur krajiny. Tyto prostorové vztahy vypovídají o dynamice krajiny, o jejím měřítku, přehlednosti, dimenzích a měřítku.

Jevy a znaky

Krajinná scéna je tvořena množstvím hmotných a vizuálně se projevujících prvků. Tyto prvky mohou mít přírodní či antropogenní povahu. Přítomností prvků a jejich struktur vznikají určité vizuální jevy, které mohou představovat podstatné znaky krajinného rázu. Mohou (ale nemusí) se projevovat čitelností, výrazností a nezaměnitelností znaků krajinné scény.

Prostorové vztahy

Pro charakter krajiny a její individualitu a rázovitost jsou důležité základní tzv. „prostorové vztahy“ v krajině. Jedná se o členění krajiny terénním reliéfem – hřbety, vrcholy, údolími a zaříznutými kaňony apod. Charakter reliéfu a struktura vodotečí, rozvodí a povodí jednotlivých toků je pro charakter krajiny určující. Prostorové členění krajiny je však také spoluvytvářeno strukturou lesních porostů a otevřených ploch zemědělské půdy, někdy také vodních ploch. V prostorovém členění hrají roli také prvky a struktury nelesní zeleně – doprovodné zeleně vodotečí, liniové zeleně, liniových a skupinových doprovodných porostů cest a mezí, soliterních stromů a remízků.

Krajinný obraz, krajinná scéna. Prostorové členění krajiny se projevuje v tzv. „krajinném obraze“, který je vnějším - vizuálním - projevem vnitřní struktury krajiny. Obraz krajiny je pojmem obecným, vyjadřujícím senzuální projev vnitřní struktury krajiny. Různé části – místa a prostory v krajině – se navenek odlišují rozdílně, rozdílná je jejich krajinná scéna. Oproti obecnému pojmu „obraz krajiny“ se pojmu „krajinná scéna“ používá při vyjádření obrazu určité krajiny – místa nebo prostoru v určitém čase. Dílčí části krajinné scény, u kterých je záběr vnímání nějakým způsobem usměrněn, ohraničen nebo rámován, jsou označovány jako „krajinné scenerie“. Scenerie mohou být důležité pro vyjádření a popsání výjimečných estetických kvalit krajiny.

Analýza krajinné scény. Podrobná analýza krajinné scény pracuje se zobecněním prvků a struktur do několika skupin. Jedná se o následující znaky vizuální scény:

- Prvky a jejich vzájemná konfigurace v krajinné scéně a jejich struktury (body a bodové struktury, linie a liniové struktury, plochy a plošné struktury, texturní a barevné struktury)
- Prostorová skladba (prostory a prostorové struktury, způsob a čitelnost vymezení prostoru, formy prostorů, rozměry, měřítko, otevřenost a uzavřenost, vazby prostorů – vizuální propojení, řazení horizontů, rozlišitelnost prostorů)
- Znaky neopakovatelnosti a výraznosti scenerií (neobvyklost a překvapivost krajinné scenerie, přítomnost výrazných přírodních a přírodě blízkých scenerií, hodnoty zástavby – urbanistické struktury a charakteru zástavby)

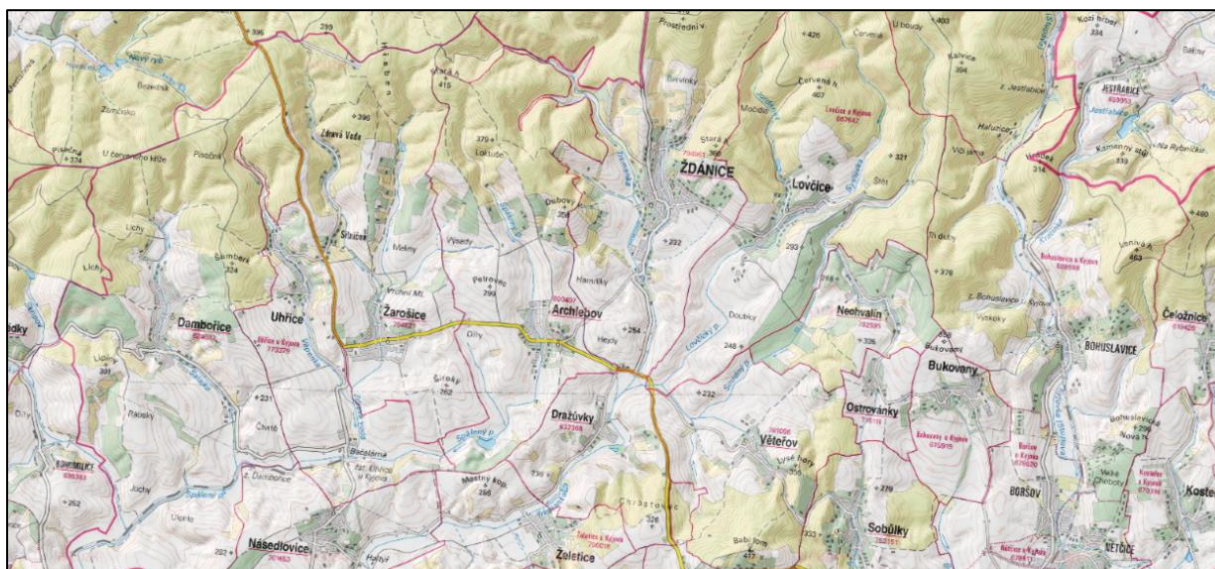
Pro účely územní studie krajiny, jejíž výstupy budou použitelné především v dalších nástrojích územního plánování (o tom svědčí cíl a postavení územní studie v systému

územního plánování, uvedený v § 30 zák. č. 183/2006 Sb., stavební zákon) jsou na území severozápadního Kyjovska vymezeny základní znaky krajiny, které se projevují v prostorovém členění krajiny a v rozlišitelnosti míst v krajině a v orientaci v krajině. Jedná se o významné terénní horizonty, terénní dominanty a kulturní dominanty kostelů.

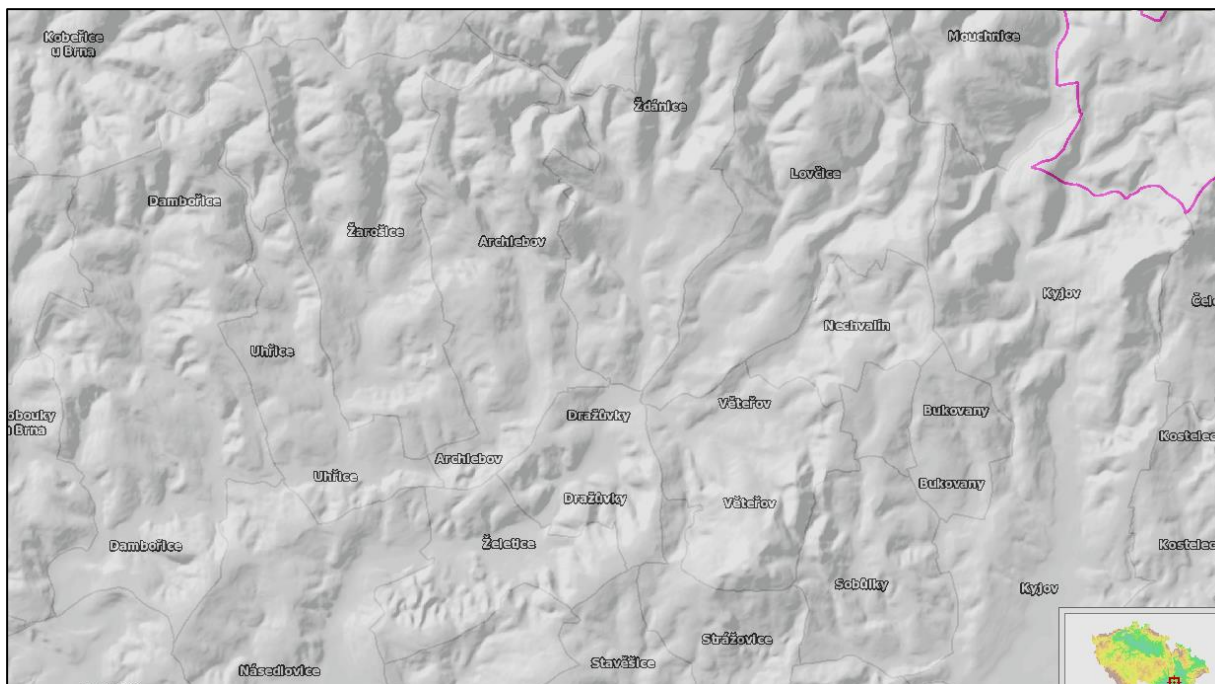
Významné terénní horizonty

Jedná se o horizonty, oddělující do svahů stoupající údolí Dambořic a Uhřic a další hřbety, oddělující prostory Žarošic, Archlebova a Ždánic s Lovčicemi. To jsou spolu s hlavním hřbetem Ždánického lesa znaky prostorové skladby vrchovinného reliéfu Ždánického lesa, které spoluvytvářejí vymezení jednotlivých krajinných prostorů a vyznačují v krajině specifické dimenze. Oproti severojižním hřbetům vyniká hřbet oddělující údolí Spáleného potoka od údolí Trkmanky – hřbet, táhnoucí se z prostoru mezi Archlebovem a Dražůvkami přes Strážný (274 m n.m.), Mastný kopec (255 m n.m.) až po Novorovinskou horu (266 m n.m.) a svahy Luk pod Kumšátem. Věteřovský hřbet se táhne od rozvodí u Ostrovánek od výšiny Bukovany (355 m n.m.) přes Lysé hory (356 m n.m.), Babí lom a klesá k západu ke Zlatému kopci (273 m n.m.).

Obrázek č. 2: Topografická mapa zájmového území

Na porovnání topografické mapy, zachycující řešené území severozápadního Kyjovska a slepé mapy se stínovaným terénem (viz níže), je patrné výše zmiňované prostorové členění krajiny georeliéfem. Zřetelně vystupují jak hřbety rozsoch hlavního hřebene Ždánického lesa, členící krajinu úpatí v severojižním směru a oddělující údolí s jednotlivými vesnicemi, tak i hlavní mezivodní hřbet tohoto segmentu Kyjovské pahorkatiny, oddělující široká údolí Spáleného potoka a Trkmanky a členící krajinu ve směru JZ – SV. Další hřbet je součástí Věteřovské vrchoviny a prostorově uzavírá jižní okraj řešeného území.

Obrázek č. 3: Stínovaný georeliéf (<https://geoportal.gov.cz/web/guest/map>)

Terénní dominanty

Terénní dominanty hlavního hřebene Ždánického lesa dotvářejí výraznost siluety lesnatého horizontu. V prostorovém členění řešeného území však hrají roli mnohem nižší terénní dominanty, vytvářející ploché výšiny v zemědělské krajině Kyjovské pahorkatiny. Tyto výšiny jsou v otevřené krajině bez většího podílu strukturní rozptýlené zeleně důležitými součástmi dílčích scénérií a důležitými body prostorového členění krajiny. Navzdory oblým tvarům, resp. tvarové nevýraznosti, je třeba tyto lokální dominanty chránit z důvodů jejich vizuální exponovanosti v otevřené krajině.

Kulturní dominanty kostelů

Pro hodnocené území je typickým znakem přítomnost nevelkých kostelů, projevujících se v obrazu krajiny a dotvářející velmi jemně siluety vesnických sídel. Často jsou to architektonicky velmi cenné objekty. Jedná se o kostel sv. Martina v Dambořicích, kostel sv. Jana Křtitele v Uhřicích, poutní kostel P. Marie v Žarošicích, sv. Šebestiána a Rocha v Archlebově, Nanebevzetí P. Marie ve Ždánicích, sv. Petra a Pavla v Lovčicích, sv. Cyrila a Metoděje ve Věteřově, sv. Martina, Cyrila a Metoděje v Násedlovicích a sv. Jakuba Staršího v Želeticích. Právě skutečnost, že tyto kostely většinou neleží v soliterní dominantní poloze, nýbrž dotvářejí siluetu zástavby obcí a jejich drobné měřítko jsou typické pro harmonické vztahy v krajině a pro harmonické zapojení zástavby do krajinného rámce. V hodnocené krajině představují typický znak a kulturní hodnotu.

Obrázek č. 4: Uhřice (EKOTOXA, 2016)

Zástavba s harmonickým zapojením do krajiny

Některá sídla vynikají poměrně nenarušenou siluetou (silueta bez staveb vymykajících se dimenzemi, měřítkem, tvarem nebo barvou), která se promítá na svahy u sídel rozložených v zahloubených údolích úpatí Ždánického lesa nebo se uplatňuje v otevřenější zemědělské krajině. Cennými scénériemi jsou takové, kde siluety sídla s drobnou dominantou kostelní věže spoluvytváří scénérii s terénním horizontem nebo terénní dominantou. Mezi sídla s harmonickým zapojením do krajiny jsou zařazeny Dambořice, Uhřice a Věteřov, cenné jsou části dalších sídel s dochovanými urbanistickými hodnotami a některými cennými stavbami - části, Ždánic, Lovčic, Nechvalína, Žarošic, Archlebova, Dražůvek, Želetic a Násedlovic.

Obrázek č. 5: Archlebov (EKOTOXA, 2016)

5.1.2.3 Segmenty krajiny se soustředěnými krajinářsko-estetickými hodnotami, harmonickým měřítkem a harmonickými vztahy v krajině

Některé části krajiny Kyjovska vynikají harmonickým výrazem – příjemným měřítkem krajiny, uzavřeností prostorů, působivým uspořádáním vztahu zástavby s krajinným rámcem, absencí výrazně rušivých staveb nebo technických zařízení. Krajina zde vyniká obytností, láká k procházkám, pozorování a k vnímání hodnot, které jsou v těchto krajinných segmentech přítomny. Soustředěním hodnot přírodní, kulturní a historické charakteristiky a přítomností harmonických vztahů v jejich vizuálním projevu v obrazu krajiny vzniká rázovitost krajiny – individualita jejího charakteru, rozlišitelnost a jedinečnost.

Estetická hodnota krajiny

Významnou hodnotou rázu krajiny je její estetická hodnota. Estetická hodnota krajiny pak vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních, kulturních a estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině. Estetické hodnoty krajiny jsou tvořeny hodnotami emocionálními, ale také hodnotami obsahovými. Jsou závislé nejenom na vlastnostech subjektu (pozorovatele, návštěvníka, obyvatele) a na jeho pocitech a schopnostech vnímání, ale také na fyzických vlastnostech objektu (krajiny).

Estetická hodnota krajiny se projevuje ve smyslových vjemech pozorovatele, který krajinu vnímá jako prostor (prostorovou scénu) všemi smysly. Tyto vjemy odrážejí tzv. emocionální hodnoty krajiny a vyvolávají určité duševní pocity jako je uklidnění, vyrovnění nebo naopak neklid, překvapení, úžas. Estetické hodnoty krajiny jsou však tvořeny nejenom hodnotami emocionálními, ale také hodnotami obsahovými. Právě obsahové hodnoty jsou pro vnímání a hodnocení krajiny velmi specifické. Běžný názor na estetiku krajiny tkívá v kráse přírodních prvků a scénérií je třeba doplnit o vnímání a racionální hodnocení užitečnosti a potřebnosti určitých prvků či struktur v krajině. U staveb a technických zařízení může tímto vnímáním spolu s estetikou funkčních technických tvarů vznikat vědomí estetické hodnoty. V přírodě si však vnímavý pozorovatel může uvědomovat a prožívat pocit sepnutí s přírodou a závislosti na přírodě.

Vjemy působící na všechny smysly vytváří působivý rámec, ve kterém člověk oceňuje bohatství forem, tvarů a barev přírody, její proměnlivost a zákonitost jejího života. Tomu odpovídají některé rysy krajinné scény, které jsou zpravidla pokaždé považovány za znaky estetické hodnoty. Jsou to např. neobvyklost, cennost a zachovalost přírodní nebo přírodě blízké scenerie, pocit zdravé harmonické a obyvatelné krajiny, výraznost, „převaha“ přírodních složek, krása a účelnost hospodářských úprav a kultivace krajiny.

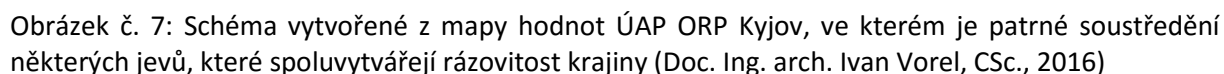

Obrázek č. 6: Estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy v krajině (foto Irena Brožová)

Estetické hodnoty se vyskytují i v zemědělské krajině a jsou vnímatelné v dílčích scénériích, zachycených jako umělecká fotografie. Působivost těchto scénérií však není totožná s estetickou atraktivností krajiny, spojenou především s pocitem příjemnosti pobytu v krajině a vnímání obrazu krajiny.

Výraznou rázovitost krajiny resp. soustředění a přítomnost v rámci regionu nebo státu cenných a jedinečných znaků a hodnot krajinného rázu je možno považovat za zvýšenou kvalitu krajiny. Území se soustředěnými přírodními hodnotami a kvalitou přírodního prostředí definovaná předpisy (NP, CHKO), segmenty krajiny s deklarovaným cenným krajinným rázem (např. přírodní park), segmenty krajiny s přítomnými památkovými a kulturně-historickými hodnotami a kulturní identitou (např. krajinná památková zóna) a prvky krajiny utvářející její vzhled (VKP) jsou oblastmi či místy krajinného rázu se zvýšenou hodnotou krajinného rázu. Je proto třeba vedle terénních průzkumů vycházet ze soustředění vybraných pozitivních hodnot krajinného rázu, uvedených v ÚAP obce.

Indikátory znaků prostorové skladby, jejichž přítomnost signalizuje vizuální atraktivitu krajinné scény:

30

Konfigurace bodových prvků

- Přítomnost zřetelných terénních dominant
- Přítomnost zřetelných architektonických dominant
- Neobvyklý tvar nebo druh dominanty
- Přítomnost vedlejších prostorových akcentů

Konfigurace liniových prvků

- Zřetelné linie morfologie terénu (horizonty, hrany, hřbetnice atd.)
- Zřetelné linie vegetačních prvků (okraje lesů, aleje, doprovodná zeleň atd.)
- Zřetelné linie zástavby

Charakter vymezení prostoru

- Zřetelné vymezení prostorů terénním horizontem
- Zřetelné vymezení prostorů okraji porostů
- Zřetelné vymezení prostorů cennou zástavbou
- Vymezení prostorů více horizonty
- Charakteristické průhledy a přítomnost míst panoramatického vnímání krajiny

Rysy prostorové struktury

- Maloplošná struktura (mozaika drobných ploch a prostorů převažujícím přírodním charakterem)
- Maloplošná struktura (mozaika s výraznými prvky rozptýlené zeleně v zemědělské krajině)
- Velkoplošná struktura otevřených ploch a větších porostních celků s harmonickým výrazem

Rozlišitelnost

- Výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie
- Neopakovatelnost krajinných forem
- Výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně
- Výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny
- Kontrast, symetrie, vyvážená asymetrie, gradace, dynamické či statické působení jako výrazný rys krajinné scény

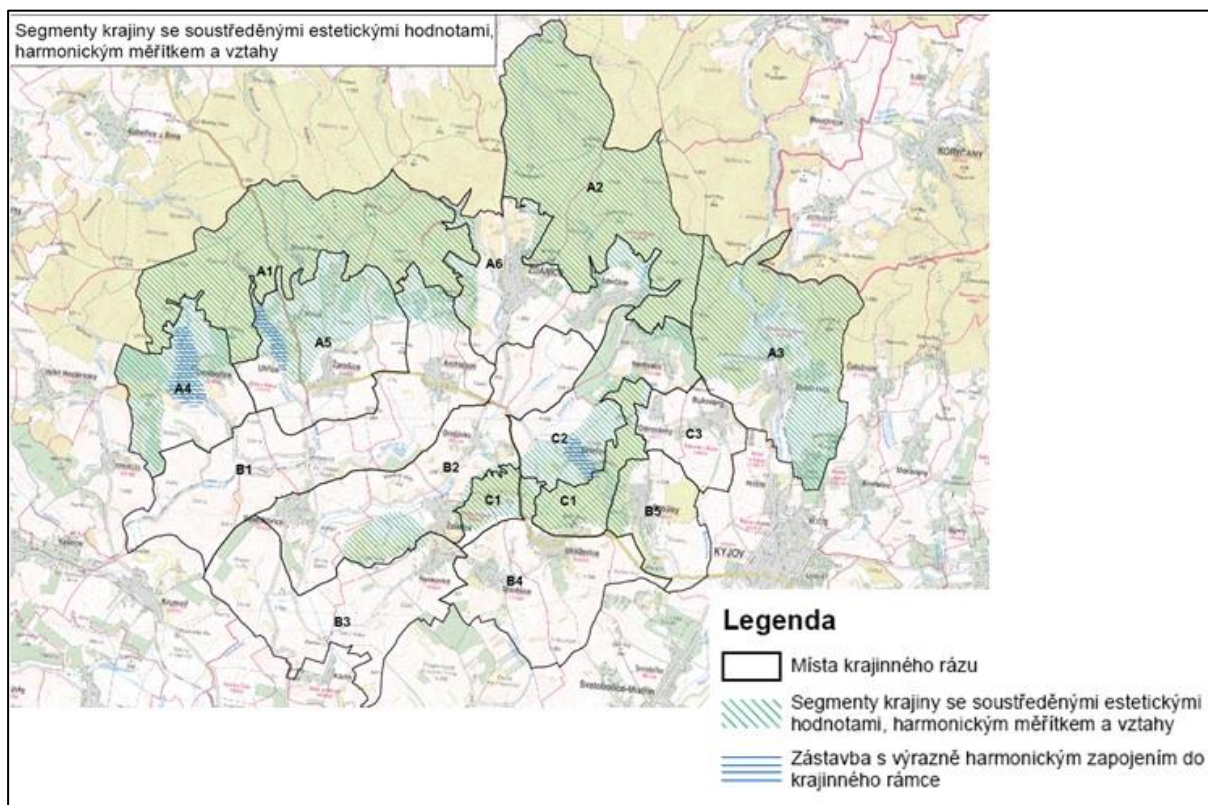
Harmonie měřítka krajiny

- Zřetelná harmonie měřítka zástavby bez výrazně měřítkově vybočujících staveb
- Zřetelný soulad měřítka prostoru a měřítka jednotlivých prvků
- Dochované tradiční měřítkové vztahy stop hospodářské činnosti a krajiny

Harmonie vztahů v krajině

- Soulad forem osídlení a přírodního prostředí
- Harmonický vztah zástavby a přírodního rámce
- Soulad hospodářské činnosti a přírodního prostředí
- Uplatnění kulturních dominant v krajinné scéně
- Působivá skladba prvků krajinné scény
- Výrazně přírodní nebo přírodě blízký charakter scenerie

Obrázek č. 8: Schéma segmentů krajiny se soustředěnými estetickými hodnotami (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016)

5.2 ROZBOR VYUŽÍVÁNÍ VOLNÉ KRAJINY ČLOVĚKEM

Způsob využití území v minulosti

Dle podkladů disertační práce Význam starých map pro studium změn krajiny v okrese Hodonín (Havlíček, 2013) bylo využití území Kyjovska do jisté míry podobné jako v současnosti a krajina měla výrazně zemědělský ráz.

Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území

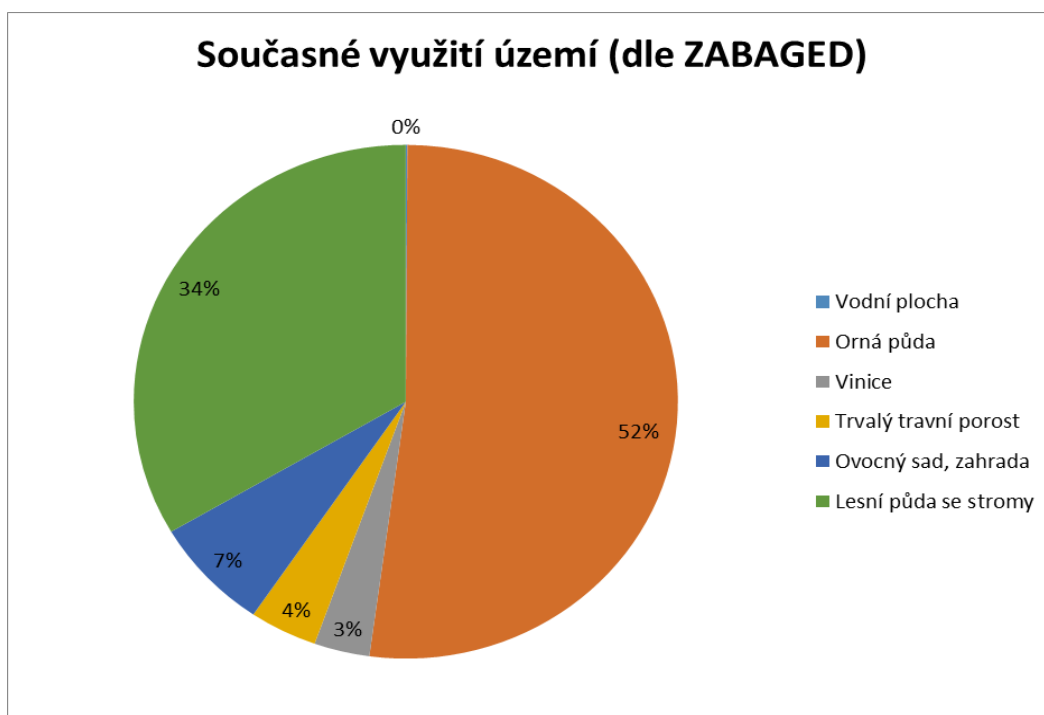

Údaje z dob druhého vojenského mapování vypovídají o tom, že orná půda byla v té době na minimu v okrese Hodonín (45,3 %) zatímco trvalé travní porosty byly v té době na maximu (26,5 %). Lesy tvořily 20,9 % území, vinice 3,6 %, zahrady 0,9 % a vodní plochy 0,7%.

V průběhu dalších let se zvyšoval podíl orné půdy (54,2 % v době třetího vojenského mapování, 57,3 % v letech 1953-1955; v roce 1991 však došlo k úbytku na 51,1 %) a naopak se snižoval podíl trvalých travních porostů (16,8 % v době třetího vojenského mapování, 8,8 % v letech 1953-1955, 6,6 % v roce 1991). Podíl vodních ploch se v průběhu let měnil (0,06 % v době třetího vojenského mapování, 0,5 % v letech 1953-1955, 0,58 % v roce 1991), stejně jako podíl lesů (23 % v době třetího vojenského mapování, 25 % v letech 1953-1955, 26,4 % v roce 1991).

Současné využití území dle ZABAGED

V současnosti převládá v řešených katastrech ORP Kyjov orná půda (49, 86 %), lesy tvoří 32 %, vinice 3,16 %, TTP 3,86 % a vodní plochy pouhou necelou desetinu procenta.

Obrázek č. 9: Současné využití území dle ZABAGED (EKOTOXA 2016)

5.2.1 Zemědělství

Čtyřicetileté socialistické hospodaření v zemědělské krajině Hodonínska se projevilo především v krajinné struktuře. Zjednodušení krajinné mozaiky vedlo k uniformitě krajiny a ke zhoršení její prostupnosti a propustnosti jak pro člověka, tak pro některé živočišné druhy.

Meliorační zásahy v krajině vedly ke ztrátě vody (některé vodní toky přišly zcela o pramenné oblasti). Spolu s nevhodnou druhovou skladbou plodin se všechny tyto zásahy do krajiny projeví vysokým stupněm degradace půdy vodní a větrnou erozí.

Vlivem rozšiřování ploch orné půdy, omezením pastvy, melioraci půdy a rozvoji sídel docházelo k postupnému úbytku TTP.

Pro omezení projevů vodní eroze ve vybraných obcích ORP Kyjov se jeví jako vhodné zmenšit velikost půdních bloků (viz statistika LPIS).

Tabulka č. 6: Zemědělské využití území dle LPIS, velikost půdních bloků Zdroj: LPIS (zpracování EKOTOXA 2016)

Název katastrálního území	Průměrná výměra PB (ha)	Největší výměra PB (ha)	Nejmenší výměra PB (ha)	Druh zemědělské kultury
Archlebov	5,99	79,59	0,01	ovocný sad
				standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				úhor
				vinice
Bohuslavice u Kyjova	7,05	51,52	0,08	standardní orná půda
				úhor
				vinice
Dambořice	6,78	116,9	0,06	ovocný sad
				školka
				standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				trvalý travní porost
				úhor
				vinice
Dražůvky	15,16	109,39	1,13	standardní orná půda
Lovčice u Kyjova	7,70	99,42	0,02	jiná trvalá kultura
				ovocný sad
				standardní orná půda
				vinice
Násedlovice	14,35	182,57	0,1	jiná trvalá kultura

Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území

Název katastrálního území	Průměrná výměra PB (ha)	Největší výměra PB (ha)	Nejmenší výměra PB (ha)	Druh zemědělské kultury
				standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				vinice
				zalesněná půda
Nechvalín	4,44	26,67	0,04	jiná trvalá kultura
				ovocný sad
				standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				vinice
Nenkovice	8,04	71,79	0,02	jiná trvalá kultura
				ovocný sad
				standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				trvalý travní porost
				vinice
Uhřice u Kyjova	13,46	115,42	0,37	zalesněná půda
				ovocný sad
				standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				trvalý travní porost
Věteřov	11,01	49,29	0,03	úhor
				ovocný sad
				standardní orná půda
				vinice
Žarošice	7,65	132,75	0,02	jiná trvalá kultura
				ovocný sad
				standardní orná půda
				trvalý travní porost
				vinice
Ždánice	12,53	110,27	0,22	jiná trvalá kultura
				ovocný sad
				standardní orná půda
				trvalý travní porost
				úhor
Želetice u Kyjova	10,00	74,12	0,04	standardní orná půda
				travní porost (na orné půdě)
				trvalý travní porost

Z výše uvedené tabulky vyplývá, že průměrná velikost půdního bloku ve vybraných obcích ORP Kyjov se pohybuje mezi 4,44 ha až 15,16 ha, největší rozlohu má půdní blok v Násedlovicích (182,57 ha). Tato značná rozloha půdních bloků v kombinaci s vysokým zastoupením orných půd v ORP Kyjov nepopíratelně přispívá k velkému podílu vodní i větrné eroze.

5.2.2 Lesnictví

Text je součástí kapitoly 4.3.1.1., část Hospodaření v území.

5.2.3 Vodní hospodářství

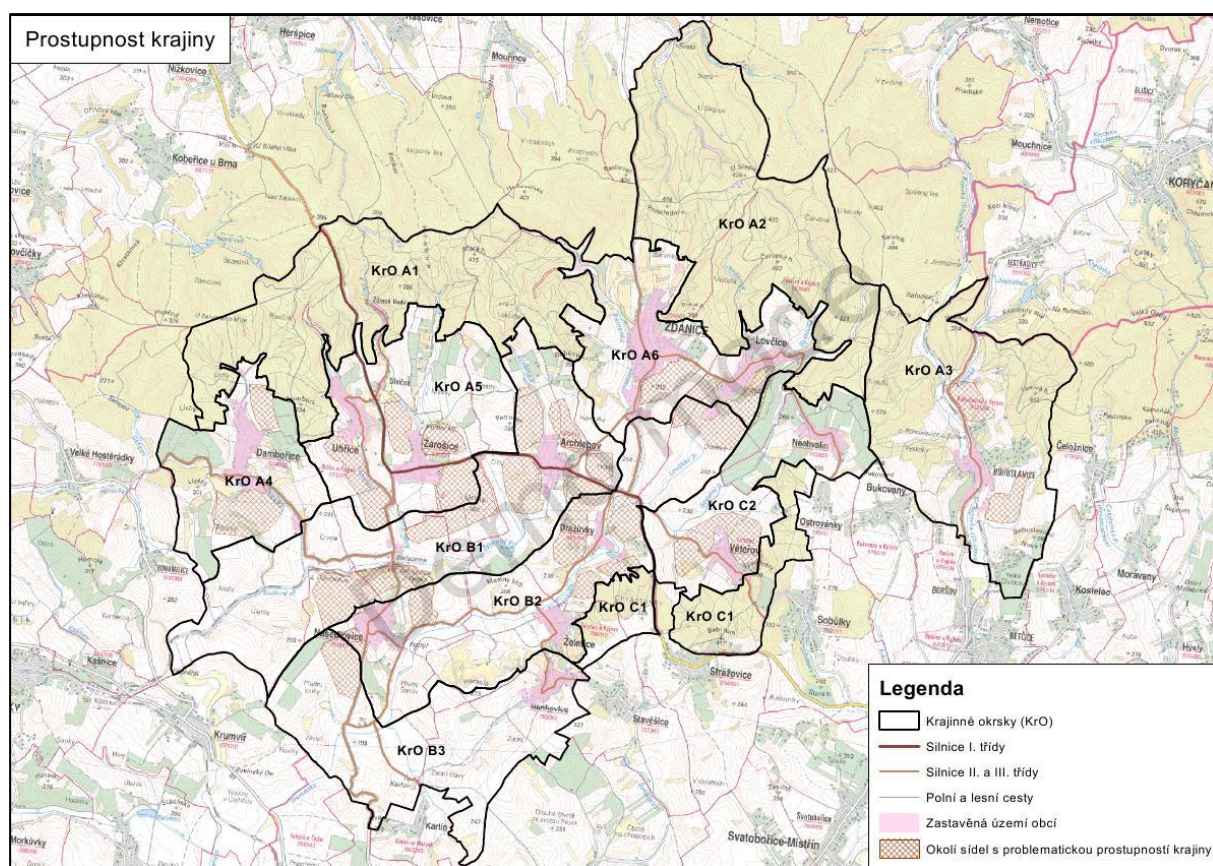
Text je součástí kapitoly 4.3.1.1., část Hospodaření v území.

5.2.4 Těžba nerostů

Text je součástí kapitoly 4.3.1.1., část Hospodaření v území.

5.2.5 Prostupnost území

Prostupnost krajiny byla historicky založena způsobem hospodaření a vztahy k okolí; síť polních cest se od 50. let minulého století částečně redukovala. Vzhledem k tomu, že hospodaření v krajině je primární činností, tvoří polní cesty i v současné době základní koridory prostupnosti pro zemědělskou techniku a tedy i pro pěší a cyklisty. Využívání přírodních zdrojů (těžba ropy; plynu) mohou vyvolat potřebu nových průchodů krajinou. Silniční síť, která tvoří páteřní systém vazeb jednotlivých sídel mezi sebou vzájemně a k centrům osídlení, je stabilizovaná a dostatečná.

Obrázek č. 10: Schéma prostupnosti území pro člověka (EKOTOXA 2016)

5.2.6 Rekreační a cestovní pohyb

Jako urbanistická funkce je rekreace v územním plánování chápána jako souhrn činností sportovních, nebo sportovně rekreačních. Cestovní pohyb lze definovat jako dočasnou migraci osob na různé vzdálenosti, spojenou s dočasným pobytem různého trvání a motivovanou uspokojením potřeby bavit se, odpočinout nebo se vzdělávat, pečovat o zdraví případně motivovanou obchodní činností a vyžadující podpůrnou infrastrukturu. Cestovní pohyb je fenoménem v rámci rekreace (v současné době rozlišení mezi pojmy rekreace a cestovní pohyb splývá).

Z hlediska časových možností se rekreace rozlišuje na:

- každodenní (v pracovní dny po práci, po škole),
- krátkodobou neboli víkendovou (ve dnech pracovního volna). Víkendová rekreace je nejčastěji spojena se stavbami pro rodinnou rekreaci (dále též „chaty nebo chalupy“). Atraktivitu a míru využívání krajiny pro víkendovou turistiku ovlivňuje do značné míry již hustota turisticky značených cest, v posledních desetiletích i cyklostezek vedených po vedlejších silnicích, zemědělských a lesních účelových cestách.

- dlouhodobou (rekreace o dovolené), která je spojena s nabídkou vybavení pro sport oddych a zábavu, včetně odpovídajících služeb (tj. s kvalitou podnikatelského prostředí nabízejícího odpovídající služby);

Individuální (krátkodobá) rekreace, reprezentovaná v řešeném území chalupařením, se v počtu objektů pohybuje v řádu jednotek a je, jak pro hodnocení rekreačního potenciálu, tak i naopak pro zatížení krajiny nepodstatná. Větší význam má využívání krajiny víkendová turistika pěší nebo cyklistická.

Pro rozvoj území je z hlediska hodnocení rekreačního potenciálu nejdůležitější kategorie dlouhodobá rekreace a cestovní ruch, který je stále významnějším segmentem hospodářského rozvoje. Potenciál cestovního ruchu založený na atraktivitě přírodního prostředí rozšiřuje etnografická unikátnost území (řešené území je na pomezí etnografických oblastí – Hanácké Slovácko – Kyjovsko), která je doložena udržováním lokálních kulturních zvyklostí (existence folklorních souborů). I když tato tradice není v řešeném území zdaleka tak silná jako na Kyjovsku (měřeno počtem souborů), je přesto možné předpokládat, že je určitým vkladem pro zvýšení hodnoty potenciálu kulturního subsystému cestovního ruchu.

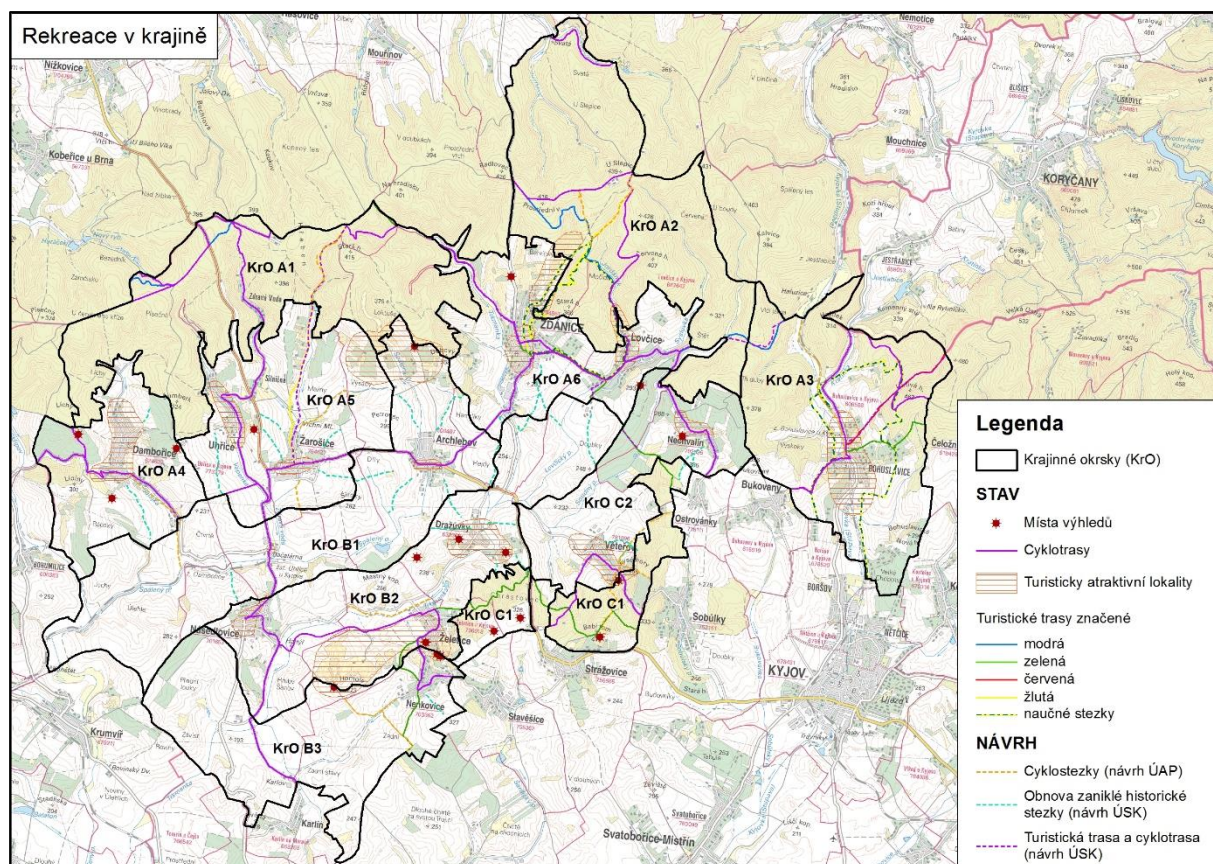
V turistické oblasti Slovácko i v řešeném území jsou pouze:

- 2 hromadná ubytovací zařízení cestovního ruchu (Ždánice, Žarošice)
- 1 informační středisko (Ždánice)
- 1 významná památka (zámek Ždánice) a
- žádná další registrovaná turistická atraktivita, přestože vznik osídlení sahá hluboko do historie a v území je řada archeologických lokalit.

V území není žádná z hlavních (červená značka) turistických tras, pouze jedna dálková trasa (zelená značka) a trasy spojovací (žlutá značka). Územím neprochází žádný mezinárodní cyklokoridor (dálkové cyklotrasy), přesto lze síť cyklotras lokálního významu považovat za dostatečnou, její doplnění je žádoucí ve směrech k vodní nádrži Nové Mlýny. Pro pohyb krajinou lze využívat také neznačené polní cesty, i přes jejich redukci v důsledku změn hospodaření.

V řešeném území byly vymezeny turisticky atraktivní lokality, ve kterých se soustřeďují především esteticky významné hodnoty krajiny, se sídly harmonicky včleněnými do krajiny, pozorovatelnými jak z přístupových cest, tak z míst výhledů; historicky významné lokality; sídla s významnými stavbami církevního charakteru (Žarošice – poutní místo) a kostely, které dotvářejí identitu sídel nebo krajiny (data ÚAP) - viz schéma.

Obrázek č. 11: Schéma rekreace v krajině (EKOTOXA 2016)

Přístupnost turisticky atraktivních lokalit je dobrá. Přirozenými východisky jsou jednotlivá sídla, dostupná dostatečně hustou silniční sítí.

V řešeném území se nachází následující druhy turistických a cykloturistických tras:

- Trasy navazující krajinu Kyjovska na okolní území Ždánického lesa a Chřibů
- Vinařská stezka a kulturní hodnoty krajiny Slovácka
- Panoramatická stezka zemědělské a viniční krajiny pod Ždánickým lesem
- Naučná stezka Ždánickým lesem, Motýlí ráj a NS Kyjov-Bohuslavice

5.3 ROZBOR A RÁMCOVÉ VYMEZENÍ KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ

Biotický potenciál:

Ekostabilizační

Ekostabilizační potenciál krajiny je rozvíjen zejména vyváženými vztahy na jednotlivých přechodech mezi krajinou a urbánním prostorem, stejně tak jako celkovou vitalitou přírodní složky krajiny. Zdravá krajina vytváří dobře fungující ekosystémy, které jsou robustní a

odolávají vnějším vlivům. Právě k těmto stabilizačním procesům přispívá (mimo jiné) i územní systém ekologické stability, který pomáhá lepší prostupnosti krajiny pro flóru a faunu, chrání krajinu před fragmentací a navyšuje celkovou robustnost přírodního systému.

Přírodní

Kyjovsko je zejména intenzivně využívanou zemědělskou krajinou, přesto je přírodní potenciál této krajiny velmi významný a je zde velký prostor pro rozvíjení hodnot. Je zde více maloplošných chráněných území a také evropsky významných lokalit. S přírodními hodnotami je spojen také celkový ráz krajiny a vztahy v ní – z tohoto pohledu můžeme označit Kyjovsko jako harmonickou zemědělskou krajinu.

Produkční potenciál:

Zemědělský (BPEJ a půdní typy)

Území ORP Kyjov patří mezi velice úrodné produkční oblasti – z hlediska zemědělské produkce spadá do kukuřičné výrobní oblasti a mají zde velké zastoupení vysoce bonitní půdy typů černozem. V tomto ohledu je zemědělský produkční potenciál oblasti velmi slibný, narušovat ho může jen riziko vodní a větrné eroze, neboť tyto vysoce produkční půdy jsou často na svažitéch pozemcích, které jsou právě nejvíce náchylné na erozi. V kombinaci s rozlehlými půdními bloky na Kyjovsku (viz tabulka 6, kap. 4.1.1) pak vzniká riziko, že tento produkční potenciál bude nenávratně snížen špatným managementem v území.

Lesní (soubory lesních typů a půdní typy)

Produkční potenciál vztahující se k lesní produkci se bude odvíjet zejména od převažujícího lesního vegetačního stupně a spolu s ním od nejčastěji zastoupených souborů lesních typů. Většina území spadá do druhého vegetačního stupně, tedy stupně buko-dubového. V tomto vegetačním stupni se nejlépe vede listnatým dřevinám a takzvaným dřevinám měkkého a tvrdého luhu. Nejčastěji u nás ekonomicky využívaná dřevina, smrk, zde nemá těžiště svého výskytu, produkční potenciál bude tedy záviset na dřevinách jiných. Lesy v této oblasti jsou díky častějším epizodám sucha a teplému klimatu náchylné na přísušky a s nimi související rozvoj chorob a škůdců.

Vodohospodářský (akumulace a retence vody v krajině, vodní zdroje, hustota říční sítě, zásoby podzemních vod):

Vodní plochy a vodní toky tvoří pouze zanedbatelné procento rozlohy území Kyjovska, přesto to neznamená, že je vodohospodářský potenciál území nulový. V minulosti se na území nacházely rozlehlé plochy rybníků, a i dnes zůstala část z nich zachována. Akumulace a retence vody v krajině však není zajišťována pouze za pomoci vodních ploch a nádrží, ale

také za pomoci zelených prvků v krajině, které podporují retenční kapacitu půd a krajiny. V tomto ohledu je zde prostor pro rozvoj a zvyšování tohoto potenciálu veliký.

Surovinový:

V řešeném území se nachází několik ložisek zemního plynu a ropy (v pramenné oblasti u Kóty Slepice (Lovčice, Ždánice), severovýchodně od Žarošic, jihozápadně od Uhřic a severně od Dambořic). Ve všech uvedených lokalitách se již nacházejí dobývací prostory, kde se ropa a zemní plyn těží. Tyto dobývací prostory jsou chráněnými ložiskovými územími, stejně jako protáhlá oblast mezi Žarošicemi a Uhřicemi a jižní část obce Násedlovice.

Chráněné ložiskové území severně od Dambořic a jihozápadně od Uhřic je zároveň chráněným územím pro zvláštní zásahy do zemské kůry, nachází se zde podzemní zásobník plynu.

Rekreační potenciál (netýká se výhradně vlastní krajiny, ale území jako celku):

Při zvažování významu rekreačního potenciálu je možno hovořit také o významu potenciálu z hlediska cestovního ruchu. Nelze tedy vycházet pouze z atraktivity přírody a krajiny, tj. z prostorového uspořádání krajiny, krajinného rázu, estetických a kulturních kvalit krajiny, ale také ze socioekonomických faktorů, které společně určují působení na rekreační aktivity člověka. Právě socioekonomické faktory významně ovlivňují potenciál území z hlediska rekreace či cestovního ruchu, které vyžadují dobrou kvantitu a kvalitu podpůrné infrastruktury.

Pro hodnocení současného potenciálu cestovního ruchu řešeného území, resp. jednotlivých sídel, lze vycházet z materiálu MMR – Ústavu územního rozvoje Brno „Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR“.

Zhodnocený celkový potenciál je souhrnem hodnot potenciálů přírodního a kulturního subsystému cestovního ruchu.

Potenciál přírodního subsystému cestovního ruchu zahrnuje bodové hodnocení v následujících kategoriích:

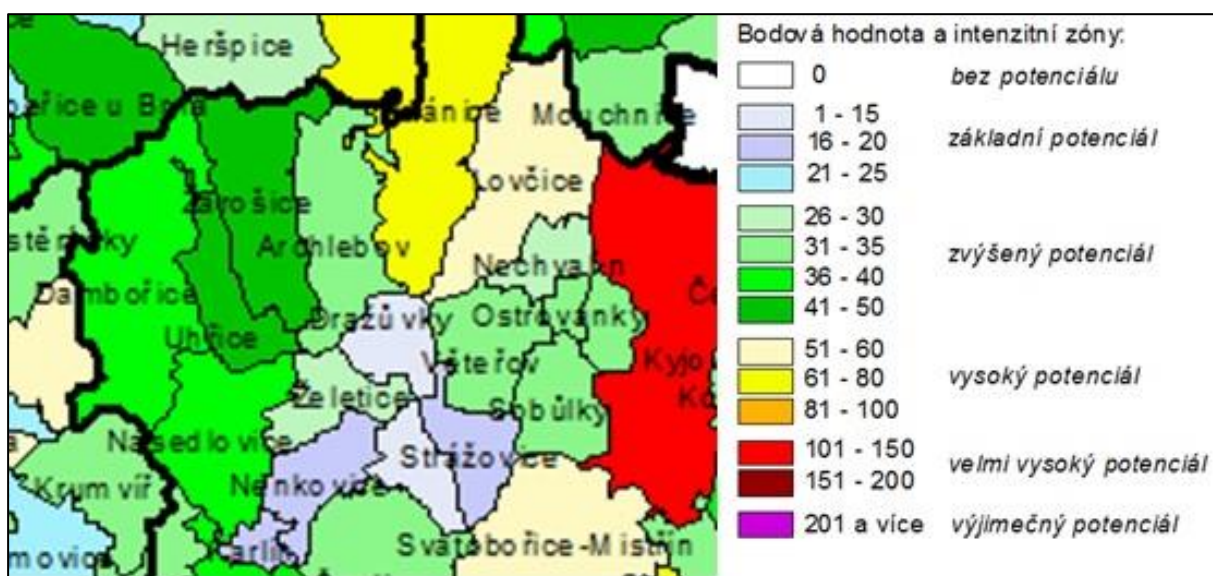
- přírodní pozoruhodnosti
- vhodnost pro pěší, cyklo, lyžařskou, vodní a venkovskou turistiku
- vhodnost pro zimní sporty, rekreaci, horolezectví, závěsné létání, sportovní myslivost a rybolov

Potenciál kulturního subsystému cestovního ruchu zahrnuje bodové hodnocení v následujících kategoriích:

- kulturní památky
- muzea
- lázeňství
- kongresy
- kulturní, sportovní, církevní akce
- veletrhy
- místní produkty
- příhraniční specifika

Celkový potenciál cestovního ruchu v JM kraji – v obcích řešeného území vyjadřuje následující kartogram a tabulka:

Obrázek č. 12: Kartogram hodnot potenciálu rekreace – cestovního ruchu (výřez území JM kraje), MMR – Ústav územního rozvoje Brno, „Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR“

Tabulka č. 7: Hodnoty potenciálu cestovního ruchu

Obec	Přírodní subsystémy	Kulturní subsystémy	Celkem	Potenciál cestovního ruchu
Archlebov	34	0	34	zvýšený potenciál
Dambořice	38	0	38	zvýšený potenciál
Dražůvky	15	0	15	základní potenciál
Kyjov	23	82	105	(Bohuslavice?)
Lovčice	41	10	51	vysoký potenciál
Násedlovice	22	15	37	zvýšený potenciál
Nechvalín	19	10	29	zvýšený potenciál
Nenkovice	20	0	20	základní potenciál
Uhřetice	31	15	46	zvýšený potenciál
Věteřov	21	10	31	zvýšený potenciál

Žarošice	38	5	43	zvýšený potenciál
Ždánice	46	15	61	vysoký potenciál
Želetice	17	10	27	zvýšený potenciál

Potenciál cestovního ruchu se pohybuje v intenzitních zónách základní až zvýšený potenciál; výjimkou jsou Lovčice a Ždánice v intenzitní zóně vysokého potenciálu (nelze posuzovat Bohuslavice, které jsou součástí Kyjova, nicméně lze očekávat, že hodnocení by bylo v intenzitní zóně vysokého potenciálu).

5.4 ROZBOR OHROŽENÍ, RIZIK A PROBLÉMŮ V ÚZEMÍ A SOUHRNNÉ VYHODNOCENÍ

5.4.1 Prostorové uspořádání krajiny a krajinný ráz, ochrana a rozvíjení estetických kvalit krajiny, ochrana a zhodnocení kulturně-historických hodnot v území, zásah krajiny do sídel – provázanost se sídelní zelení

Ochrana přechodů sídel do krajiny

Přechod struktury zastavěného území sídel do krajiny je citlivým, mnohdy rizikovým rozhraním, které souvisí se způsobem, jakým se na jedné straně sídlo rozšiřuje do krajiny a na straně druhé, jak je toto rozhraní určováno (vymezováno) způsobem hospodaření v krajině.

Harmonický přechod sídla do krajiny byl historicky zprostředkován částí území (zónou) označovanou jako „humna“ a „záhumení“.

- Humno - charakteristická část zastavěného území historicky vzniklého sídla (vesnice), s funkcí hospodářskou – mlat tj. místo kde se mlátilo obilí, později stodola, navazující na obytnou a hospodářskou část objektu. Při ulicovém typu vsí bývají humna = stodoly vedle sebe v jedné řadě.
- Záhumení – navazující zóna zpravidla s ovocnými stromy (sadem) a drobnými pomocnými hospodářskými stavbami, obvykle ukončená záhumenní cestou, která zprostředkovávala přístup jak k hospodářské části domu (statku), tak k plužinám. Z hlediska urbanistického tvoří humna se záhumením neostrou hranici mezi sídlem a krajinou, a to právě způsobem využití záhumení, které tvoří specifický funkční typ,

v současných územních plánech obvykle specifikovaný jako „překryvná funkce – zahrady“.

Záhumení ztratilo svoji funkci a bylo přetvořeno na zahrady, v mnohých případech bylo využito i ke stavebním účelům, zejména proto, že bylo v územních plánech vymezeno jako stabilizované území bydlení, ve kterém se většinou připouští další stavby.

Pokud záhumení neztratilo podstatu svého charakteru, tzn. významný podíl zeleně charakteristické pro daný region, pak je funkční i optické propojení sídel s krajinou optimální, a to i v případě, kdy se navazující zemědělsky využívaná krajina vyznačuje většími bloky půdy s monokulturami.

Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že pokud přechod struktury zastavěného území sídel do krajiny zůstává jakousi neostrou hranicí (uliční čára zástavby není v přímém, nebo téměř přímém kontaktu s krajinou a zeleň zastavěného území má dostatečnou dimenzi), zůstává přechod struktury zastavěného území sídel do krajiny relativně harmonický.

Identifikovaná problémová pásma jsou vyznačena ve výkrese Problémů v území a v Hlavním výkrese jako „**Rizikové rozhraní sídla a krajiny**“.

Jsou to zóny, ve kterých rozhraní mezi sídlem a krajinou postrádá nebo by v případě vymezení nových zastavitelných ploch mohlo postrádat žádoucí přechodové pásmo. To může způsobit ohrožení dvojího typu:

- Ohrožení zastavěného území zvláště v případech, kdy je v kontaktu svažitě územní s rizikem vodní eroze, území s rizikem sesuvů případně kombinace obou faktorů.
- Ohrožení estetické kvality začlenění sídla do krajiny (jiný charakter staveb a jejich uspořádání ovlivňuje estetiku okraje sídel vnímaných z krajiny).

5.4.2 Rekreační využití krajiny

Je zřejmé, že podpůrná infrastruktura pro pobytovou rekreaci a cestovní ruch je nedostatečná a neodpovídá kvalitě přírodních hodnot, které krajina nabízí k využití. Tento stav souvisí se socioekonomickým prostředím oblasti.

Z hodnocení regionální disparity (socioekonomických faktorů) se ve škále pěti stupňů zařazuje Kyjovsko v rámci Jihomoravského kraje do silně problematických úrovní („Tematický atlas Jihomoravského kraje“).

Dostupnost veřejných služeb:

Škála - špatná dostupnost (1), neutrální (3), dobrá (5)

Kyjovsko 2

Stupeň rozvoje podnikatelských aktivit:

Škála - negativní rozvoj (1), neutrální stupeň (3) pozitivní rozvoj (5)

Kyjovsko 1

Hodnota indexu regionální konkurenceschopnosti:

Škála - nízký index <69, střední index 85-99, vysoký index >115

Kyjovsko <69

Řešené území se místně vyznačuje relativně dobrou kombinací primárního přírodního a kulturně historického potenciálu, jeho využití je však v důsledku deficitu v potenciálu sekundárním a terciárním (podpůrné infrastruktury) nízké. Pokud by se měl potenciál dlouhodobé rekreace a cestovního ruchu zvýšit, je nezbytné především přijmout opatření v socioekonomické sféře. Zřejmě by měla být pro celé území ORP zpracována socioekonomická studie, která by analyzovala příčiny současného stavu, a navrhla postupy změn.

5.4.3 Dopravní infrastruktura, prostupnost krajiny (pro lidi)

Prostupnost krajiny byla historicky založena způsobem hospodaření a vztahy k okolí; síť polních cest se od 50. let minulého století částečně redukovala. Vzhledem k tomu, že hospodaření v krajině je primární činností, tvoří polní cesty i v současné době základní koridory prostupnosti pro zemědělskou techniku a tedy i pro pěší a cyklisty. Využívání přírodních zdrojů (těžba ropy; plynu) mohou vyvolat potřebu nových průchodů krajinou. Silniční síť, která tvoří páteřní systém vazeb jednotlivých sídel mezi sebou vzájemně a k centrům osídlení, je stabilizovaná a dostatečná.

Prostupnost krajiny je nezbytné zlepšit v těch případech, kdy se v kontaktu se sídlem objevují velké bloky zemědělské půdy, bránící průchodu v logické návaznosti na průchody tj. cestní síť v zastavěném území. V těchto případech je žádoucí posoudit možnosti změn případně v kombinaci s řešením jiných problémů (svažitý terén s rizikem vodní eroze apod.).

Tento úkol bude řešen v územních plánech (společně s rodáky), kteří lépe posoudí, které z cest směřujících ze sídel do krajiny jsou významné (např. existovaly v minulosti a mohly by být obnoveny), nebo které cíle resp. trasy (turistické či cyklistické) je vhodné propojit.

5.4.4 Obnova, zachování a rozvíjení přírodních hodnot, ekologické stability a ochrana biodiverzity

Obnova a rozvíjení přírodních hodnot a ekologické stability je dlouhodobý (vícegenerační) cíl, kterého je možné dosáhnout jen díky cílevědomé a aktivní účasti obce.

Úloha ORP je v tomto procesu nezastupitelná a bude vždy určující silou. **Přesto základním prostředkem k naplnění těchto cílů je část aktivní veřejnosti, která v cílech územní studie nalezne svá témata a vnitřní silnou motivaci k jednání.**

Lidská činnost měnila krajinu vždy dle svých potřeb. Přírodní hodnoty a ochrana ekologické stability i biodiverzity však nikdy nepatřily ke společenským prioritám. Obdobný přístup ke krajině převládá i dnes.

I bez náročných vědeckých analýz je intuitivně a pocitově mnoha lidem zřejmé, že "v krajině je něco v nepořádku". Dříve nezaměnitelná, a proto rázovitá krajina, kterou tvořila mozaika drobných ploch a kultur, vytvářela nejen jedinečnou a funkční ekologickou síť krajiny, ale i pocit důvěrnosti a malebnosti. Bez těchto atributů "chráněné" krajiny (chráněná ve významu vnímaná jako kolektivní kulturní dědictví, které zavazuje) je plnohodnotná existence člověka v krajině ohrožena.

Proto se stále zřetelněji jeví, že skutečné těžiště obnovy ekologické stability a ochrana biodiverzity leží ne v ekonomické, ale v emoční a motivační rovině.

Pokud tedy chceme, aby se podařilo dosáhnout obnovy přírodních hodnot území a zvýšila se její ekologická stabilita i biodiverzita, je nutné přijmout jiná motivační pravidla.

Lidé mají právo na kvalitní životní prostředí a dobré podmínky pro tvořivé a smysluplné naplnění svého života. Toto je veřejným zájmem, který je nutné naplnit konkrétním obsahem v každé obci.

Příklady forem podpory obnovy a rozvíjení přírodních hodnot a ekologické stability:

Venkovské komunitní školy

Vedle již zavedených a osvědčených forem udržování venkovské pospolitosti (tradiční spolky, udržování místních lidových zvyků apod.), je vhodné podporovat i nové formy, např. tzv. venkovské komunitní školy (VKŠ), které jsou občanským neziskovým zařízením s podporou obce, které rozvíjejí přirozené zájmy svých členů a současně i jejich zájem i o život a rozvoj obce. Tyto formy podpory občanů se již velmi osvědčily v mnoha zemích Evropy. U nás je zaštiťuje NSVKŠ (Národní síť venkovských komunitních škol, www.nsvks.cz).

Agro-turisticko-ekologické rodinné farmy

Další moderní formou podpory zájmu o svou obec je podpora agroturisticko-ekologického cestovního ruchu, který přitahuje stále větší pozornost mladých rodin z měst. Tato aktivita staví na poznání tradičních hodnot venkova /chov domácích zvířat v malém "rodinném měřítku, které umožňuje dobře poznat a důstojněji respektovat etologické nároky zvířat/.

Současně však může dobře rozvíjet vztah i k přírodnímu prostředí a kulturní krajině. K tomuto způsobu podnikání v cestovním ruchu je mnoho velmi konkrétních poznatků.

Vycházkové trasy s vybavením a objekty pro pozorování a poučení pro místní obyvatele i návštěvníky z měst

Pro všechny druhy podpory je nezbytné vytvářet technické a přírodní podmínky formou pohodlných stezek a míst k pozorování přírody a odpočinku. K tomu je vhodná rozumná docházková vzdálenost a dostupnost z obce, vybavení pro rodiny s dětmi a starší návštěvníky, srozumitelné informace o zajímavých objektech pozorování apod.

Tématem k rozvoji vztahu k přírodnímu prostředí mohou být i kulturní prvky, pokud jsou citlivě začleněny do krajiny, nebo chytře a nápaditě využívají přírodních podmínek.

Významným stimulem je podpora ekologicky a krajinotvorně příznivých způsobů rekreace a turistického ruchu. V tomto může významnou roli sehrát MAS /Místní akční skupina/ i politické vedení ORP.

Jednorázoví i opakující se návštěvníci území poskytnou místním nejen své peníze za nabídnuté služby, ale především nový pohled na stejnou krajinu. Tím se hodnota krajiny v očích místních obyvatel velmi zvyšuje a to výrazně motivuje i jejich jednání a chování.

Přes všechna doporučení na podporu celospolečenských environmentálních témat, jakým je i ochrana přírody a podpora ekologické stability, je důležité respektovat, že **podíl aktivních a zapojených občanů do veřejného života obce se pohybuje max. 30 % z celkového množství obyvatel obce.**

I proto bude **ochrana přírody a obnova přírodních hodnot a ekologické stability pravděpodobně vždy záležitostí místních nadšenců (laiků i místních expertů)**, kteří se zapojí do komunitního života obce a pro tato témata získají především mladé lidi.

Vedení obcí pro takové případy mohou připravit vhodné podmínky, podporou místních škol a zájmových aktivit pro děti a mládež.

V každém katastru, či jeho dostupné vzdálenosti, se také nachází přírodní lokalita, kde je možné učit a motivovat místní obyvatele k aktivnímu vztahu k přírodním hodnotám a biodiverzitě.

Obnova ekologické stability a její posílení

Územní systém ekologické stability (ÚSES) je zajištěn územní ochranou vymezených skladebních částí ÚSES v platných územních plánech jednotlivých obcí.

Vymezení povinných skladebních částí ÚSES (biocentra a biokoridory) v platných územních plánech bylo prověřeno v rámci zpracování územních plánů orgány státní správy. Menší část území (viz přehled o realizovaných KPÚ v kapitole 3.1.4.) má plochy pro prvky ÚSES vymezeny již v největší podrobnosti, tj. jsou určeny konkrétní parcely pro jejich plnění.

Proto byla v územní studii krajiny provedena pouze revize délky lokálních biokoridorů a spojitosti systému ÚSES na hranicích katastrů. Z tohoto hodnocení vznikla následující tabulka "Přehled kolizí a střetů ÚSES v zájmovém území":

Tabulka č. 8: Přehled kolizí a střetů ÚSES v zájmovém území

Katastrální území	Termín počátku platnosti	Zpracovatel v ÚP	Nejvyšší stupeň podrobnosti zpracování ÚSES	Střety a kolize ÚSES v ÚP	Kolize ÚSES v ÚP x ÚAP
k.ú. Archlebov	1999	V. Dujka	ÚP	Chybí návaznost LBK mezi k.ú. Uhřice a k.ú. Želetice	
k.ú. Bohuslavice	2014		ÚP	Přerušená trasa LBK uvnitř k.ú.	
k.ú. Dambořice	2016	L. Bínová	ÚP	trasy LBK nenavazují na k.ú. Násedlovice (paralelní trasa)	
k.ú. Dražůvky	2002	V. Dujka	ÚP	bez zjevných kolizí	
k.ú. Lovčice	1995-2003	2013	KPÚ	chybí návaznost trasy LBK v k.ú. Ždánice, není vymezena pokračování LBK z k.ú. Nechvalín	jiné trasování (údolí Lovčického potoka)
k.ú. Násedlovice	2011	Horáková, není aut. projektant ÚSES	ÚP	Úprava trasy LBK (zkrácení nadměrné vzdálenosti - 2,3km)	
k.ú. Nechvalín	2009	V. Dujka	ÚP	bez zjevných kolizí	
k.ú. Nenkovice	2003-2009		KPÚ	Chybí propojení mezi LBC Syslovice a LBC Sovince	
k.ú. Uhřice	2002,	L. Bínová	ÚP	trasa LBK nepokračuje v k.ú. Dambořice a LBC	

Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území

Katastrální území	Termín počátku platnosti	Zpracovatel v ÚP	Nejvyšší stupeň podrobnosti zpracování ÚSES	Střety a kolize ÚSES v ÚP	Kolize ÚSES v ÚP x ÚAP
				Čtvrtě nemá další návaznost	
k.ú. Věteřov	1998	V. Dujka	ÚP	Chybí návaznost na LBC na j. hranici v k.ú. Strážovice	
k.ú. Žarošice	1995-2004		KPÚ	Je přerušeno napojení LBK mezi k.ú. Archlebov a k.ú. Žarošice, chybí návaznost LBK na k.ú. Archlebov (na jihu) - LBK v k.ú. Archlebov nepokračuje	
k.ú. Ždánice	2005	H. Psotková	ÚP	Nespojitá návaznost trasy LBK se sousedním k.ú. Lovčice, zcela chybí návaznost trasy LBK na sousedním k.ú. Dražůvky	
k.ú. Želetice	2003-2010		KPÚ	bez zjevných kolizí	

Na stavu ekologické stability se však podílí celé území. K udržení ekologické stability je nutné nejen vzájemné propojení přírodních ekosystémů, což zajišťuje ÚSES, ale také vnitřní ekologická stabilita pozměněných, kulturních ekosystémů (pole, louky, vinice a sady, hospodářské lesy, umělá vodní díla v krajině apod.), jejichž "dosycování" dodatkovou energií vykonává člověk (údržba, oprava, obdělávání, hnojení, apod.).

Proto je nutné věnovat velkou pozornost tzv. **koeficientu ekologické stability (KES)**, který úroveň ekologické stability území popisuje komplexně.

KES vyjadřuje poměr mezi ekologicky stabilnějšími a ekologicky labilnějšími plochami.

Hodnocení vychází z klasifikace vytvořené Ing. I. Míchalem. Vzorec schematicky vyjadřuje poměr ploch s trvalými ekosystémy k plochám zbavovaným vegetace trvale nebo v každoročních cyklech, tedy ploch ekologicky stabilních a nestabilních. Tato metoda výpočtu KES je založena na jednoznačném a konečném zařazení krajinného prvku do skupiny stabilní či nestabilní (dle evidence kultur v katastru nemovitostí). **Nehodnotí však konkrétní stav jednotlivých prvků. Přesto je uznávanou a využívanou metodou pro základní orientaci při stanovení dlouhodobých společenských priorit územního plánování.**

KES = ekologicky stabilní plochy / ekologicky nestabilní plochy

tj. (lesní půda + louky + pastviny + zahrady + ovocné sady + vinice + rybníky + ost. vodoteče) / (orná půda + chmelnice + zastavěné plochy + ostatní plochy).

Hodnoty KES jsou obecně klasifikovány takto:

- do 0,1** území s maximálním narušením přírodních struktur
- 0,1 – 0,3** území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur
- 0,3 – 1,0** území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie
- 1,0 – 3,0** vcelku vyvážená krajina
- nad 3,0** přírodní a přírodě blízká krajina

Dle hodnoty KES lze hodnocená území zařadit ke krajinnému typu

KES do 0,9 krajina plně antropogenizovaná

KES 0,9 – 2,9 krajina harmonická

KES nad 2,9 krajina relativně přírodní

Tabulka č. 9: Koeficient ekologické stability v řešeném území

	Obec	Koeficient ekologické stability	Popis	Zařazení		
1	Archlebov	0,75	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie	krajina plně antropogenizovaná		
2	Bohuslavice u Kyjova	součástí obce Kyjov	data nebyla k dispozici			
3	Dambořice	0,87	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v	krajina plně antropogenizovaná		

	Obec	Koeficient ekologické stability	Popis	Zařazení		
			ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie			
4	Dražůvky	0,26	území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur	krajina plně antropogenizovaná		Nutno vytvořit dlouhodobý plán ke zvýšení KES
5	Lovčice	1,86	vcelku vyvážená krajina	krajina harmonická		
6	Násedlovice	0,11	území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur	krajina plně antropogenizovaná		Nutno vytvořit dlouhodobý plán ke zvýšení KES
7	Nechvalín	2,18	vcelku vyvážená krajina	krajina harmonická		
8	Nenkovice	0,12	území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur	krajina plně antropogenizovaná		Nutno vytvořit dlouhodobý plán ke zvýšení KES
9	Uhřice	0,14	území nadprůměrně využívané, se zřetelným narušením přírodních struktur	krajina plně antropogenizovaná		Nutno vytvořit dlouhodobý plán ke zvýšení KES
10	Věteřov	0,69	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie	krajina plně antropogenizovaná		
11	Žarošice	0,87	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou	krajina plně antropogenizovaná		

	Obec	Koeficient ekologické stability	Popis	Zařazení		
			velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie			
12	Ždánice	1,51	vcelku vyvážená krajina	krajina harmonická		
13	Želetice	0,31	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie	krajina plně antropogenizovaná		

Zdroj dat: ČSÚ 2014

- V katastrech obcí Dražůvky, Násedlovice, Nenkovice a Uhřice je výrazně snížena hodnota KES. V těchto katastrech je nutné připravit plán k jejímu zvýšení.
- "Plány zvýšení KES" v území je nutné zpracovat v předstihu před zpracováním ÚP.
- Plán zvýšení KES by měl obsahovat kromě zásadních opatření, kterými jsou plošné prvky s vyšší ekostabilizační hodnotou (sady, TTP, pastviny apod.), také větší podíl liniových a maloplošných interakčních prvků se stromovou vegetací a zvýšený podíl prvků pro zadržování vody v krajině.
- Tyto drobnější ekostabilizační prvky se velmi podstatně podílejí na utváření krajinného rázu a pro svou vertikální podobu (solitéry, stromořadí, linie a drobné předěly v krajině), jsou v odlesněné zemědělské velmi výrazné. Tím se dosahuje při malém plošném zastoupení velkého prostorového účinku, což vytváří malebnou, ale biologicky rozmanitou krajinu.

5.4.5 Ochrana vod, optimalizace vodních režimu krajiny a adaptace na změnu klimatu a krajní jevy (sucho a lokální přívalové srážky)

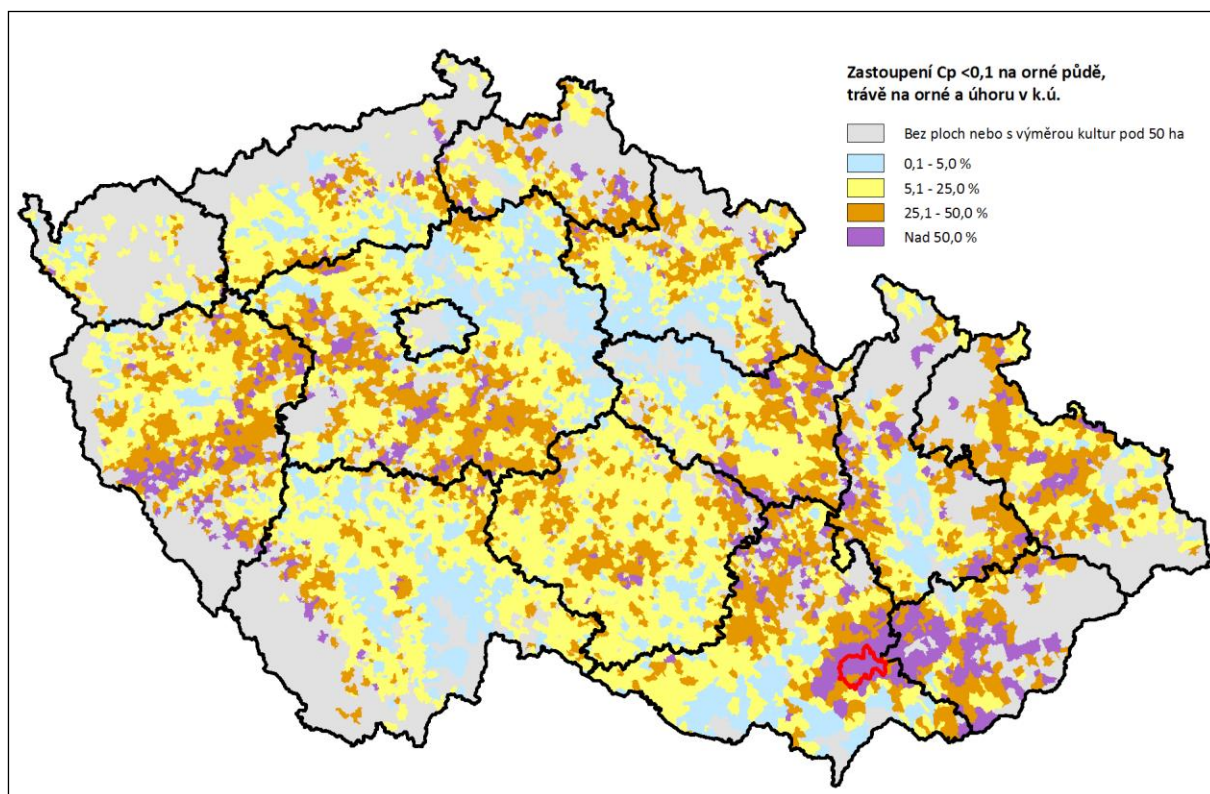
S tématem povodňového a erozního ohrožení souvisí následující pojmy:

- mírné ohrožení vodní erozí – plochy, kde se hodnota C_{max} pohybuje v intervalu 0,03 – 0,12 (C_{max} = hodnota dlouhodobé maximální hodnoty C-faktoru, při které je hodnota (dlouhodobých) smyvvů ještě v přípustných limitech)
- silné ohrožení vodní erozí – plochy kde se hodnota C_{max} pohybuje pod 0,03
- větrná eroze – jedná se o kategorizaci území z hlediska náchylnosti půdy k větrné erozi, potenciální ohroženost byla stanovena organizací VÚMOP, v.v.i. na základě půdně-klimatických faktorů
- kritický bod – závěrový profil, ke kterému se vztahují sběrné plochy
- sběrné plochy – povodí, která jsou rozhodující z hlediska tvorby soustředěného povrchového odtoku z přívalových srážek s nepříznivými účinky pro zastavěné části obcí
- potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku – výstup z projektu „Vymezení přispívajících ploch nad uzávěrovými profily erozně ohrožených drah odtoku na orné půdě pro potřeby rámcové směrnice pro vodní politiku 2000/60/ES“ (EKOTOXA, 2011).

Zájmové území je z hlediska vodní eroze jedním z nejohroženějších území v rámci celé České republiky. Proto je jí v rámci této kapitoly věnována patřičná pozornost (viz obrázek níže)¹.

---

¹ Hodnoty C_{max} by měly zhruba odpovídat hodnotám C_p z vrstvy "Maximální přípustná hodnota ochranného vlivu vegetace" vypočítaným VÚMOPem, odlišné označení je použito záměrně, aby nedocházelo k záměně, neboť postup výpočtu se v detailech lišil. Vymezení kategorií ohroženosti navíc nekoresponduje s kategoriemi prezentovanými na Portálu farmáře, protože politickým rozhodnutím jsou třídy erozního ohrožení na Portálu farmáře vymezeny mírněji, než by mělo odpovídat skutečnosti.

Obrázek č. 13: Zastoupení $C_p < 0,1$ na orné půdě, travě na orné a na úhoru v katastrálních územích v ČR

Míra erozního ohrožení na pozemku byla stanovena na základě výpočtu hodnoty C_{max} a jejího rozdělení do 3 tříd potenciální erozní ohroženosti (plošným smyvem). Výsledkem výpočtu je absolutní či relativní zastoupení jednotlivých tříd erozního ohrožení v území, potažmo orientační doporučený rozsah a míra aplikace protierozních postupů.

Hodnota C_{max} je odvozená „překlopením“ rovnice USLE, je to vlastně hodnota dlouhodobé maximální hodnoty C-faktoru, při které bude hodnota (dlouhodobých) smyvů v přípustných limitech. Hodnota C_{max} umožňuje pozemek rozdělit na plochy s různým (potenciálním) erozním ohrožením a podle míry tohoto ohrožení navrhnout úpravu hospodaření, například vyloučení určitých plodin z osevního postupu, případně umožňuje vyhodnotit výběr v současnosti pěstovaných plodin či kultur (zatravnění) na dané ploše.

Pro přehlednost bylo území na základě hodnoty C_{max} rozděleno do 3 tříd erozního ohrožení:

NEO ($C_{max} > 0,12$) – území není významně erozně ohroženo, není potřeba upravovat osevní postup či aplikovat speciální půdoochranná opatření

MEO (C_{max} v intervalu $0,03 - 0,12$) – území je mírně erozně ohroženo, u širokořádkových plodin je doporučeno používat půdoochranné postupy, např. podsev, výsev do vymrzající meziploidy apod; je vhodné aplikovat nějaký půdoochranný postup úpravy půdy – orba po vrstevnici, na dlouhých svazích vybudování průlehů, výsev zasakovacích pásů,

konturové střídání širokořádkových a úzkořádkových plodin; na dlouhých svazích je vhodné aplikovat protierozní prvky přerušující odtok

SEO ($C_{\max} < 0,03$) – silně až extrémně erozně ohrožené území, na němž by mělo být vyloučeno pěstování širokořádkových plodin (s výjimkou aplikace podsevu), u ostatních plodin by měly být aplikovány půdoochranné postupy. V případě svažitéjších pozemků by mělo být trvale zatravněno, oseto jetelotravní směsí, případně by na něm mohla být umístěna speciální kultura s travním podsevem (ochranný sad, vinice); orba po vrstevnici by měla být samozřejmostí, na dlouhých svazích by měly být v co největší míře použity prvky zkracující svah a/nebo zpomalující odtok, např. meze, travnaté pásy, konturové střídání plodin; nad intravilánem nebo vodním objektem by měl být navíc umístěn sedimentační travnatý pás či jiný prvek zachycující sediment.

Relativní zastoupení výše uvedených tříd v území uvádí následující tabulka.

Tabulka č. 10: Relativní zastoupení tříd erozního ohrožení v zájmovém území

Třídy erozního ohrožení	Relativní zastoupení tříd erozního ohrožení v zájmovém území
XEO+SEO	19,4%
MEO	43,1%
NEO	37,5%

V zájmovém území obcí se nachází i extrémně ohrožená půda vodní erozí, zájmová oblast je typická největší koncentrací těchto půd.

Samotná třída $C_{\max}$ nezohledňuje další hlediska akcentovaná při navrhování protierozních opatření, jako je např. existence vodoteče, vodní plochy, zástavby pod pozemkem, svodných prvků a podobně, všechny mohou být důvodem k následnému přehodnocení hospodaření na pozemcích nad nimi. Třídy ohrožení odvozené z $C_{\max}$ jsou pouze orientační, ale přesto vypovídající o erozním ohrožení dané lokality.

V textu níže jsou uvedeny hlavní problémy týkající se eroze půdy a vodního režimu. Pro zpracování návrhové části po krajinných okrscích byla po okrscích v daném tématu řešena i část rozborová.

Okrsek A1

Ohrožení povodněmi: bez problému, území je součástí komplexu Ždánický les, je zalesněné, zastavěné území se zde nenachází

Vodní eroze, sesuvy: v území se vyskytují pouze drobné plošky mírné vodní eroze, západně od zástavby Uhřic v lokalitě Homole na bloku 5901/1 do okrsku zasahuje plocha silného ohrožení vodní erozí. Pozemek je obhospodařován jako orná půda.

V okrsku nejsou evidovány žádné lokality sesuvů.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nenachází žádné ekologické zátěže

Větrná eroze: v okrsku se vyskytují pouze dvě drobné plochy potenciálně mírně ohrožené větrnou erozí. Jedna z uvedených ploch má protáhlý tvar a je obklopena lesy, druhá plocha se nachází v lokalitě Homole na bloku 5901/1, kde je půda potenciálně ohrožena také erozí vodní (viz výše).

Kritické body: v okrsku byl vygenerován jeden kritický bod (ID 41206971), a to na vodním toku Zdravá Voda v místě vtoku do stejnojmenné místní části. Kritický bod má rozsáhlou sběrnou plochu.

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: v okrsku se nenachází žádná potenciálně ohrožená dráha soustředěného odtoku

Okrsek A2

Ohrožení povodněmi: bez problému, území je součástí komplexu Ždánický les, je zalesněné, bez výskytu koncentrované zástavby, kterou by vodní toky mohly ohrozit

Vodní eroze, sesuvy: v okrsku, v jeho severním výběžku, se vyskytuje jen jedna drobná ploška mírně ohrožená vodní erozí

V okrsku nejsou evidovány žádné lokality sesuvů.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nenachází žádné ekologické zátěže

Větrná eroze: v okrsku se nacházejí dvě drobné plochy potenciálně mírně ohrožené větrnou erozí. Jedna plocha je v současnosti zatravněná, druhou plochu obklopují lesy, není zde tudíž nutné navrhovat protierozní opatření.

Kritické body: v okrsku nebyly žádné kritické body vygenerovány

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: v okrsku se nenachází žádná potenciálně ohrožená dráha soustředěného odtoku

Okrsek A3

Ohrožení povodněmi: **část zastavěného území** obce Bohuslavice leží **ve stanoveném záplavovém území** řeky Kyjovky, dle portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj může být vodní tok v případě přirozených povodní zdrojem ohrožení.

Vodní eroze, sesuvy: **téměř veškerá zemědělská půda** v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohrožení je dáno především rozsáhlými nepřerušnými bloky orné půdy a výskytem orné půdy na svažitéch pozemcích. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy **2904/2, 2106/3 a 2106/4**.

V okrsku se nachází **tři evidované lokality sesuvů**: dva sesuvy aktivní nad zástavbou v západní části obce Bohuslavice, jeden sesuv potenciálně aktivní nad zástavbou v severní části obce Bohuslavice.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nenachází žádné ekologické zátěže

Větrná eroze: velká část pozemků je potenciálně mírně ohrožená větrnou erozí, problematičtější jsou např. bloky **2901/1, 1001/4, 2106/3, 1002/2**, na nichž se nachází **půda potenciálně ohrožená až silně ohrožená větrnou erozí**.

Kritické body: na bezejmenném pravostranném přítoku Kyjovky (IDVT 10204774) v místě vtoku vodoteče do zatrubněného úseku pod nezpevněnou účelovou komunikací byl vygenerován **kritický bod** (ID 41203850).

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: v okrsku se nachází celkem **šest potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku** nacházejících se na orné půdě

Okrsek A4

Ohrožení povodněmi: zástavbou obce Dambořice protéká vodní tok Salajka, který může dle Pöyry Environment, a.s. (2007) ohrozit obec povodněmi. Dle portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj může být tok zdrojem ohrožení pro obce také v případě přívalových srážek.

Vodní eroze, sesuvy: **téměř veškerá zemědělská půda** v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohrožení je dáno především rozsáhlými nepřerušnými bloky orné půdy a výskytem orné půdy na svažitých pozemcích. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy **7906/1, 7104/1 a 7101/19**.

V okrsku se nachází dvě evidované lokality sesuvů: jedná se o dva potenciálně aktivní sesuvy, které vzhledem ke své lokalizaci nemohou ohrozit stávající zástavbu.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: na lokalitě Lipiny ve viničných terasách je evidována skládka kalírenských solí, dle databáze SEKM je nutno na lokalitu nahlížet jako na podezřelou, zatím nelze vyloučit nezbytnost realizace nápravného opatření

Větrná eroze: převážná část zemědělské půdy je potenciálně mírně ohrožená větrnou erozí

Kritické body: na území okrsku byly vygenerovány **dva kritické body**, jeden (ID 41203624) se nachází na toku Salajka při vtoku vodního toku do zástavby (mostní profil pod hřištěm), druhý (ID 41203628) na hranici zastavěného území na konci ulice Nová pod údolnicí, oba profily mají rozsáhlá sběrná území

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: v okrsku se nachází **dvě potenciálně ohrožené dráhy soustředěného odtoku** nacházejících se na orné půdě

Okrsek A5

Ohrožení povodněmi: zástavbou obcí Uhřice a Žarošice protékají vodní toky Vápenka a Zdravá Voda. Dle Pöry Environment, a.s. (2007) může být v případě povodňové situace obec Žarošice Zdravou Vodou ohrožena. Dle portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj mohou být oba toky zdrojem ohrožení pro obce v případě přívalových srážek.

Vodní eroze, sesuvy: **téměř veškerá zemědělská půda** v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohrožení je dáno především rozsáhlými nepřerušnými bloky orné půdy a výskytem orné půdy na svažitých pozemcích. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. **5001/9 a 4803/6**.

V jižní části zastavěného území obce Uhřice jsou evidována dvě **sesuvná území**: jedná se o dva potenciálně aktivní sesuvy, z nichž jeden může potenciálně ohrozit stávající zástavbu.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: nad zástavbou obce Žarošice se nachází v blízkosti Zdravého potoka skládka pod názvem Žarošice. Skládka není evidována v databázi SEKM.

Větrná eroze: téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je potenciálně mírně ohrožena větrnou erozí

Kritické body: na území okrsku byly vygenerovány **dva kritické body**, jeden (ID 41206644) se nachází na toku Vápenka při vtoku vodního toku do zástavby Uhřic (mostní profil pod koupalištěm). Kritický bod má rozsáhlé sběrné území. Druhý KB (ID 41202869) se nachází na hranici zastavěného území Žarošic (zemědělského areálu) pod potenciálně ohroženou dráhou soustředěného odtoku v lokalitě Díly u louček.

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: na území se nachází **pět potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku** nacházejících se na orné půdě

Okrsek A6

Ohrožení povodněmi: zástavbou obce Ždánice a Lovčice protékají vodní toky Ždánický a Lovčický potok. Dle portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj mohou být oba toky zdrojem ohrožení pro obce v případě přívalových srážek.

Vodní eroze, sesuvy: **téměř veškerá zemědělská půda** v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohrožení je dáno především výskytem orné půdy na svažitých pozemcích. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy ve Ždánicích, např. **0901/18 či 9701/3**.

V okrsku jsou evidovány dvě **lokality sesuvů**: aktivní sesuv se nachází v blízkosti silnice I/431 ve Ždánicích (mimo zastavěné území obce), potenciálně aktivní sesuv se nachází nad zástavbou v jižní části obce Lovčice, sesuv se zde projevuje pouze slabým zavlňením terénu.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nachází tři staré ekologické zátěže, v lokalitě areálu Narex, a.s. ve Ždánicích již probíhají nápravná opatření. V lokalitě Ždánice – Habrový byla kontaminace potvrzena, nereprezentuje však aktuální zdravotní riziko ani rozpor s legislativou, skládka byla v dané lokalitě v roce 2004 rekultivována. Pod zástavbou Ždánic v blízkosti solární elektrárny se nachází skládka Ždánice, skládka není evidována v databázi SEKM.

Větrná eroze: velká část zemědělské půdy v okrsku je potenciálně mírně ohrožená větrnou erozí

Kritické body: na území okrsku bylo vygenerováno **sedm kritických bodů**, pět ve Ždánicích – na hranici zástavby nad vtokem Ždánického potoka do obce (ID 41203797), na toku Šraňky pod rybníky (ID 41203798), před ústím vodního toku Čtvrtě do Ždánického potoka (ID 41203808), na Trkmance – nad zahrádkářskou kolonií za lokalitou Padělky (ID 41203799), pod Panskými rybníky (ID 41203804). Dva kritické body jsou na území obce Lovčice – na Lovčickém potoce při vtoku Lovčického potoka do zastavěného území Lovčic (mostní profil, ID 41206566), na vodním toku Jordánek v blízkosti č.p. 338 (ID 41206565).

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: v lokalitě Hamrlíky se nachází **tři potenciálně ohrožené dráhy soustředěného odtoku** nacházející se na orné půdě (bloky 0901/18 a 0003/1).

Okrsek B1

Ohrožení povodněmi: Dle portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj může být Spálený potok, který protéká obcí Archlebov, zdrojem povodňového ohrožení. Na Spáleném potoce bylo stanoveno záplavové území Q₁₀₀, jehož hranice vede především po břehové hraně toku. V záplavovém území se nachází jen několik málo objektů.

Vodní eroze, sesuvy: **téměř veškerá zemědělská půda** v okrsku je potenciálně mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohrožení je dáno především rozsáhlými nepřerušenými bloky orné půdy a výskytem orné půdy na svažitých pozemcích. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. **1901/1, 0901/3, 1822/1, 1103/1, 6303/9, 6303/8, 6303/3 a 7402/4**.

Ve svazích po levém břehu Spáleného potoka se nachází šest lokalit sesuvů: čtyři z nich jsou potenciálně aktivní (jednou z lokalit je i blok 7402/4, viz výše), dvě lokality jsou aktivní sesuvná území na orné půdě. Lokality se nacházejí mimo zastavěná území.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nachází dvě lokality s ekologickou zátěží, dvě skládky – skládka Archlebov a skládka Dambořice. Sklárky nejsou evidovány v databázi SEKM. Sklárky se nacházejí v dostatečné vzdálenosti od zástavby a vodních toků.

Větrná eroze: téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je potenciálně mírně ohrožená až ohrožená větrnou erozí (drobné plošky v západní části území)

Kritické body: na území okrsku byly vygenerovány **dva kritické body**, jeden se nachází na Spáleném potoce při vtoku vodního toku do obce (ID 41202528), druhý na bezejmenném přítoku (melioračním příkopu) Salajky (ID 41206341) protékajícím kolem areálu zemědělského družstva v Dambořicích.

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: na území se nachází **28 potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku** nacházejících se na orné půdě

Okrsek B2

Ohrožení povodněmi: okrskem protéká řeka Trkmanka, která dle portálu krizového řízení pro Jihomoravský kraj může být zdrojem ohrožení povodněmi pro přiléhající obce. Na Trkmance bylo stanoveno záplavové území, do něhož (Q₁₀₀) zasahuje jen pár objektů. Trkmanka protéká pouze po hranicích zastavěných území obcí, obcemi neprotéká.

Vodní eroze, sesuvy: **prakticky veškerá zemědělská půda** v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. **0003/1, 0009/1, 2307/7, 0304/2, 0304/4, 0304/3, 3301/12 a 3502/11**.

Jižně nad zástavbou a severně pod zástavbou obce Želetice jsou evidovány tři lokality sesuvů, na jihu se jedná o aktivní sesuvy, na severu je evidován sesuv potenciálně aktivní. Sesuvy stavební objekty přímo neohrožují.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nenachází žádné ekologické zátěže

Větrná eroze: téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je **potenciálně mírně až velmi silně ohrožena větrnou erozí**, mezi nejohroženější bloky orné půdy patří **3502/10, 3401/2, 3401/18, 2402/3 a 2307/11**.

Kritické body: na území okrsku byl vygenerován **jeden kritický bod** (ID41203842), a to západně od zástavby obce Dražůvky v lokalitě Dlouhé díly, pod potenciální dráhou soustředěného odtoku, na hranici zastavěného území

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: na území se nachází **23 potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku** nacházejících se na orné půdě

Okrsek B3

Ohrožení povodněmi: v okrsku se nachází jediná obec, obec Nenkovice. V obci pramení levostranný bezejmenný přítok Trkmanky, jedná se o drobnou vodoteč, která by neměla představovat významné povodňové riziko.

Vodní eroze, sesuvy: **velká část zemědělské půdy** v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. **3502/4, 6502/13, či 6502/1.**

V okrsku nejsou evidovány žádné lokality sesuvů.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: pod Karlovským kopcem na území obce Násedlovice se nachází skládka kalírenských solí. Dle databáze SEKM nebyla skládka v terénu nalezena, je tedy v první řadě nutné skládku vyhledat a vyhodnotit její rizikovost. Na lokalitu je tudíž nutno nahlížet jako na podezřelou, nelze zatím vyloučit nezbytnost realizace nápravného opatření.

Větrná eroze: téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je **potenciálně mírně až velmi silně ohrožena větrnou erozí**, mezi nejohroženější bloky orné půdy patří **0501/19, 3502/10, 4701/17 a 4701/6.**

Kritické body: v okrsku nebyly žádné kritické body vygenerovány

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: na území se nachází **22 potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku** nacházejících se na orné půdě

Okrsek C1

Ohrožení povodněmi: bez problému, území je součástí zalesněné části Věteřovské vrchoviny, zastavěné území se zde nenachází

Vodní eroze, sesuvy: v okrsku se vyskytuje pouze **pár bloků zemědělské půdy** mírně až silně ohrožená vodní erozí, za zmínku stojí velmi svažitý blok **7406/2** na tzv. Veselém kopci.

Pod kótou Babí lom, kde se nachází i několik obytných objektů, jsou evidovány **dvě lokality aktivních sesuvů**. Nad obytnými objekty na jihu Věteřova se nachází **potenciálně aktivní sesuv**. Tyto sesuvy mohou být zdrojem nebezpečí.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nenachází žádné ekologické zátěže

Větrná eroze: několik plošek zemědělské půdy v okrsku je potenciálně mírně ohrožena větrnou erozí

Kritické body: v okrsku nebyly žádné kritické body vygenerovány

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: v okrsku se nenachází žádná potenciálně ohrožená dráha soustředěného odtoku

Okrsek C2

Ohrožení povodněmi: zástavbou obcí Věteřov a Nechvalín protékají drobné vodní toky pramenící přímo v obci nebo těsně nad obcí. Tyto toky by neměly představovat významné povodňové riziko.

Vodní eroze, sesuvy: na území obce Nechvalín se nachází jen **několik drobných ploch** mírně až silně ohrožených vodní erozí, blok, který by vyžadoval protierozní opatření je svažitý blok **6903/8**. Ve Věteřově je převážná **většina pozemků** mírně až silně ohrožená vodní erozí. Mezi nejzranitelnější bloky **patří 8202/3, 8202/4, 7205/1 či 6001/14**.

V okrsku se nachází tři lokality sesuvů: jedná se o potenciálně aktivní sesuvy, z nichž **jeden** se nachází přímo v jihozápadní části zástavby obce Nechvalín a může být zdrojem nebezpečí.

Znečištění a kontaminace složek prostředí: v okrsku se nenachází žádné ekologické zátěže

Větrná eroze: na území obce Nechvalín se nachází několik ploch potenciálně mírně ohrožených větrnou erozí. Na území obce Věteřov je téměř veškerá zemědělská půda potenciálně mírně ohrožená až ohrožená větrnou erozí (jedna drobná plocha).

Kritické body: na území obce Nechvalín byl vygenerován **jeden kritický bod** (ID 41203866), a to v údolnici nad hřištěm nad zástavbou ve východní části obce

Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku: na území obce Věteřov se nacházejí **čtyři potenciálně ohrožené dráhy soustředěného odtoku** nacházející se na orné půdě

5.4.6 Hospodaření v území

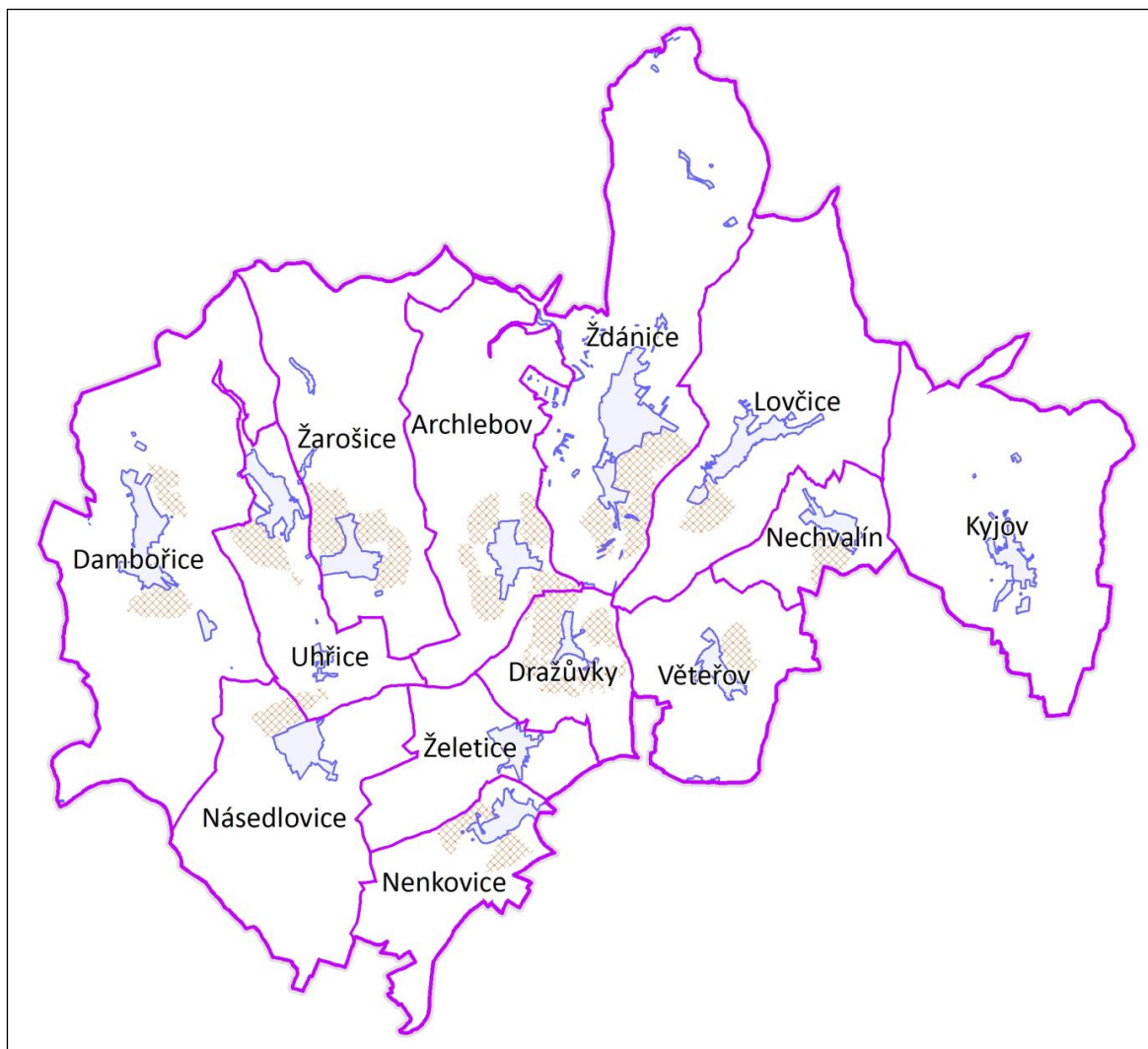
Zemědělství

Problém hospodaření na zemědělské půdě byl zmíněn v předchozí kapitole v souvislosti s vodní erozí. Hospodaření na orné půdě by mělo v zájmovém území především respektovat značně členitý a svažitý terén, nelze zde pro dlouhodobou udržitelnost ornice obhospodařovat rozsáhlé nepřerušené bloky orné půdy. Přesto se zde takové bloky vyskytují (viz obrázek níže).

V území se dále nachází hodně svažitých pozemků, které jsou silně až extrémně ohrožené vodní erozí a měly by být tudíž alespoň ve své spodní části zatravněny. Zatravněny by měly být, alespoň v dolní části např. svažité a nepřerušené bloky 0304/2 a 0304/4, na kterých se nachází extrémně ohrožená půda vodní erozí.

Problémem je také v zájmovém území obdělávání půdy po spádnici. Obdělávání půdy po spádnici podporuje vznik povrchového odtoku a vysušování půdy. Je zřejmé, že po silně svažitém pozemku jsou pojezdy po vrstevnicích komplikované, nicméně toto opatření je součástí zásad správné zemědělské praxe (příloha 1 Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí).

Vodní toky v území jsou značně poznamenány intenzivním obhospodařováním půdy, jsou napřímené, zahloubené a zanesené jemnými prachovými sedimenty. Mnohde se oře až na břehovou hranu toku. Tento nešvar je poměrně běžný i v jiných tradičně zemědělských oblastech, problém v zájmovém území je však zesílen svažitostí pozemků.

Obrázek č. 14: Rozsáhlé bloky orné půdy v blízkosti zástavby obcí

V území se dále nachází hodně svažitých pozemků, které jsou silně až extrémně ohrožené vodní erozí a měly by být tudíž alespoň ve své spodní části zatravněny. Zatravněny by měly být, alespoň v dolní části např. svažité a nepřerušené bloky 0304/2 a 0304/4, na kterých se nachází extrémně ohrožená půda vodní erozí.

Problémem je také v zájmovém území obdělávání půdy po spádnicí. Obdělávání půdy po spádnicí podporuje vznik povrchového odtoku a vysušování půdy. Je zřejmé, že po silně svažitém pozemku jsou pojezdy po vrstevnicích komplikované, nicméně toto opatření je součástí zásad správné zemědělské praxe (příloha 1 Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí).

Vodní toky v území jsou značně poznamenány intenzivním obhospodařováním půdy, jsou napřímené, zahloubené a zanesené jemnými prachovými sedimenty. Mnohde se oře až

na břehovou hranu toku. Tento nešvar je poměrně běžný i v jiných tradičně zemědělských oblastech, problém v zájmovém území je však zesílen svažitostí pozemků.

Lesnictví

Lesy pokrývají především severní část území, za zmínku stojí i lesní komplex v jihozápadní části Věteřovské vrchoviny. V území převažuje 2. stupeň bukodubový, ve vyšších partiích v obci Žarošice stupeň 3. dubobukový. V území se dále nachází plošky se stupněm 1. dubovým. Převažujícím cílovým hospodářským souborem v zájmovém území je soubor 25 Hospodářství živných stanovišť nižších poloh (dubové porosty). Ten předpokládá dostatečný počet kvalitních úroňových dubů v porostu a pomocných dřevin (buk, lípa, habr aj.). Významná ohrožení tohoto souboru představuje sucho a buření. Nejvýznamnější ekologickou funkcí daného souboru je funkce vodohospodářská (infiltrační).

Problémem klimatické změny pro lesní ekosystémy jsou období sucha, zejména pro úroveň 1. zonálního lesního vegetačního stupně (1LVS). Dle Macků (2016) je zde ohrožena obnova lesa a jeho podstata vůbec. Predikce klimatických změn totiž napovídají, že může dojít k posunu zonálních lesních vegetačních stupňů o jeden až dva níže (Janouš, 2011 in Macků, 2016). V zájmovém území dojde dle Macků (2016) k roku 2070 ke 100% přesunu 1LVS na úroveň xérické anomálie LVS 1A, k navýšení plochy 1LVS o 72,1 %, k úbytku 2LVS o 83,1 % a k absenci 3LVS.

Ačkoli lesy jsou v zájmovém území kvalitní a dřevinné druhy odpovídají nižším lesním vegetačním stupňům, je zde také zastoupen smrk ztepilý. Tato dřevina je dle Macků (2016)² v současné době nejcitlivější dřevinou k environmentálnímu stresu a k probíhajícím klimatickým změnám. Zásadní význam mají abiotické změny (sucho, letní přísušky, vysoká teplota) a následné biotické iniciační stresory (savý a listožravý hmyz, houbové patogeny). Smrk ztepilý je v zájmovém území pěstován na hranici své tolerance, a proto i relativně malá změna klimatu může mít významné negativní ekonomické důsledky.

Problém imisí v zájmovém území je marginální, dle Macků (2016) spadají lesy v území do pásma imisního ohrožení D, kde se řadí pozemky s porosty, kde v dospělých borových nebo listnatých porostech roční odumře nejméně stromů ze všech čtyř pásem (do 2 % původního počtu stromů).

Dle Macků (2016) je riziko zranitelnosti lesních ekosystémů značné. Zrádnost spočívá především v jejich setrvačnosti a pomalé reakci, o to horší může být rychlý kolaps celého systému. Je tudíž nutné již začít uplatňovat adaptační opatření, alespoň ve smyslu principu předběžné opatrnosti.

---

² Macků (2016): Dopady klimatických změn v lesích Jihomoravského kraje. Projekt EHP-CZ02-OV-1-039-2015.

Vodní hospodářství

Při pohledu na mapy Stablního katastru (1824 – 1836) je patrné, že nivy i drobných vodních toků byly ve velké míře zalučnĚny. Krajina zájmového území trpí masivním odvodňováním území, spousta dřívějších vodotečí byla zrušena, stávající voda je napřímenými kanály odváděna pryč z území. Až na Lovčice jsou všechny obce závislé na příjmu pitné vody z vodní nádrže Koryčany nacházející se mimo zájmové území nad obcí Koryčany ve Ždánickém lese.

Mezi lety 1824 – 1836 probĚhlo mapování, ze kterého vznikl tzv. Stablní katastr, na kterém je možno s velkou přesností pozorovat historickou strukturu krajiny, včetně např. rybníčních soustav. V dané době se rybníky již hojnĚ rušily ve prospĚch zemědělské půdy. Přesto lze v zájmovém území pozorovat několik větších rybníků (nad 0,5 ha), např. v Bohuslavicích u Kyjova (nad obcí nad bývalým mlýnem mezi Kyjovkou a náhonem), v Lovčicích (rybníční soustava tří rybníků nad obcí, pod již realizovaným poldrem a rybník pod obcí v lokalitĚ Louka v nejširším místě nivy Lovčického potoka – rybník Barka), ve Ždánicích (jižní cíp území – rybník Hrachovec), v Dražůvkách (obrovský rybník na Trkmance obklopující zástavbu z jihu a východu), v Želeticích (obrovský rybník na Trkmance v lokalitĚ Nové louky), v Uhřicích (dva rozsáhlé rybníky na Spáleném potoce) či v Dambořicích (rozsáhlý rybník na Spáleném potoce v jihozápadní části území). Všechny uvedené rybníky byly zrušeny. V zájmovém území obcí se v současnosti nachází pouze drobné vodní nádrže, nejsou zde větší retenční prostory, které by udržely vodu v krajinĚ. Vodní toky jsou napřímeny a zahloubeny, účinek nivních území je malý a uplatňuje se pouze za velkých povodní typu stoletých a víceletých vod.

TĚžba surovin

Zájmové území je součástí průzkumného území pro ropu a zemní plyn. Tato výhradní ložiska se nacházejí v pramenné oblasti u Kóty Slepice (Lovčice, Ždánice), severovýchodně od Žarošic, jihozápadně od Uhřic a severně od Dambořic.

Ve všech uvedených lokalitách se již nacházejí dobývací prostory, kde se ropa a zemní plyn těží. Tyto dobývací prostory jsou chránĚnými ložiskovými územími, stejně jako protáhlá oblast mezi Žarošicemi a Uhřicemi a jižní část obce Násedlovice.

ChránĚné ložiskové území severně od Dambořic a jihozápadně od Uhřic je zároveň chránĚným územím pro zvláštní zásahy do zemské kůry, nachází se zde podzemní zásobník plynu.

6 NÁVRHY ÚZEMNÍ STUDIE KRAJINY

6.1 STANOVENÍ CÍLOVÉ VIZE KRAJINY

Cílová vize krajiny je dle Metodického pokynu MMR a MŽP „Zadání územní studie krajiny pro správní obvod ORP“ (02/2016) pojmem odpovídajícím „*cílové charakteristice krajiny*“ ve smyslu Vyhl. č. 500/2006 Sb. a tudíž i ve smyslu Evropské úmluvy o krajině. Evropská úmluva o krajině popisuje cílovou charakteristiku krajiny takto: *Cílová charakteristika krajiny znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.*

Podle Přílohy č. 5 k vyhl. č. 500/2006 Sb. se cílové charakteristiky krajiny definují pro typy krajiny, vymezené v grafické části zásad územního rozvoje (ZÚR). Protože všechny kraje mají ZÚR zpracovány a aktualizovány, jsou k dispozici i cílové charakteristiky krajiny pro vymezené typy krajiny. Typy krajiny v ZÚR však neodpovídají správnímu území ORP (jsou vymezovány podle jiných kritérií než podle správních hranic). Je možné, že na území ORP jsou Zásadami územního rozvoje vymezeny různé typy krajiny anebo bude území ORP ležet v jednom typu krajiny. V každém případě musí územní studie krajiny v bodě „stanovení cílové vize krajiny“ zohlednit cílové charakteristiky krajiny, definované v ZÚR pro typy krajiny vymezené v grafické části ZÚR.

Podle „Vymezení cílových charakteristik Jihomoravského kraje“ (AGERIS 2010) se na řešeném území - na severozápadní části správního území ORP Kyjov - vyskytuje pět „oblastí cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje“ (AGERIS 2010).

- 14 – Výrazně zvlněná zemědělská krajina
- 16 – Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina
- 17 – Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina
- 18 – Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina
- 23 – Údolní zemědělskolesní krajina

Cílová vize krajiny v řešeném území severozápadní části správního území ORP Kyjov bude proto vyjádřena jako **souhrn cílových charakteristik přítomných pěti typů krajiny** (typy oblastí cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje). K celkovému popisu cílové charakteristiky je v územní studii nutno se vyjádřit k průmětům cílových charakteristik do

zastavěného i nezastavěného území obcí, což je vyjádřeno v požadavcích na uspořádání a využití území (AGERIS 2010).

Cílovou vizí zemědělské krajiny krajinných okrsků KrO A4, A5, A6, B1, B2, B3, C2 (typ oblasti č. 14) je vytvoření pestře využívané zemědělské krajiny se zabezpečenou protierozní ochranou a se sídly převážně venkovského typu.

Cílovou vizí v lesozemědělské krajině převážně krajinného okrsku KrO A3 (typ oblasti č. 16) je vytvoření krajiny s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu.

K tomu bude třeba splnit následující požadavky na uspořádání a využití území:

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch).
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití.

Cílovou vizí zemědělskolesní krajiny náhorních poloh Věteřovské vrchoviny převážně v krajinném okrsku C1 (typ oblasti č. 17) je vytvoření kompaktně působící až mírně strukturovaná krajina s převahou lesního prostředí, doplněného plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití, případně i se sídly venkovského typu.

K tomu bude třeba splnit následující požadavky na uspořádání a využití území:

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch).
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a mimo souvislé lesní celky pro pestré strukturu využití, a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě.

Cílovou vizí lesní krajiny svahů Ždánického lesa v krajinných okrscích KrO A1, A2 a částečně i A3 (typ oblasti č. 18) je zachovat kvality kompaktní lesní krajiny.

K tomu bude třeba splnit následující požadavky na uspořádání a využití území:

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.

- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci regulovaných vodních toků, a pro zachování přírodně i esteticky cenných nelesních enkláv.

Cílovou vizí údolní lesozemědělské krajiny zahrnující severní část krajinného okrsku KrO A3 (typ oblasti č. 23) je vytvoření kompaktně působící až mírně strukturované údolní krajiny s převahou lesního prostředí, doplněného plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití a většinou i sídly převážně venkovského typu.

K tomu bude třeba splnit následující požadavky na uspořádání a využití území

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávajících zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch); vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci vodních toků a jejich povodí a mimo souvislé lesní celky pro pestré strukturu využití.

6.2 NÁVRH OCHRANY A ROZVOJE HODNOT KRAJINY A VYUŽITÍ KRAJINNÝCH POTENCIÁLŮ

Návrh ochrany a rozvoje hodnot krajiny byl při stanovení cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje (AGERIS 2010) pro každý typ oblasti se shodnou cílovou charakteristikou vyjádřen v zásadách (pravidlech) pro ochranu, správu a plánování, resp. v zásadách pro dosažení cílové charakteristiky.

Tyto zásady, stanovené pro dosažení cílové charakteristiky krajiny v jednotlivých typech oblastí nacházejících se v řešeném území jsou uvedeny dále v členění po jednotlivých typech oblastí:

- 14 – Výrazně zvlněná zemědělská krajina
- 16 – Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina
- 17 – Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina
- 18 – Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina
- 23 – Údolní zemědělskolesní krajina

14 – VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA – krajinné okrsky KrO A4, A5, A6, B1, B2, B3, C2

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

16 – VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny

a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)

- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy, ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

17 – VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ ZEMĚDĚLSKOLESNÍ KRAJINA

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, příp. i ovocných sadů a v teplejších oblastech vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajínotvorná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a

vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových Zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

18 – VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ LESNÍ KRAJINA

- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na

nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možném přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)

- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do lesní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a Zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a lesního hospodářství

23 – ÚDOLNÍ ZEMĚDĚLSKOLESNÍ KRAJINA

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů a příp. i ovocných sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a příp. i protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících mimo přirozená záplavová území; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: jen výjimečně na základě individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně,

výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění

- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových Zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

6.2.1 Zpřesnění typů krajín a cílových charakteristik krajiny

V kapitole 3.6.1 „Kritéria členění“ materiálu „Vymezení cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje“ (AGERIS 2010) se uvádí, že „určujícími hledisky členění území na základní krajinné jednotky jsou **georeliéf a způsob využití**. Za vedlejší hlediska při členění území na základní krajinné jednotky považujeme **tvar a velikost vymezované jednotky, vztahy a provázanost jednotek na okolní jednotky, vnitřní strukturu jednotky** (tzn. tvary, velikosti a uspořádání ploch jednotlivých způsobů využívání, či menších forem georeliéfu a také uspořádání drobných krajínotvorných prvků, jakými jsou např. meze, skupiny dřevin, solitérní dřeviny apod.) a **potenciál dynamiky vnitřních změn jednotky**“.

Tento způsob vymezení krajín, který se aspektu prostorového členění opírá v první řadě o georeliéf, je velmi blízký způsobu vymezení oblastí a míst krajinného rázu. Tuto skutečnost potvrzuje i kapitola 3.4.2 „Velikostní parametr“, ve které se uvádí, že „další podstatnou skutečností pro stanovení velikostního parametru je požadovaná možnost ztotožnění oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny s oblastmi krajinného rázu ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb“.

Jedná se o **prostorovou skladbu krajiny**, která je daná formami reliéfu (výrazná údolí s úzkými nivami nebo zcela bez niv, rozsáhlé údolní nivy, výrazné izolované vyvýšeniny obklopené ze všech stran nižším terénem) a výškovou členitostí (krajiny ploché – charakteru rovin, mírně zvlněné – charakteru plochých pahorkatin, výrazně zvlněné – charakteru členitých pahorkatin, členité – charakteru vrchovin).

Pojem „**využití krajiny**“ je chápán jako zastoupení a kombinace základních forem využívání krajiny, spoluurčujících její celkový charakter – zejm. zemědělství, lesní hospodářství, urbanizace a vodní hospodářství. Uvedené základní formy využívání se i v závislosti na charakteru reliéfu uplatňují v různých územích v různé míře, přičemž někdy jednoznačně dominuje jeden způsob využití, jindy charakter krajiny spoluurčuje kombinace více způsobů využití. Vyčleněny jsou tak dle způsobu využití následující typy krajín:

- krajiny zemědělské – s jednoznačně převažujícím a charakter krajiny určujícím zemědělským využitím, a to především formou pěstování plodin na orné půdě
- krajiny lesozemědělské – s převažujícím zemědělským využitím a s významně zastoupenými lesy
- krajiny zemědělskolesní – s převažujícími lesy a významně doplňujícím zemědělským využitím
- krajiny lesní – s celoplošně víceméně kompaktním lesním komplexem
- krajiny městské a příměstské – výrazně urbanizované krajiny s dominantním městským osídlením a s ním bezprostředně související okolní krajinou
- krajiny viniční – s převažujícím zemědělským využitím, ve kterém mají spoludominantní krajinotvorný podíl vinice
- krajiny jezerní – s vodními plochami charakteru jezer (byť uměle vzniklých)
- krajiny rybníční – s rozsáhlejšími rybníčními soustavami s velkými rybníky
- krajiny stepolesní – specifická obdoba zemědělskolesních krajin, kde je ovšem většina zemědělské půdy nahrazena hospodářsky nevyužívanými travními porosty stepního charakteru (v krajině JMK vázanými výhradně na vápencová bradla Pavlovských vrchů)

Je patrné, že tato kritéria členění krajiny do značné míry odpovídají způsobu vymezení oblastí a místa krajinného rázu (ObKR, MKR), kde hlavní roli hraje prostorové vymezení hranic jako rozhraní měnícího se charakteru krajiny. Tento charakter je dán prvořadě georeliéfem (geomorfologické členění) a vodotečemi a dále pak vegetačním krytem (včetně zemědělského a lesnického využití krajiny) a strukturou osídlení a s tím související dopravní a technickou infrastrukturou, projevující se vizuálně v krajině. Hovoříme o kritériích **terénního reliéfu, lesnatosti a segmentech zemědělské kulturní krajiny a o osídlení a struktuře sídel**.

Rysy krajiny definující ráz krajiny (§ 12 zák. č. 114/1992 Sb.) jsou tvořeny **skupinami znaků** jednotlivých charakteristik a estetické atraktivnosti (est. hodnot):

PŘÍRODNÍ CHARAKTERISTIKA

- **reliéf terénu a síť vodotečí** vytvářející základní členění krajiny, základní prostorový rámec, vymezení prostorů a základní rysy konfigurace, prostorových a měřítkových vztahů
- **aktuální stav vegetace**, která dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a obraz hospodářského využití krajiny, svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii

KULTURNÍ A HISTORICKÁ CHARAKTERISTIKA

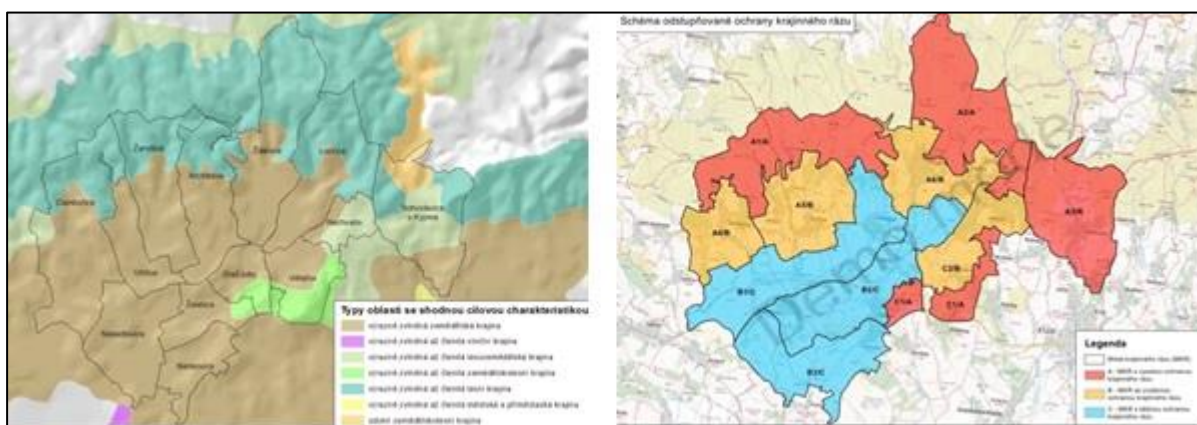
- **struktura osídlení a cestní síť** svědčící o vývoji postupného osidlování a hospodářského využití krajiny a spoluvytvářející obraz kulturní krajiny

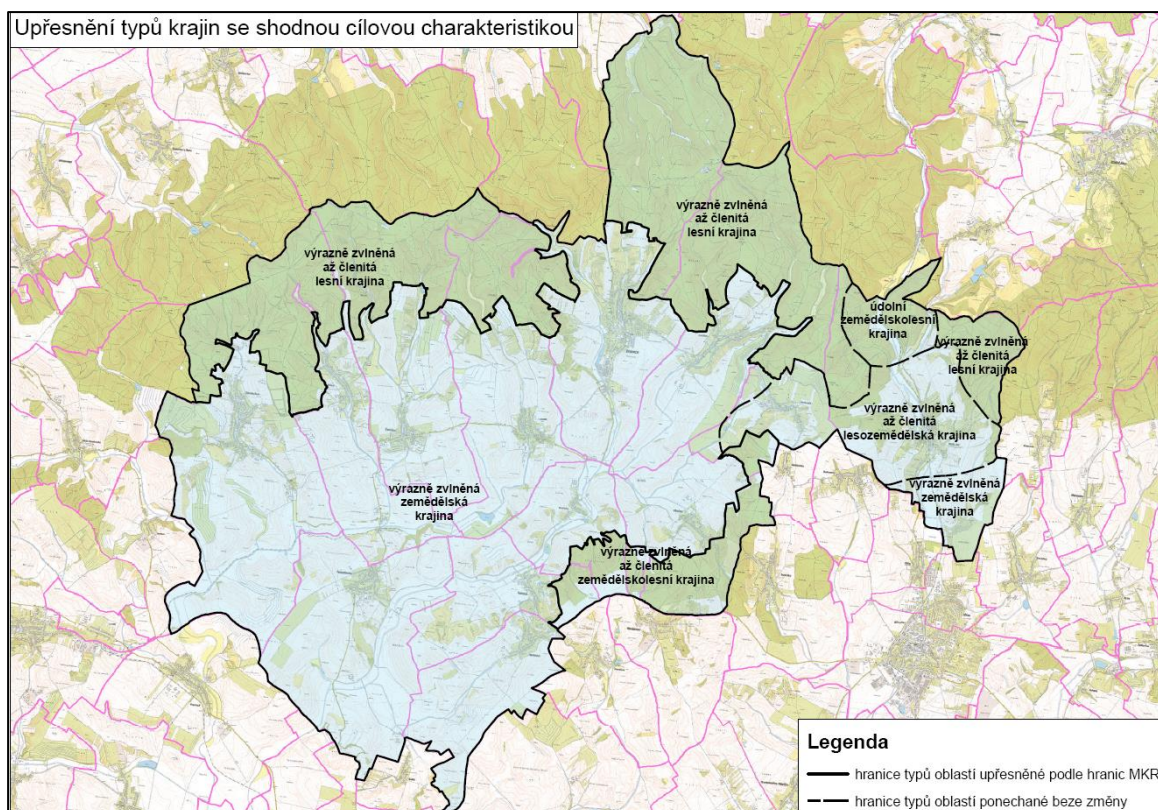
- **vesnická sídla lidová architektura** – nezaměnitelné znaky obrazu kulturní krajiny
  - **kulturní dominanty**, které jsou často markantními body krajiny
  - **dominantní rysy krajinné struktury**

ESTETICKÁ ATRAKTIVNOST (ESTETICKÉ HODNOTY) KRAJINNÉ SCÉNY

- **vymezení prostorů, konfigurace prvků, význam dominant** - základní aspekty uspořádání vizuální scény, vytvářející předpoklady pro vznik estetických hodnot
- **rozlišitelnost a nezaměnitelnost scenerií** - významné aspekty jedinečnosti a svébytnosti charakteru krajiny

Je zřejmé, že kritéria pro vymezení oblastí a míst krajinného rázu jsou podrobnější než výše uvedené vymezení typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou, při podobných kritériích vymezení jsou však **typy oblastí velmi blízké oblastem krajinného rázu (ObKR) a místům krajinného rázu (MKR)**.

Obrázek č. 16: Schéma upřesnění typů krajín se shodnou cílovou charakteristikou (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016)

6.2.2 Návrh opatření na ochranu krajinného rázu

6.2.2.1 Ochrana krajinného rázu

Odborná a metodická východiska

Krajinný ráz

Řešení problematiky charakteru krajiny, obrazu krajiny a zejména vizuálně vnímaných znaků a hodnot krajiny se odvíjí od pojmů zákona č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny (ochrana krajinného rázu dle §12) a od Evropské úmluvy o krajině č. 13/2005 Sb. m. s. (typy krajiny a jejich charakteristiky dle č. 6, odst. C, cílové charakteristiky krajiny dle č. 6, odst. D). V zákoně č. 183/2006 Sb. (stavební zákon) a vyhlášce č. 500/2006 Sb. se problematika krajiny a krajinného rázu objevuje v různých druzích ÚPP a ÚPD. Jedná se např. o vymezení oblastí a míst krajinného rázu v ÚAP, vymezení území se shodným krajinným typem a stanovení cílových charakteristik krajiny v ZÚR. Dle stavebního zákona je nutno opřít zpracování územních plánů vedle urbanistické koncepce i o koncepci krajiny. Formou vymezení zastavěného území je řešen vztah městské struktury k příměstské krajině a vymezení

nezastavitelných ploch zeleně je předpokladem k vytvoření celoměstského systému zeleně. Touto formou je na úrovni územního plánu řešena problematika městské krajiny včetně péče o přírodní a estetické hodnoty.

I když je krajinářská problematika ve smyslu charakteru krajiny a jejích kulturních hodnot a identity (dle Evropské úmluvy o krajině) zakotvena do stavebního zákona, je třeba dbát na promítnutí ochrany krajinného rázu do ÚPP a ÚPD, protože se jedná o jeden z významných limitů využití území, který má své jasné zakotvení v legislativě a v rozhodovacích procesech (zákon č. 114/1992 Sb. a povinnost ochrany krajinného rázu ze strany orgánů ochrany přírody).

Ochrana krajinného rázu (dále jen „KR“) je zakotvena v §12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „zákon“).

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, estetických hodnot, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině.

(2) K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

(4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody 9a)

Každá krajina má svůj ráz ve smyslu §12 zákona. Každou krajinu je možno popsat pomocí přírodní, kulturní a historické charakteristiky. KR je však v různých oblastech a lokalitách (místech KR) různě výrazný, různě čitelný. V určitých situacích jsou znaky jednotlivých charakteristik KR dobře zřetelné a spoluvytvářejí jedinečnost a nezaměnitelnost krajinné scény – vizuálně vnímaného obrazu krajiny. V jiných typech krajiny jsou znaky KR nezřetelné, ty výraznější nejsou příliš četné a celkově vzniká krajina, která zdánlivě není ničím specifická ani zajímavá.

Pojetí krajinného rázu je podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, široké, protože zahrnuje nejenom vizuální aspekty krajinné scény projevující se navenek estetickou atraktivností, ale také ochranu přírodních a kulturně-historických hodnot spoluvytvářejících specifický ráz krajiny. Vzniká tak komplexní nástroj k ochraně rázu, charakteru a kulturní identity krajiny, přičemž tento způsob ochrany není multiplikací jiných způsobů ochrany (např. ochrany dle části třetí a čtvrté zákona č. 114/1992 Sb. nebo dle památkového zákona č. 20/1987 Sb.), protože ochrana krajinného rázu se nezabývá podstatou ochrany dle jiných zákonů, ale tuto ochranu vnímá na základě znaků rázu a identity krajiny.

Pokud chceme nějaké hodnoty v krajině chránit, musíme v první řadě říci, které hodnoty spoluvytvářejí typický, někdy neopakovatelný či dokonce jedinečný ráz krajiny. Tyto hodnoty se projevují jako znaky krajinného rázu, které lze identifikovat a popsat. Krajina v sobě nese hodnoty přírodní, kulturní, historické, estetické, významové a symbolické.

Význam hodnot je v krajině relativní. To, co je v krajinné scéně území s výrazným rázem a četnými estetickými hodnotami běžné, může být v jiném typu krajinné scény významnou hodnotou, jejímž narušením by došlo k podstatné změně a ke snížení hodnoty krajinného rázu. Estetická hodnota vnímané krajinné scény je v územích s přítomností mnoha pozitivních hodnot stabilnější, než v územích, kde jsou takové hodnoty přítomny jenom ojedinelé.

Znaky krajinného rázu a další používané pojmy

Charakter krajiny je fenoménem, který se vyznačuje dvěma důležitými vlastnostmi. Jsou to proměnlivost a neopakovatelnost. Neobyčejná rozmanitost přírodních a kulturních podmínek vytváří různorodé obrazy krajiny (pojemem „obraz“ vyjadřujeme vnější projev vnitřní struktury). Důvody proměnlivosti charakteru krajiny tkví v přítomnost či nepřítomnost určitých znaků, v jejich vizuálním projevu, výraznosti a jedinečnosti, v jejich kombinaci a prostorových vztazích.

Jsou to tedy tzv. „znaky krajinného rázu“, které odlišují od sebe různé oblasti a místa v krajině a které zároveň mohou být různým segmentům krajiny společné. Tyto znaky jsou převážně vizuálně vnímatelné v krajinné scéně. Jsou to rysy georeliéfu, přítomnost určitých specifických vodních prvků, které určují charakter dílčích scénérií a projevují se i v celkových panoramatech krajiny. Je to také charakter porostů odpovídající přírodním podmínkám toho či onoho místa nebo oblasti. Stejný význam jako přírodní prvky mají pro vizuální scénu též prvky kulturní (civilizační). Jedná se o způsoby hospodářského využívání krajiny, o formy osídlení (včetně polohy sídel v krajině), o strukturu sídel a architektonický výraz jednotlivých staveb (forma, hmota, půdorys, materiály, barvy, architektonické detaily).

Těmito vlastnostmi jsou spoluurčovány také další důležité vizuální aspekty krajinné scény – prostorové členění krajiny, morfologie jednotlivých prostorů a uspořádání (konfigurace) jednotlivých prvků. Tak vznikají důležité znaky krajinného rázu, jakými je uzavřenost či otevřenost scény, způsob vymezení prostoru, návaznost jednotlivých prostorů, uspořádání a tvar horizontů, uspořádání dominant apod.

Znaky jednotlivých charakteristik a estetické atraktivnosti (estetických hodnot):

Přírodní charakteristika

- reliéf terénu a síť vodotečí vytvářející základní členění krajiny, základní prostorový rámec, vymezení prostorů, a základní rysy konfigurace, prostorových vztahů a měřítkových vztahů
- aktuální stav vegetace dotváří obraz krajiny a její prostorové členění, spoluvytváří přírodní nebo přírodě blízký výraz krajinné scény a spoluvytváří obraz hospodářského využití krajiny. Svědčí o způsobech kultivace a proměn krajiny v současnosti i v historii

Kulturní a historická charakteristika

- struktura osídlení a cestní síť svědčící o vývoji postupného osidlování a hospodářského využití krajiny a spoluvytvářející obraz kulturní krajiny
- vesnická sídla a lidová architektura (nezaměnitelné znaky obrazu kulturní krajiny)
- kulturní dominanty, které jsou často markantními body krajiny
- dominantní rysy krajinné struktury

Estetická atraktivnost (estetické hodnoty) krajinné scény

- vymezení prostorů, konfigurace prvků, význam dominant (základní aspekty uspořádání vizuální scény) vytvářející předpoklady pro vznik estetických hodnot
- rozlišitelnost a nezaměnitelnost scenerií (významné aspekty jedinečnosti a svébytnosti charakteru krajiny)
- harmonie prostorových vztahů, harmonie měřítka (významné rysy krajinné scény, které spoluvytvářejí estetické hodnoty krajiny)
- přírodní charakter scenerií (významná estetická hodnota)

Postup hodnocení je založen na tzv. charakterové a prostorové diferenciaci krajiny, a proto spočívá v rozdělení hodnoceného území na prostorově ohraničené a charakterově definovatelné části, které obecně představuje rozdělení celkového problému na problémy dílčí.

V tomto smyslu jsou v území nalezeny dvě (měřítkově odlišné) úrovně částí krajiny.

Jsou to „**oblasti krajinného rázu**“ (**ObKR**) které reprezentují určitý charakter utváření krajiny z hlediska geomorfologie a vegetačního krytu, z hlediska charakteru a forem osídlení a hospodářského využití. V rámci jednotlivých oblastí je možno najít prostorově ohraničené menší části krajiny s výrazným a specifickým krajinným rázem.

Dále jsou to tzv. „**místa krajinného rázu**“ (**MKR**), což jsou určité krajinné prostory, v krajině prostorově ohraničené a vnímatelné. Krajinný prostor je buď vizuálně vnímatelným a zřetelně vymezeným prostorem v krajině nebo částí území (třeba i méně přehlednou), která má výrazně stejnorodý charakter. Krajinné prostory mohou zahrnovat i více míst krajinného rázu. Pro jednotlivé oblasti krajinného rázu (ObKR) a místa krajinného rázu (MKR) se stanoví specifická ochranná opatření zajišťující ochranu identifikovaných znaků krajinného rázu v té které oblasti resp. místě KR.

Postup je možno vyjádřit v následujících bodech:

- diferenciace hodnoceného území na oblasti krajinného rázu (ObKR)
- vymezení míst krajinného rázu (MKR)
- identifikace a klasifikace znaků KR v ObKR a MKR
- stanovení ochranných opatření z hlediska ochrany KR pro ObKR a MKR

Prostorové a charakterové členění území je tedy odvozeno:

- **od charakterových odlišností plošné a prostorové struktury krajiny**
- **od znaků této struktury pozorovatelných vizuálně v obrazu krajiny**

Prostorové a charakterové členění hodnoceného území severozápadního Kyjovska

ObKR A. – ŽDÁNICKÝ LES

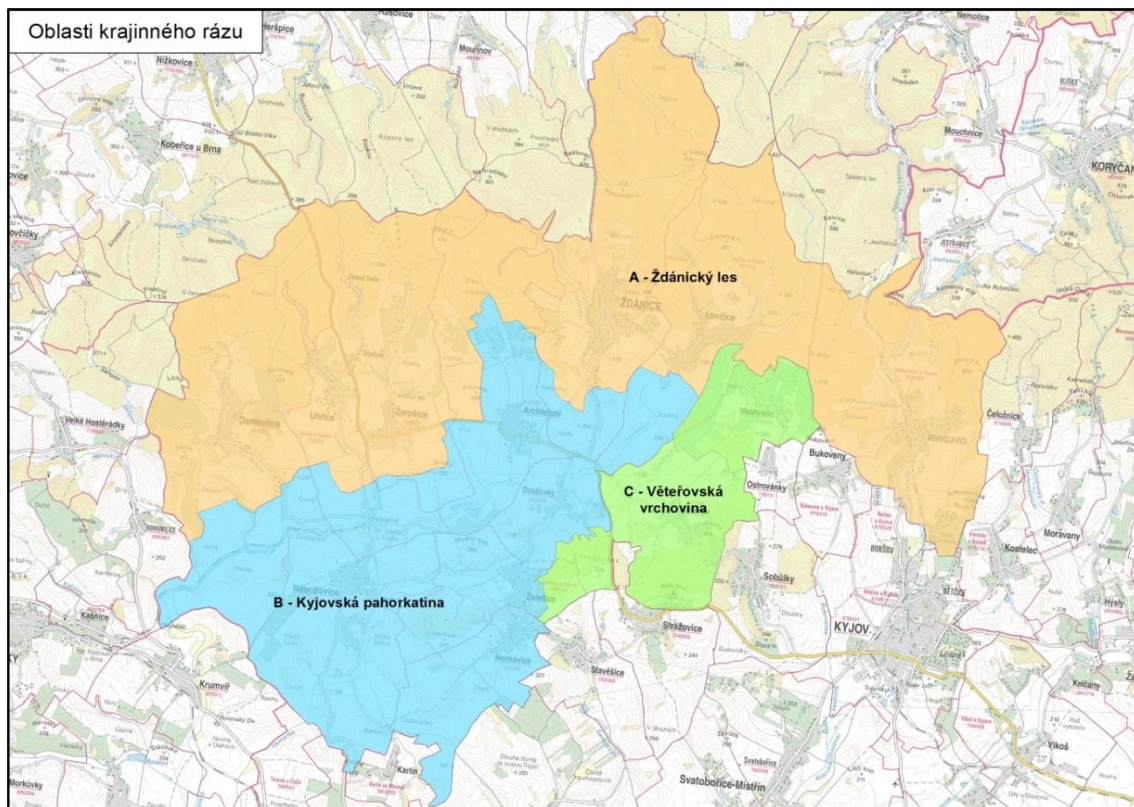
- MKR A.1 Svahy Písečné
- MKR A.2 Svahy U Slepice
- MKR A.3 Údolí Kyjovky
- MKR A.4 Dambořice
- MKR A.5 Žarošice
- MKR A.6 Ždánice - Lovčice

ObKR B. – KYJOVSKÁ PAHORKATINA

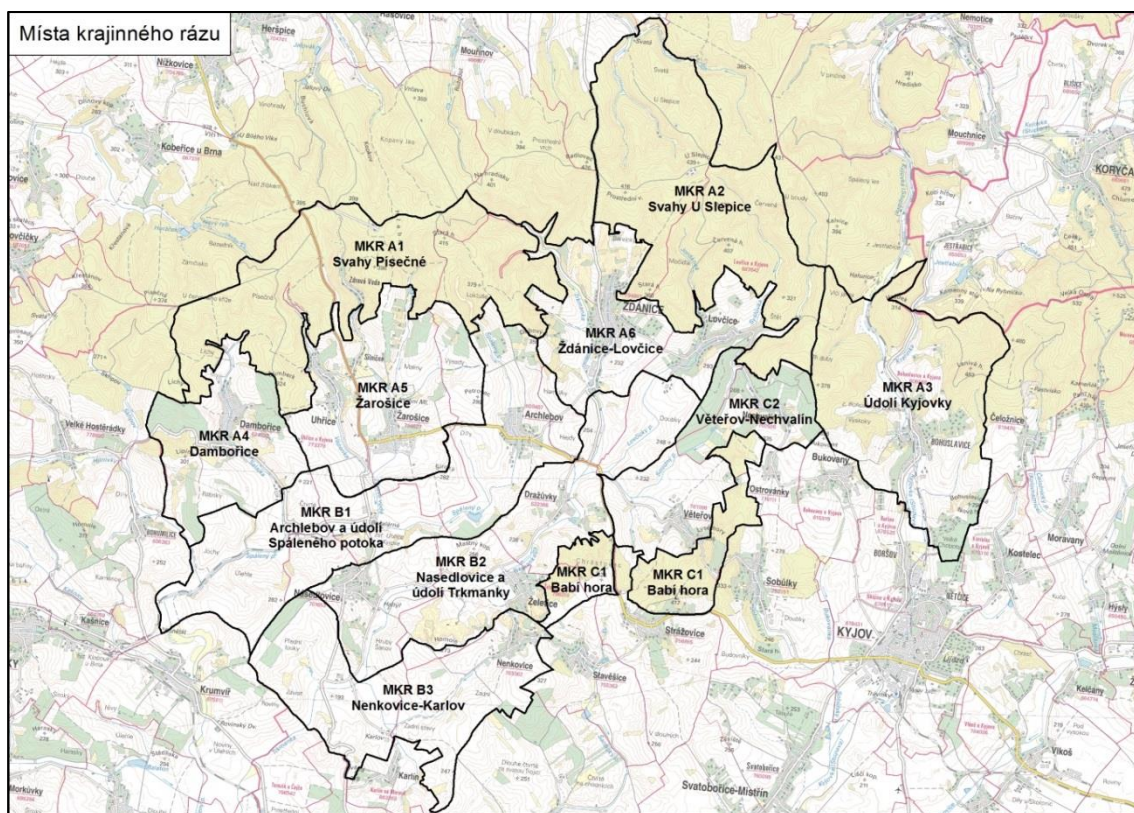
- MKR B.1 Archlebov a údolí Spáleného potoka
- MKR B.2 Násedlovice a údolí Trkmanky
- MKR B.3 Nenkovice - Karlov

ObKR C. – VĚTEŘOVSKÁ VRCHOVINA

- MKR C.1 Babí hora
- MKR C.2 Věteřov – Nechvalín

Obrázek č. 17: Oblasti krajinného rázu

Obrázek č. 18: Místa krajinného rázu

Uplatňování systémů prostorového plánování v nezastavěném území

6.2.2.2 Podmínky ochrany krajinného rázu na území severozápadního Kyjovska

1. úroveň ochrany – rámcové ochranné podmínky pro krajinné celky

Oblast krajinného rázu - *krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu. Je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik (Vorel a kol. 2004)*

Ochranné podmínky pro úroveň oblastí krajinného rázu (ObKR) jsou definovány v rámci vymezení jednotlivých ObKR.

Oblast krajinného rázu ObKR A (Ždánický les)

- Ochrana lesnatého horizontu hlavního hřebene mezi Písečnou (374 m n.m.) a U Slepice (437 m n.m.) před umisťováním výškových technických staveb.
- Ochrana enkláv bezlesí v koridorech vodotečí členících jižní svahy Ždánického lesa vůči změnám využití území a vůči jakékoliv stavební činnosti.
- Ochrana vegetačních prvků nelesní zeleně dotvářejících prostorovou strukturu krajiny (doprovodná zeleň, liniové prvky, solitérní prvky a skupiny).
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury při nové obytné výstavbě
- Ochrana siluet drobných kulturní dominant kostelů.
- Ochrana siluet venkovských obcí s dochovanou lidovou zástavbou.
- Zlepšování charakteru prostředí odstraněním nevhodných a rušivých staveb v esteticky působivých polohách.

Oblast krajinného rázu ObKR B (Kyjovská pahorkatina)

- Ochrana nenarušenosti terénního horizontu mezivodního hřbetu mezi údolím Spáleného potoka a údolím Trkmanky.
- Zachování lužních partií v koridoru Spáleného potoka, zachování a doplňování doprovodné zeleně koridorů Trkmanky a Spáleného potoka.
- Ochrana vegetačních prvků nelesní zeleně dotvářejících prostorovou strukturu krajiny (doprovodná zeleň, liniové prvky, solitérní prvky a skupiny) Doplňování prvků liniové zeleně (doprovody cest) a jiné nelesní zeleně k dotvoření úměrné prostorové struktury některých partií krajiny.
- V rámci protierozních úprav a zvýšení prostupnosti krajiny usilovat o zmenšení rozlohy produkčních bloků orné půdy a zmenšení měřítka zrnitosti krajiny
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury při nové obytné výstavbě
- Ochrana siluet drobných kulturní dominant kostelů

- Zlepšování charakteru prostředí odstraněním nevhodných a rušivých staveb v esteticky působivých polohách.

Oblast krajinného rázu ObKR C (Věteřovská vrchovina)

- Zachování hodnot lesních interiérů v lesních hospodářských plánech, v technologii údržby a managementu krajiny
- Omezení možnosti výstavby objektů a zařízení na vizuálních horizontech.
- Ochrana vegetačních prvků nelesní zeleně v otevřených partiích kultivované zemědělské podhorské krajiny
- Respektování dochované a typické urbanistické struktury. Rozvoj venkovských sídel bude v cenných polohách orientován do současně zastavěného území (s respektováním znaků urbanistické struktury) a do kontaktu se zastavěným územím.
- Omezení stavební činnosti v cenných partiích s dochovanou harmonií zástavby a krajinného rámce na stavby zachovávající dimenze, měřítko a hmoty tradiční architektury
- Omezení možnosti plošného rozvoje existující zástavby, nutnost výstavby na velkých pozemcích odpovídajících tradiční struktuře zástavby.
- Ochrana siluet kulturních dominant a historické zástavby.
- Zlepšování charakteru prostředí odstraněním nevhodných a rušivých staveb.
- Zachování nenarušenosti cenných pruhledů na siluetu Ždánického lesa

2. úroveň ochrany – ochranné podmínky pro místa krajinného rázu

Místo krajinného rázu - část krajiny homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti. (Vorel a kol. 2004)

Vymezená místa krajinného rázu Kyjovska jsou vymezena jako krajinné prostory, které jsou v detailu tvořeny jedním nebo více místy krajinného rázu, tedy drobnými partiemi s vlastními znaky krajinné scény tvořícími dohromady charakterově homogenní jednotku – MKR.

Místa krajinného rázu (MKR) jsou dle soustředěnosti, cennosti a významu znaků a hodnot krajinného rázu rozdělena (delimitovány) do „pásem odstupňované ochrany“ podle nutnosti **různé přísnosti ochrany jednotlivých znaků při hodnocení vlivů navrhovaného záměru na KR.**

Pásmo A – Území s vysokou ochranou krajinného rázu

Pásmo B – Území se zvýšenou ochranou krajinného rázu

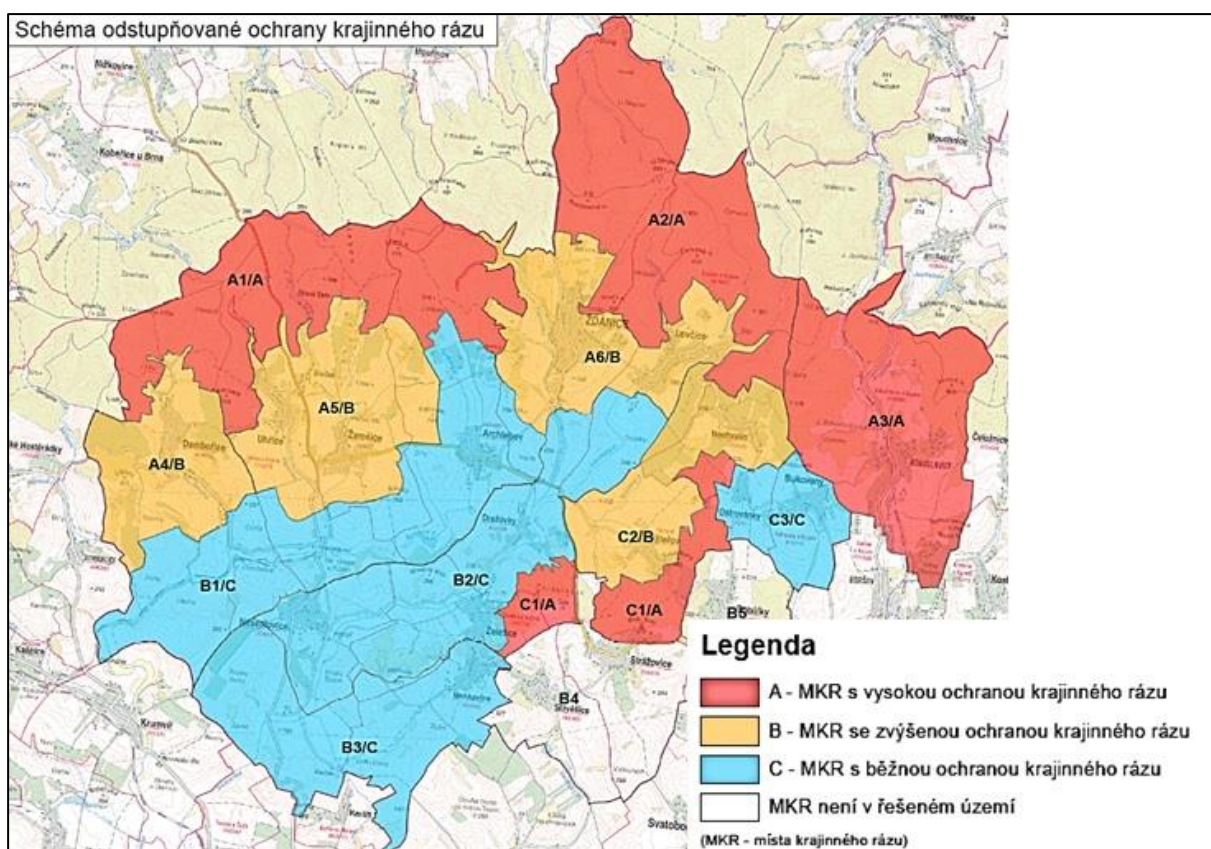
Pásmo C – Území s běžnou ochranou krajinného rázu

Na řešeném území severozápadního Kyjovska byla místa krajinného rázu (MKR) zařazena do tří pásem odstupňované ochrany. Následující schéma ukazuje, že v pásmu s nejvyšším stupněm ochrany („A“) jsou zařazena místa ležící v lesnatých svazích Ždánického lesa a v lesnatých vrcholových částech Věteřovské vrchoviny. Přírodní a estetické hodnoty této krajiny jsou natolik vysoké, že jsou částečně zahrnuty do Přírodního parku Ždánický les.

Do pásma „B“ jsou zařazena místa krajinného rázu (MKR) v úpatních polohách, navazujících na lesní masivy Ždánického lesa a Věteřovské vrchoviny a typická viniční krajina Slovácka.

Do pásma „C“ je zahrnuta charakteristická otevřená zemědělská krajina Kyjovska bez významnějších hodnot přírodovědných ani krajinářsko estetických, vytvářející však působivý kontrast vnitřní části území v povodí Trkmanky a Spáleného potoka vůči dynamické krajině Ždánického lesa a Věteřovské vrchoviny.

Ochranné podmínky pro úroveň míst krajinného rázu (MKR) se vztahují k míře vlivu konkrétních záměrů na krajinný ráz zjištěné v konkrétním posouzení záměru z hlediska ochrany KR.

Obrázek č. 19: Schéma odstupňované ochrany krajinného rázu

Pásmo „A“ – Území s vysokým stupněm ochrany KR

V pásmu „A“ **nelze připustit silný zásah** do více než jednoho z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, zejména do přírodních a estetických hodnot, do ZCHÚ, kulturních dominant, harmonického měřítka a vztahů, přičemž tento znak nesmí být klasifikován jako jedinečný v rámci regionu nebo státu.

V pásmu „A“ **nelze připustit takové zásahy**, které jsou v souhrnu z hlediska míry zásahu do hodnot krajinného rázu **na hranici přijatelnosti**.

Pásmo „B“ – Území se zvýšeným stupněm ochrany KR

V pásmu „B“ **lze připustit i silný zásah** do některého z pozitivních znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu a to i tehdy pokud se jedná o znak jedinečného významu. **Nelze připustit více současně působících silných zásahů** do kritérií krajinného rázu (přírodní a estetické hodnoty, VKP, ZCHÚ, kulturní dominanta, harmonické měřítka a vztahy)

V pásmu „B“ **lze připustit i takové zásahy**, které jsou z hlediska míry zásahu do znaků krajinného rázu **na hranici přijatelnosti** nebo které by mohly být přijatelné pouze za splnění určitých podmínek.

Pásmo „C“ – Území se základním stupněm ochrany KR

V pásmu „C“ **lze připustit i takový vliv** navrhovaného záměru, který **zasahuje silně do několika znaků** krajinného rázu současně.

Nelze připustit více současně působících silných zásahů do kritérií krajinného rázu (přírodní a estetické hodnoty, VKP, ZCHÚ, kulturní dominanta, harmonické měřítka a vztahy)

Pro jednotlivá MKR lze na základě identifikace znaků a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu stanovit ochranné podmínky. Jedná se o zvážení individuálních vlastností krajiny v jednotlivých konkrétních MKR. Ochranné podmínky reagují na přítomnost a cennost jednotlivých znaků.

ObKR A. – ŽDÁNICKÝ LES

MKR A1 – Svahy Písečné

- A.1-1 Ochrana křížků a drobných památek v lesích, ochrana kaple ve Zdravé Vodě
- A.1-2 Zachování charakteru ulicové zástavby Dobré Vody ve výrazném krajinném rámci
- A.1-3 Zachování trvalých travních porostů ve scenériích mýtin, na dnech údolí a v jiných drobných enklávách bezlesí
- A.1-4 Ochrana vizuální nenarušenosti horizontu hlavního hřebene Ždánického lesa
- A.1-5 Využití výhledů do krajiny z okrajů souvislých lesních porostů a z blízkosti vinic jako turisticky atraktivních míst

MKR A2 – Svahy U Slepice

- A.2-1 Zachování vizuální nenarušenosti horizontu hlavního hřebene Ždánického lesa
- A.2-2 Ochrana siluety historického jádra sídla Ždánice a zachování měřítka zástavby v Lovčicích
- A.2-3 Ochrana působivých scenérií v cenných partiích toků Lovčického a Soudného potoka

MKR A3 – Údolí Kyjovky

- A.3-1 Zachování a obnova tradiční struktury krajiny se strukturní nelesní zelení
- A.3-2 Ochrana a obnova harmonické kulturní krajiny v okolí Bohuslavic
- A.3-2 Ochrana charakteru dochované urbanistické struktury a siluety centra původní návesní vsi Bohuslavič
- A.3-3 Ochrana a obnova drobných pamětihodností místního významu (kapličky, kříže)

MKR A4 – Dambořice

- A.4-1 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně (vegetační doprovody komunikací, vodotečí, keře na svazích agrárních teras a hranicích pozemků)
- A.4-2 Ochrana charakteru zástavby s ohledem na částečně dochovanou urbanistickou strukturu obce
- A.4-3 Ochrana siluety zástavby a harmonického zapojení zástavby Dambořic do krajinného rámce
- A.4-4 Zachování a využití zbytků původní parcelace a dochované historické struktury zemědělské krajiny navazující na zástavbu Dambořic

MKR A5 – Žarošice

- A.5-1 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně (vegetační doprovody komunikací, vodotečí, keře na svazích agrárních teras a hranicích pozemků)
- A.5-2 Zachování vizuálního významu poutního místa Staré Matky Boží Žarošské a dalších sakrálních staveb
- A.5-3 Respektování částečně dochované urbanistické struktury jader Uhřic, Žarošic a Silničné včetně měřítka zástavby
- A.5-4 Ochrana a obnova drobných pamětihodností místního významu (kapličky, kříže)
- A.5-5 Ochrana siluety zástavby a harmonického zapojení zástavby Uhřic do krajinného rámce

MKR A6 – Ždánice – Lovčice

- A.6-1 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně (vegetační doprovody komunikací, vodotečí, keře na svazích agrárních teras a hranicích pozemků)
- A.6-2 Respektování částečně dochované urbanistické struktury jader Ždánic a Lovčic včetně měřítka zástavby
- A.6-3 Respektování uplatnění kulturních dominant kostelů ve Ždánicích a Lovčicích v krajinných panoramatech

ObKR B. – KYJOVSKÁ PAHORKATINA

MKR B.1 – Archlebov a údolí Spáleného potoka

- B.1-1 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně v agrární krajině
- B.1-2 Respektování částečně dochované urbanistické struktury jádra Archlebova včetně měřítka zástavby
- B.1-3 Respektování uplatnění kulturní dominanty kostela v Archlebově v krajinných panoramatech
- B.1-4 Ochrana terénního hřbetu mezi Trkmankou a Spáleným potokem před umisťováním staveb a technických zařízení

MKR B.2 – Násedlovice a údolí Trkmanky

- B.2-1 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně v agrární krajině
- B.2-2 Zachování tradiční struktury členění krajiny v okolí sídel Želetice, Dražůvky, Násedlovice
- B.2-3 Respektování částečně dochované urbanistické struktury jádra původních vsí (návesní vidlicová Násedlovice, návesní vřetenová Želetice, návesní lalokovitá Dražůvky) včetně měřítka zástavby
- B.2-4 Respektování uplatnění kulturních dominant kostelů v Želeticích a Násedlovicích v krajinných panoramatech
- B.2-5 Ochrana terénního hřbetu mezi Trkmankou a Spáleným potokem před umisťováním staveb a technických zařízení

MKR B.3 – Nenkovice – Karlov

- B.3-1 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně v agrární krajině
- B.3-2 Zachování tradiční struktury členění krajiny v okolí sídel Želetice, Nenkovice
- B.3-3 Respektování částečně dochované urbanistické struktury jádra původní návesní vřetenové vsi Nenkovice včetně měřítka zástavby
- B.3-4 Ochrana dominantních výšin Dlouhé Úlehle a Homole před umisťováním staveb a technických zařízení

ObKR C. – VĚTEŘOVSKÁ VRCHOVINA

MKR C1 – Babí hora

- C.1-1 Ochrana vizuální nenarušenosti horizontu hřebene Věteřovské vrchoviny s terénní a technickou dominantou Babího lomu
- C.1-2 Využití výhledů do krajiny Kyjovska a Ždánického lesa z okrajů souvislých lesních porostů jako turisticky atraktivních míst

MKR C2 - Věteřov – Nechvalín

- C.2-1 Zachování sídelní zeleně, zeleně zahrad (na dlouhých parcelách) obklopující venkovská sídla Věteřov a Nechvalín vč. sadů, záhonů, pastvin, luk, drobných vinic atd.
- C.2-2 Zachování a rozvíjení nelesní krajinné zeleně v agrární krajině
- C.2-3 Respektování částečně dochované urbanistické struktury center Věteřova (návesní vidlicová ves) a Nechvalína (návesní vřetenová ves) a skladby ploch v okolí sídel
- C.2-4 Ochrana siluety zástavby a harmonického zapojení zástavby Věteřova do krajinného rámce

6.3 ČLENĚNÍ ÚZEMÍ NA KRAJINNÉ OKRSKY

Vymezení krajinných okrsků (KrO) bylo v krajině severozápadního Kyjovska provedeno ve smyslu Metodického pokynu MMR a MŽP (02/2016) „Zadání územní studie krajiny pro správní obvod obce s rozšířenou působností“. V metodickém pokynu je definován pojem *krajinného okrsku* takto: „Krajinný okrsek je základní skladebná relativně homogenní část krajiny, která se od sousedních krajinných okrsků odlišuje svými přírodními, popř. jinými charakteristikami a způsobem využití“.

Homogenita krajiny spočívá především v charakteru georeliéfu, v charakteru vegetačního krytu, ovlivněného hospodářskou - zejména zemědělskou - činností a charakterem osídlení a jednotlivých sídel, což je ovlivněno kulturně historickým vývojem a průmětem socio-kulturních a socioekonomických podmínek.

Pro vzájemné rozhraničení (delimitaci) okrsků, které spojitě pokrývají území ORP, jsou základními východisky hlediska přírodní charakteristiky a způsob prostorového členění krajiny na charakterově (více či méně) odlišné jednotky.

Ve výkladu pojmů „Metodického postupu posouzení vlivu navrhované stavby, činnosti nebo změny využití území na krajinný ráz“ (Vorel a kol., ČVUT 2004) je definováno tzv. „místo krajinného rázu (MKR)“ takto: „**místo krajinného rázu** – část krajiny homogenní z hlediska

přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem. Jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojitý z většiny pozorovacích stanovišť nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti“.

Je zřejmé, že pojetí členění krajiny dle Metodického pokynu MMR a MŽP a podle Metodického postupu ČVUT je velmi blízké a v určitých krajinách je tudíž možno vymezit zároveň krajinné okrsky (KrO) a místa krajinného rázu (MKR) ve stejných hranicích. Jedná se o krajiny, kde přírodní podmínky jsou prvořadými pro diferenciaci krajiny – georeliéf, lesnatost, zemědělství. V krajinách, kde jsou určující antropické vlivy – např. v urbánních a suburbánních krajinách, bude třeba krajinu diferencovat podle civilizačních charakteristik (např. intenzita a charakter zástavby, význam přírodních předělů v urbánní struktuře atd.). Krajina severozápadního Kyjovska, řešená v Územní studii krajiny je příkladem takové krajiny, která je výrazně členěna rozhraními charakteru georeliéfu (Ždánický les a jeho úpatí, Kyjovská pahorkatina, Věteřovská vrchovina) a též charakterem vegetačního krytu včetně zemědělského hospodaření (lesní krajina, lesozemědělská krajina, zemědělsko-lesní krajina atd.).

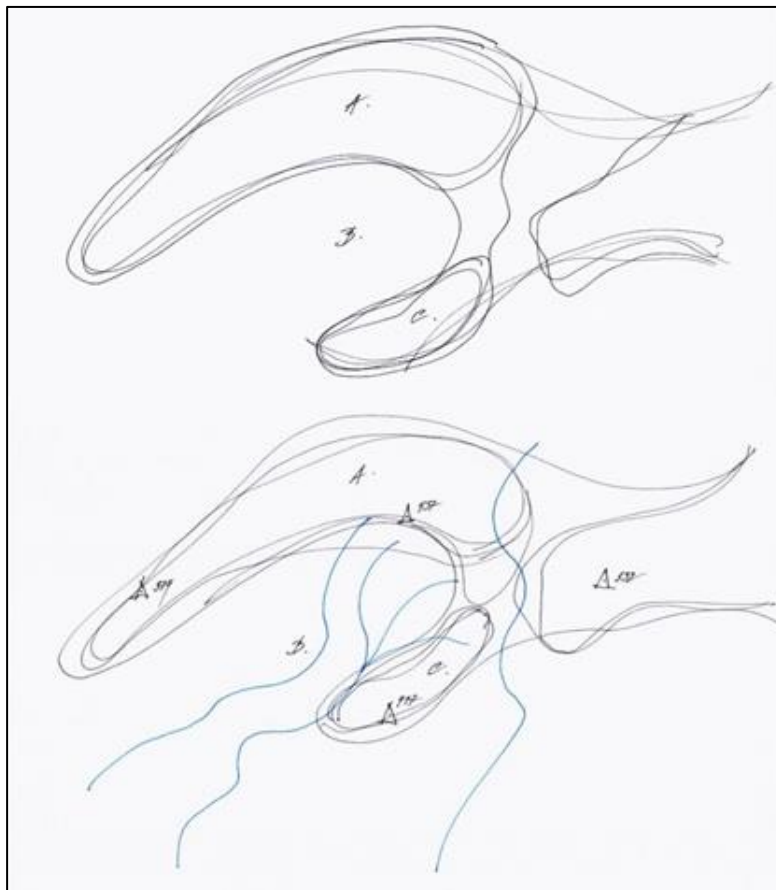
Pro účely územní studie krajiny bylo proto území severozápadního Kyjovska rozčleněno tak, že byly vymezeny oblasti krajinného rázu (ObKR) a místa krajinného rázu (MKR), přičemž místa krajinného rázu jsou totožná s krajinnými okrsky (KrO).

Postup delimitace „krajinných okrsků“ (KrO), „Oblastí krajinného rázu“ (ObKR) a „Míst krajinného rázu“ (MKR) byl proveden ve dvou krocích – pomocí „empirického členění krajiny dle charakteru“ a pomocí „superpozice dílčích krajinných rozhraní“. Vzájemným porovnáním obou kroků vznikly hranice ObKR a MKR, přičemž tyto hranice jsou přizpůsobeny potřebám dalšího využití v územně plánovacích procesech i v procesech rozhodovacích. I když polohu charakterového rozhraní nelze přesně definovat, delimitace je provedena tak, aby rozhraní (hranice ObKR a MKR) byly vedeny po - v krajině seznatelných - liniích. Jedná se nejčastěji o cesty, okraje lesů a místy i rozvodí. Jednoznačnost hranic neodpovídá povaze problematiky krajinného rázu, kde charakter krajiny se povětšinou mění plynule (s výjimkou rozhraní otevřené zemědělské krajiny a krajiny se souvislým lesním porostem) a ke změně charakteru krajiny dochází zpravidla v určitém pásu. Navzdory tomu - z výše uvedených důvodů - je delimitace provedena na úrovni mapy v měřítku 1:10 000 (ZABAGED).

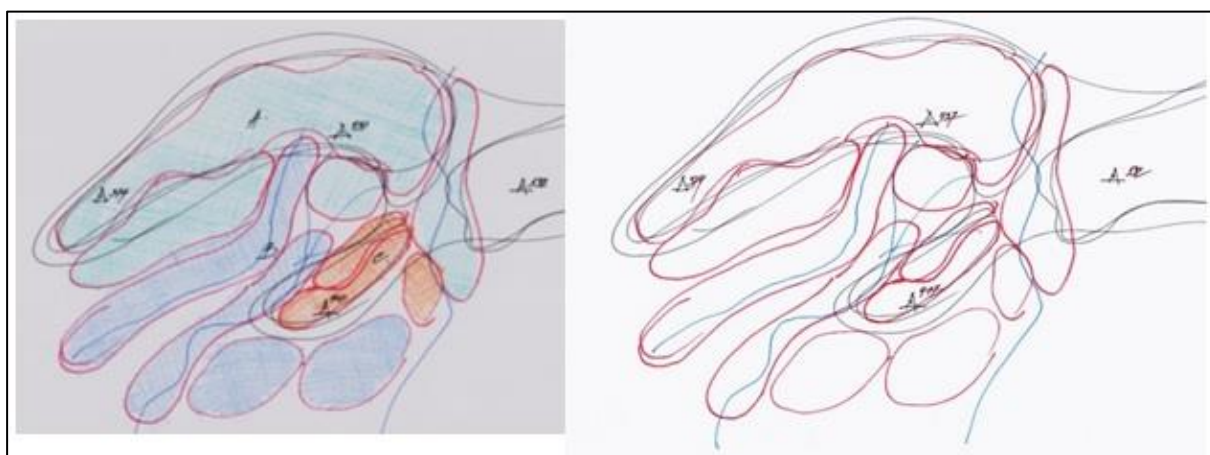
Segmentem krajiny, který se výrazně uplatňuje v prostorové struktuře, je vrchovina Ždánického lesa, přecházející na východním okraji do Chřibů. Vymezuje Kyjovskou pahorkatinu, ve které se rovněž výrazně uplatňuje Věteřovská vrchovina (C). Vzniká tak ze severu i z jihovýchodu lesnatými lesy ohraničená pahorkatina.

Vodotečí, která spoluurčuje základní prostorovou skladbu krajiny, je Kyjovka, tvořící výrazný předěl hlubokého údolí mezi Ždánickým lesem a Věteřovskou vrchovinou na západě

a Chřiby na východě. Jsou to též drobnější toky Trkmanky a Spáleného potoka, které téměř paralelně směřují k jihovýchodu a člení plochými mezivodními hřbety krajinu do mělkých dlouhých údolí.

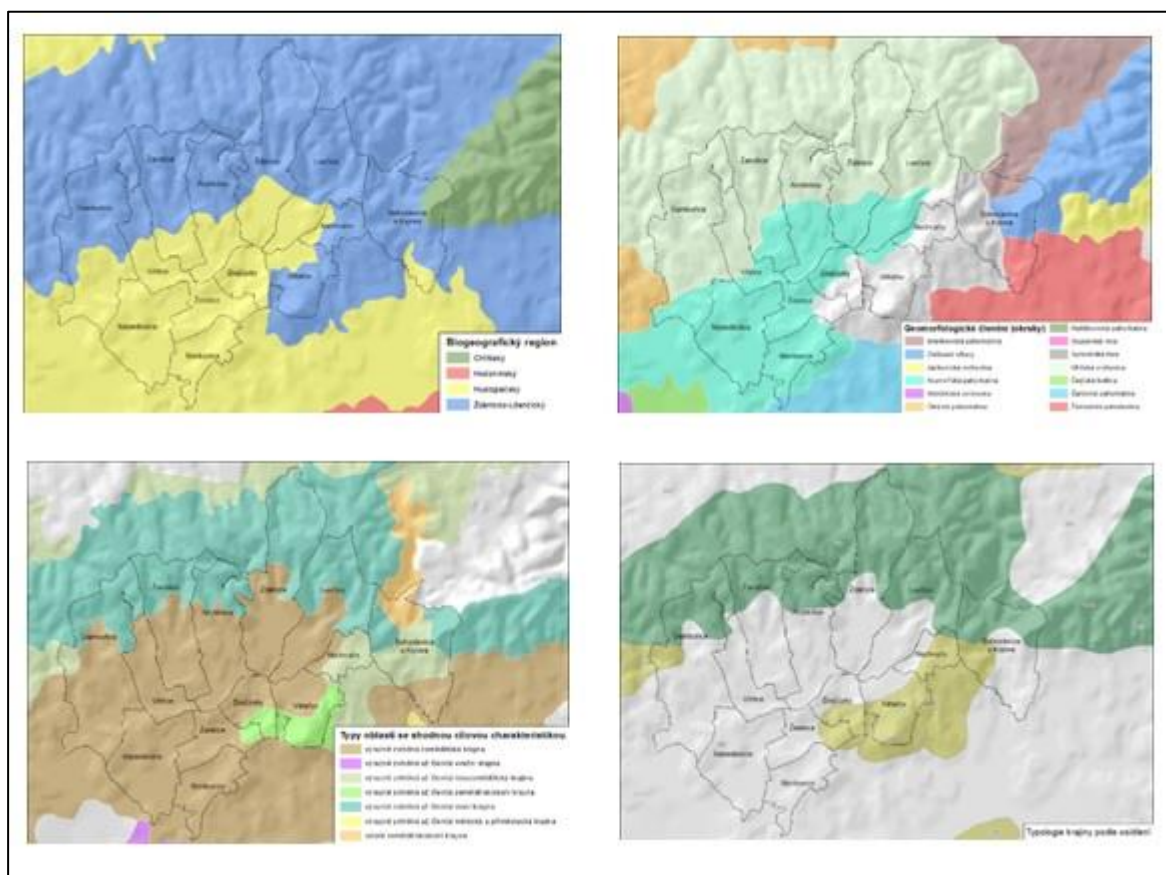
Obrázek č. 20: Empirické členění krajiny dle charakteru (soubory míst krajinného rázu res. soubory okrsků)

Obrázek č. 21: Empirické členění krajiny dle charakteru – v podrobnějším prostorovém členění se již objevují některá místa krajinného rázu (MKR), resp. krajinné okrsky (KrO), oblasti (soubory míst krajinného rázu res. soubory okrsků)

Rozhraní lesů a otevřené zemědělské krajiny společně s vizuálně zpozorovanými terénními horizonty napomáhá vymezení konvizačních prostorů – charakterově relativně homogenních a prostorově čitelně vymezených částí krajiny. V tomto členění je také již zahrnuta odlišnost zemědělské krajiny na úpatí Uhřické vrchoviny vůči převážně intenzivně kultivované zemědělské krajině Krumvířské pahorkatiny. Dominanta Babího lomu je obklopena krajinnými prostory i na jihovýchodní straně, která však již leží mimo řešené území.

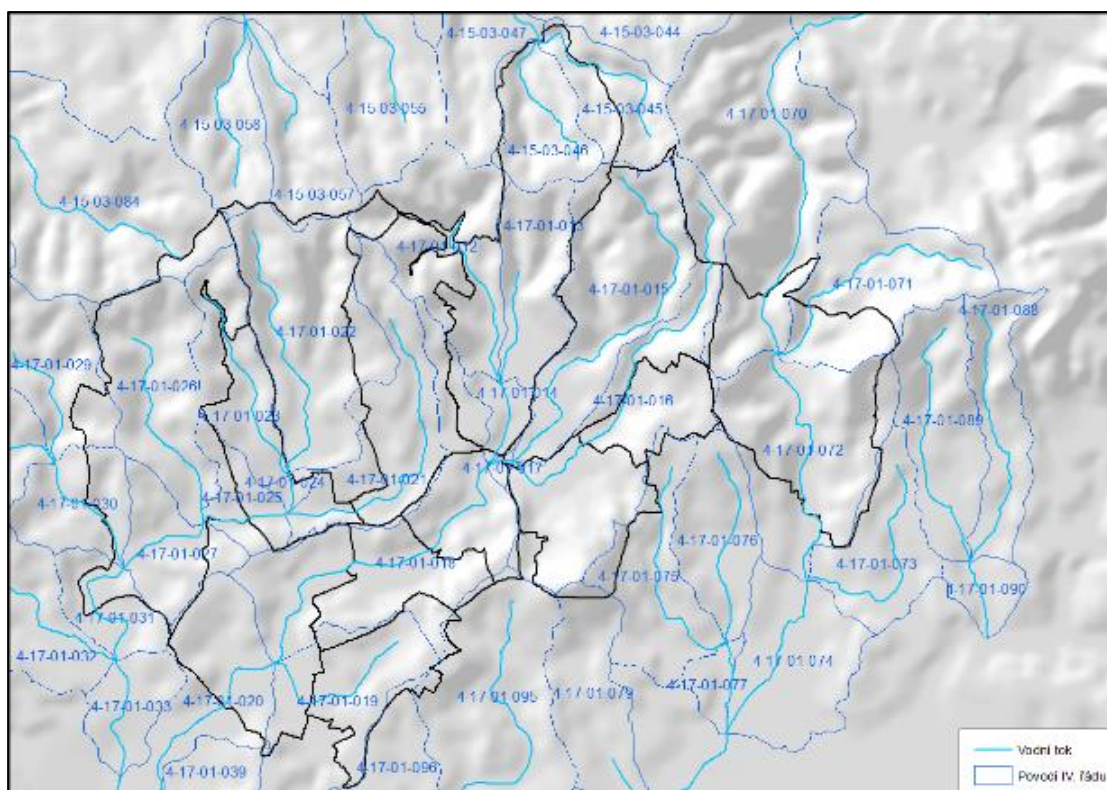

Obrázek č. 22: Superpozice dílčích krajinných rozhraní

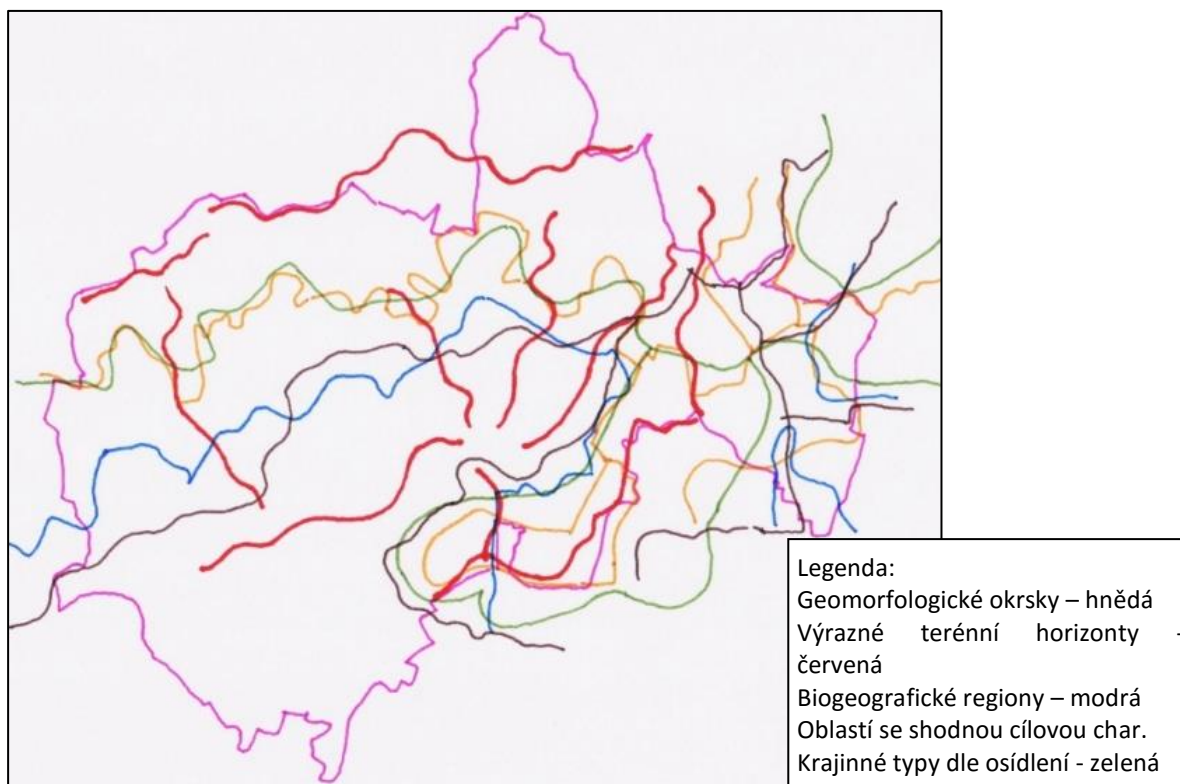
Na schématech biogeografických regionů, geomorfologických okrsků, typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou, typologie krajiny dle osídlení a rozvodí je možno pozorovat dílčí krajinná rozhraní, reflektující různá kritéria rozhraničení. Vzájemným překrytím těchto rozhraní (superpozicí) je možno abstrahovat takové hranice jednotlivých segmentů krajiny, které spojují nejvíce hledisek vztahujících se k odlišnosti, specifičnosti, individualitě, či rázovitosti krajiny.

Naznačení krajinných rozhraní, vzniklých superpozicí dílčích rozhraní je nutno porovnat s vizuálně, resp. intuitivně vymezenými hranicemi, vyplývajícími z empirického členění.

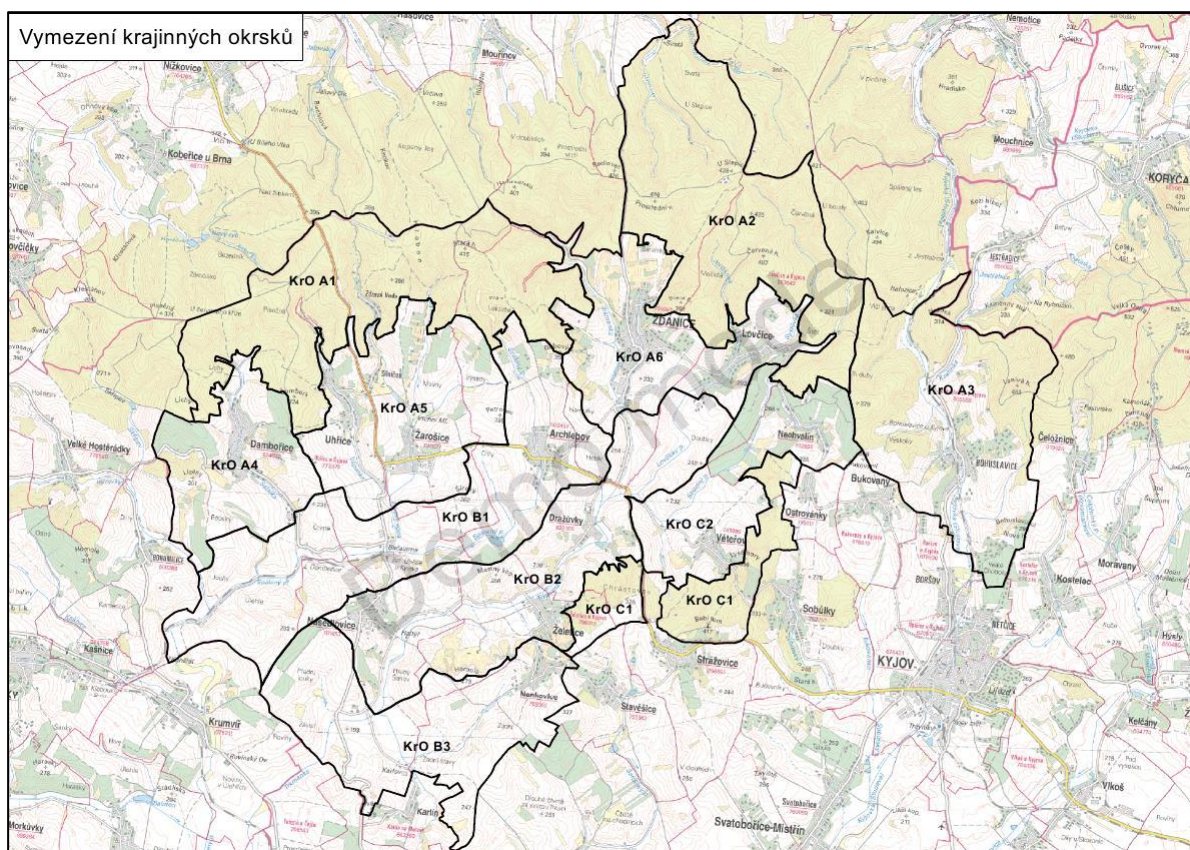
Obrázek č. 23: Superpozice dílčích krajinných rozhraní (2)

Obrázek č. 24: Superpozice dílčích rozhraní

Díky výše popsanému postupu byly vymezeny následující krajinné okrsky:

- KrO A1 – Svahy Písečné
- KrO A2 – Svahy U Slepice
- KrO A3 – Údolí Kyjovky
- KrO A4 – Dambořice
- KrO A5 – Žarošice
- KrO A6 – Ždánice-Lovčice
- KrO B1 – Archlebov a údolí Spáleného potoka
- KrO B2 – Násedlovice a údolí Trkmanky
- KrO B3 – Nenkovice-Karlov
- KrO C1 – Babí hora
- KrO C2 – Větěřov-Nechvalín

Obrázek č. 25: Schéma vymezení krajinných okrsků (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016)

6.4 NÁVRH ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ, SNIŽOVÁNÍ OHROŽENÍ A PŘEDCHÁZENÍ RIZIKŮM V KRAJINĚ

Návrh řešení problémů, snižování ohrožení území a předcházení rizikům v krajině je ve formě návrhů a doporučení obsažen také **v tabulkách k jednotlivým krajinným okrskům**. Tabulky obsahují výstupy z jednotlivých témat a formulaci rámcových podmínek využití krajinných okrsků.

1. **Prostorové uspořádání krajiny a krajinný ráz, ochrana a rozvíjení estetických kvalit krajiny, vazba na cílové charakteristiky krajiny v ZÚR, ochrana a zhodnocení kulturně-historických hodnot v území, zásah krajiny do sídel – provázanost se sídelní zelení**

Ochrana přechodů sídel do krajiny

Přechod struktury zastavěného území sídel do krajiny je citlivým, mnohdy rizikovým rozhraním, které souvisí se způsobem, jakým se na jedné straně sídlo rozšiřuje do krajiny a na straně druhé, jak je toto rozhraní určováno (vymezováno) způsobem hospodaření v krajině.

Harmonický přechod sídla do krajiny byl historicky zprostředkován částí území (zónou) označovanou jako „humna“ a „záhumení“.

V analytické části ÚSK jsou vyznačeny hranice (zóny), ve kterých rozhraní mezi sídlem a krajinou postrádá nebo by v případě vymezení nových zastavitelných ploch mohlo postrádat žádoucí přechodové pásmo. To může způsobit ohrožení dvojího typu:

- Ohrožení zastavěného území zvláště v případech, kdy je v kontaktu svažité územní s rizikem vodní eroze, území s rizikem sesuvů případně kombinace obou faktorů.
- Ohrožení estetické kvality začlenění sídla do krajiny (jiný charakter staveb a jejich uspořádání ovlivňuje estetiku okraje sídel vnímaných z krajiny).

Identifikovaná problémová pásma jsou vyznačena ve výkrese Problémů v území i v **Hlavním výkrese** jako „**Rizikové rozhraní sídla a krajiny**“.

V návrhové části jsou tato problémová pásma znovu vyznačena, **protože jejich řešení není v podrobnosti ÚSK možné navrhnout**. Je to požadavek na řešení v územních plánech obcí, které musí posoudit jednotlivé případy zvlášť a rozhodnout, zda lze příslušnými regulativy dosáhnout vytvoření dostatečně kvalitního uspořádání zastavitelných ploch tak, aby efekt „záhumenního prostoru“ mohl být vytvořen v rámci výstavby (a její případné ochrany před negativními vlivy způsobenými rizikovými faktory působícími v kontaktu

s krajinou - vodní eroze, sesuvy atp.) nebo zda bude řešení možné v rámci změn struktury pozemků (pozemkové úpravy) a odpovídajícím půdním krytem, resp. změněným způsobem hospodaření.

Návrhy v oblasti krajinného rázu

Návrhy jsou podrobně popsány v kapitole 5.2.2. Návrh opatření na ochranu krajinného rázu.

2. Rekreační využití krajiny

V ÚSK je nově navrhována trasa pro pěší a cyklisty („Panoramatická stezka zemědělské a viniční krajiny pod Ždánickým lesem“), která vede po cestách rozvodních hřbetů, na nichž leží vyhlídková místa a z trasy je tak dobrá viditelnost zemědělské krajiny, vinic a pozadí lesů. Tato nově navrhovaná panoramatická turistická trasa a cyklotrasa doplňuje existující Vinařskou stezku a další propojující cyklotrasy a naučné stezky.

Další návrhy cyklotras jsou převzaty z dat ÚAP ORP Kyjov.

Rekreační potenciál krajiny bude možno plně využít za předpokladu rozvoje obslužných funkcí pro turismus v jednotlivých sídlech.

3. Dopravní infrastruktura, prostupnost krajiny (pro lidi)

Dopravní infrastrukturu je nezbytné vnímat jako podmínku kvality dostupnosti území (krajiny) resp. jednotlivých sídel, která tvoří socioekonomickou základnu území, východiska rekreačních cest, případně centra pobytové rekreace.

Železniční doprava: trať Kyjov – Slavkov se zastávkou Bohuslavice u Kyjova by mohla vhodně doplňovat dopravní infrastrukturu, za předpokladu vybavení zastávky základním zázemím.

Silniční doprava: je stabilizovaná a co do hustoty sítě dostatečná. Všechna sídla jsou obsluhována autobusovou hromadnou dopravou.

Cyklistická doprava: je v území vytvářena především jako systém rekreačních tras. Kromě cyklistických stezek na dálkových cyklotrasách, které vedou Ždánickým lesem a volnou krajinou, jsou trasy vedeny převážně po silniční síti; v případě tras v souběhu se silnicemi se silnou motorovou dopravou je žádoucí postupně budovat samostatné stezky mimo hlavní dopravní prostor, případně upravit trasu.

Prostupnost krajiny je determinována dvěma základními faktory:

- hospodařením v krajině, které i nadále zůstane primární činností, a které využívá některé původní (historicky vymezené) polní cesty, které tvoří současné základní

koridory prostupnosti pro zemědělskou techniku a tedy i pro pěší a cyklisty (aniž by třeba byly turisticky značnými trasami)

- prostupností stavební strukturou sídel k místům vstupů do krajiny - polním cestám.

V obou případech se jedná o poměrně zásadní charakteristiky dosavadního vývoje sídla a krajiny. Zaniklé „historické“ cesty v krajině jsou důsledkem současného zemědělského hospodaření; přesto jsou ve většině případů v katastrálních mapách historické cesty patrné (pravděpodobně i majetkoprávně určené).

Obnova historických cest pro zlepšení prostupnosti krajiny je vhodná za následujících podmínek:

- poloha historické cesty umožňuje rozčlenit rozsáhlé bloky zemědělsky obhospodařované půdy na menší, společně s řešením některých dalších problémů – zabránění vodní erozi, případně sesuvům půdy; je však nezbytné posoudit žádoucí polohu (směr) těchto opatření (v zásadě kolmo ke spádnicí) a polohu původní historické cesty, která je vůči sídlu vedena obvykle v radiálním směru (v případě údolní polohy sídel to je zpravidla šikmo ke spádnicí)
- historická cesta bude mít logickou návaznost na identifikované vstupy do krajiny ze sídla, a to i v kontextu zastavitelných ploch, které budou mít jiný charakter než, původní struktura domů se „záhumením zázemím“
- historická cesta bude mít logickou návaznost na již existující cestní síť nebo cíl v krajině

Je zřejmé, že obnovu historických cest nelze považovat za paušální požadavek; jejich prověření je nezbytné v rámci zpracování koncepce uspořádání krajiny navržené v územním plánu obce.

4. Obnova, zachování a rozvíjení přírodních hodnot, ekologické stability a ochrana biodiverzity

Vybrané krajinné prvky a jejich cílová charakteristika

Funkce maloplošných vegetačních krajinných prvků

I když se velmi často jejich působení v krajině projevuje komplexně, jako polyfunkční, je možné pro zjednodušení charakterizovat dvě základní funkce těchto prvků.

- 1) ekostabilizační funkce
- 2) společenské a kulturní funkce

ad 1) ekostabilizační funkce

- a) Jedná se o specifický ekosystém s vyšší druhovou variabilitou a hustší populací než v okolních ekosystémech (vyšší biodiverzita).
- b) Vytváří refugium pro organismy (útočiště, úkryt, místo pro zachování druhu).
- c) Mají funkci koridoru pro migraci druhů živočichů nebo šíření druhů rostlin.
- d) Vytváří ekologickou polopropustnou bariéru pro tok energie, živin a semen ve směru kolmém na linii nebo charakter hranice, která stabilizuje přilehlá společenstva.
- e) Jedná se o hydrologický faktor, neboť zvyšují retenční a retardační schopnosti krajiny.
- f) Mají půdoochranný faktor, neboť přispívají k ochraně půdy před erozí a napomáhají zlepšení půdních vlastností.

ad 2) společenské a kulturní funkce

- a) Mohou při správném založení a péči fungovat jako ochrana staveb a cest proti zaplavení vodou a bahnem, zavátí cest.
- b) Významně se podílejí na snižování ekonomických nákladů na zlepšení mikroklimatu pro hospodářská zvířata i lidi (ochrana před větrem, stínění v alejích).
- c) Mají nenahraditelný význam pro kompoziční začlenění staveb do krajiny.
- d) Jsou pro všechny organismy, které se orientují zrakem, orientačními prvky v krajině.
- e) Významně se podílejí na zvýšení malebnosti krajiny - tato funkce je komplexem účinků, které je možné souhrnně nazvat funkcí krajinotvornou.
- f) Ve svém specifickém rozmístění a v kombinaci s dalšími prvky (reliéf krajiny, uspořádání a vzhled sídel, cestní síť a technická infrastruktura) se významně podílejí na vytváření nezaměnitelného krajinného rázu.
- g) Při vhodné hustotě, charakteru a umístění jsou velmi důležité pro zvýšení atraktivnosti krajiny pro rekreaci a turistiku.
- h) Pokud se vytvoří jedinečná malebná a současně ekonomicky i ekologicky udržitelná krajinná síť, kterou může vnímat několik generací za sebou, vytváří se kolektivní emoční "paměť", která se promítá do jednání místních obyvatel.

Formy a cílová charakteristika maloplošných vegetačních krajinných prvků v zájmovém území

Liniové přírodě blízké plochy kolem vodotečí

- Ve všech katastroch, mimo zastavěná území, je nutné rozšířit zatravněné pásy kolem vodotečí, a to na šířku min. 10m od břehové hrany, a to z důvodu, aby vzniklo

příznivější biologické prostředí pro vodní a pobřežní organizmy a také se zvýšila biologická průchodnost územím.

- V těchto pásech je nutné podporovat obnovu přirozených břehových, ale zejména pobřežních porostů, které tak mohou plnit rozmanité ekologické i kulturně krajinné funkce. Trasy vodních toků vytvářejí, i přes velkou melioraci koryt napřimováním a zahloubením, přirozené křivky v krajině, které se osázením dřevinami velmi zvýrazní a vytvoří v území malebné tvary s výrazným ekologickým účinkem.
- Souběžně s rozšiřováním prostorů v blízkosti vodních toků je nutné připravovat plány revitalizace vybraných úseků vodotečí.
- Pro zapojení veřejnosti je možné kolem vodotečí vést pěšiny a stezky a vybavit je jednoduchým mobiliářem pro odpočinek a volný čas. Tím může dojít k lepší přirozené propustnosti krajiny a logickému propojení obcí.
- Druhá skladba výsadeb musí odpovídat přirozeným stanovištním podmínkám. Není vhodné vysazovat šlechtěné druhy rychle rostoucích dřevin.
- Zatrávnění ploch se provádí z druhů travin a bylin, které jsou stanovištně příslušné, při sestavování výsevních směsí je vhodné vycházet ze složení regionálně zachovaných přírodních společenstev.

Liniové krajinné prvky v otevřené zemědělské krajině

- Liniové pásy vegetace mohou být zakládány na pozemcích, kde je k tomu půdoochranný důvod (protierozní meze a zasakování vody na svazích, větrolamy, doprovody komunikací apod.). Jejich umístění určuje Plán společných zařízení (PSZ), který vzniká v rámci KPÚ.
- Liniové prvky mohou být osázeny keřovou a stromovou vegetací (kulturní i přírodní povahy), pokud to jejich údržba a funkce dovoluje.
- Je nutné, aby tyto liniové prvky citlivě respektovaly reliéf terénu (byly zakládány na vrstevnicích). Tím dojde také k obnově a zvýraznění přirozeného krajinného reliéfu, který je v zájmovém území velmi působivý. Technicky vedené prvky, které nerespektují přirozený krajinný reliéf, naopak podtrhují odkulturněný, průmyslový charakter krajiny. K těmto jevům došlo na místech ZÚ, kde byly vybudovány velkoplošné terasy.
- Polní meze osázené kulturními dřevinami (ovocné stromy a keře) je nutné propojit sítě pěšin a stezek, které umožní jejich údržbu a sklizeň. Také tyto trasy je vhodné vést citlivě ke krajinnému reliéfu. Není přitom nutné, aby se jednalo vždy o zemědělské účelové komunikace, které mají bezprašný povrch. Často postačí jen užší pěšiny a stezky se šterkovým podkladem. Je však nutné, aby byly dostatečně odolné proti vodní erozi.

- Zakládání větrolamů i výsadby na protierozních mezích se řídí samostatnou odbornou metodikou, větrolamy se zakládají jako propustné, polopropustné a nepropustné. Výběr konkrétního typu provede odborník na ochranu půdy před větrnou erozí.
- Pro zvýšení průchodnosti krajiny i zvýšení atraktivnosti a celospolečenskému využití krajiny je vhodné využít ochranných vegetačních pásů k souběžnému trasování účelových komunikací i užších stezek a pěšin. Ty mají především význam pro myslivce, turisty a pozorovatele přírody. Mohou však výrazně přispět také k propojení obcí a slouží i jako vycházkové trasy pro místní obyvatele.
- Tím se dosáhne nejen výrazné úspory orné půdy, ale také k posílení společenské kontroly krajiny.

Maloplošná a bodová přírodě blízká vegetace v krajině

Solitérní výsadby stromů

- Ve všech katastrofách je nutné výrazně podpořit obnovu maloplošné a bodové rozptýlené zeleně, především stromovitého vzrůstu - tato vegetace bude mít prioritní krajinoformující význam.
- Výsadbu vzrůstných druhů je vhodné situovat na horizonty a na místa přirozených křižovatek v krajině, ale i do míst dalekého rozhledu, aby se v budoucnu staly výraznými orientačními body.
- Druhová skladba musí odpovídat stanovištním podmínkám, přesto je zapotřebí vysazovat min. 3ks stromů, aby se předešlo možným ztrátám okusem zvěří, či přírodními vlivy.
- O tyto výsadby je nutné dlouhodobě pečovat, a to min. 10 let od výsadby. Péče spočívá v ochraně proti okusu, vytvoření pevné a souměrné koruny i průběžného kmene a kosení plochy v korunové zóně. Opěrné a ochranné konstrukce musí být dostatečně masivní a musí zabírat korunový prostor na dobu cca 10 let.
- Při plánování míst pro výsadbu je vhodné vycházet z historických map a znalostí místních znalců, výsadby je vhodné provádět na místech současných i historických křižovatek cest, či v místech historických událostí.

Trvalé i periodické mokřady, travnato-bylinné a křovinné plochy

- K plánování míst pro tento druh maloplošné vegetace jsou nutné místní i odborné znalosti, kde se objevuje trvale či dočasně povrchová voda
- Tato místa vznikají vyhloubením, či prohloubením terénu a jeho úpravou tak, aby ze srážek, či z jarního tání, byla zachycena.
- Metodika hloubení trvalých i periodických tůní je dostatečně odborně zpracována, Je vhodné využít standardů AOPK a externích služeb odborných firem.
- Osázení okolí těchto tůní se skládá z výsevu stanoviště příslušných bylin a travin a výsadby keřů (zejména na protilehlé straně nátoky). Stromy se v takových případech vysazují jen jako solitery nebo v malých skupinách.

- Celá lokalita se udržuje pravidelným kosením (max. 2x ročně, plně však dostačuje i 1x ročně).
- Také k některým těmto drobným krajinným prvkům je vhodné trasovat pěšiny či stezky, případně u nich instalovat jednoduché vybavení pro odpočinek.

5. Ochrana vod, optimalizace vodního režimu krajiny a adaptace na změnu klimatu a krajní jevy (sucho a lokální přívalemé srážky)

Jak již bylo zmíněno v analytické části, území zájmových obcí je jedním z nejohroženějších území z hlediska vodní eroze. Téměř 20 % pozemků v zájmovém území spadá do kategorie silně až extrémně ohrožených půd vodní erozí. Proto je v této kapitole zaměřena pozornost na úpravu hospodaření v ploše povodí. Apelujeme na dodržování zásad správné zemědělské praxe a realizaci organizačních, agrotechnických či biotechnických protierozních opatření. Protierozní ochraně území, především proti větrné erozi, může sloužit výsadba interakčních prvků, nejlépe charakteru větrolamů, a to jak po vrstevnici (ochrana před plošnou erozí), tak po spádnicí, resp. v údolnici (stabilizace drah soustředěného odtoku). Pod údolnicemi směřujícími k zástavbě by mělo být vyřešeno odvedení povrchového odtoku svodnými a záchytnými příkopy, nebo transformace povrchového odtoku suchými poldry. Interakční prvky a otevřené příkopy či průlehy po hranici zástavby obcí vymezené v územních plánech navrhujeme realizovat. Doporučujeme realizovat také zasakovací poldry na orné půdě vymezené v územních plánech obcí.

Protierozní opatření jsou účinná i z hlediska zpomalení a zmenšení povrchového odtoku, čímž mohou do určité míry plnit i funkci protipovodňovou v případě přívalemých dešťů. Zvyšování retenční schopnosti krajiny je jedním z úkolů uvedených ve Strategii rozvoje Jihomoravského kraje 2020 (Krajský úřad Jihomoravského kraje, 2011). Protierozní opatření na zemědělské půdě jsou vzhledem k výměře zemědělské půdy nejpotřebnější.

Vodní toky v území jsou značně poznamenány intenzivním obhospodařováním půdy, jsou napřímené, zahloubené a zanesené jemnými prachovými sedimenty. Vodním tokům v území by měla být zajištěna alespoň dostatečná ochrana před splachy orné půdy v podobě dostatečně širokých ochranných pásů doprovodných dřevin či zatravněných pásů. Vzhledem ke stavu vodních toků doporučujeme jejich postupnou revitalizaci, ať už ve stávající, nebo nové trase. Patřičnou pozornost si zasluhují nedoceňované nivy vodních toků mající obrovskou retenční a akumulační schopnost. Vodní toky a jejich nivy jsou spojitě nádoby a vzájemně se ovlivňují. Proto by mělo být nezbytné při revitalizacích toků revitalizovat alespoň část nivních území. Ačkoli je, především v nivě Trkmanky, v rámci územních plánů obcí vymezeno v údolních nivách několik vodní nádrží, měla by být alespoň část z nich orientována na zvyšování retence vody v krajině, nemělo by se tudíž jednat o plně napuštěné rybníky s intenzivním chovem ryb, ale o polosuché nádrže, periodické tůňky či mokřady.

Pokud jsou v územních plánech navržena opatření, která jsou uvedena v textu výše, doporučujeme je realizovat. V textu níže jsou v rámci jednotlivých okrsků navržena řešení především na hlavní problémy obcí – plošná vodní a větrná eroze, eroze v drahách odtoku a místa potenciálního škodlivého povrchového odtoku.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. Tato studie navrhla komplex protipovodňových a protierozních liniových i plošných opatření na území obcí Archlebov, Dambořice, Lovčice, Násedlovice, Uhřice, Žarošice a Ždánice. V textu níže budou probírána pouze opatření liniová, vzhledem k tomu, že je území pokryto plošnými opatřeními v rámci projektu ADAPTAN. Plošná opatření navržená v rámci Studie proveditelnosti však lze realizovat také, lze je v daných obcích brát jako variantní řešení v protierozní ochraně území.

Okrsek A1

V okrsku nebyly identifikovány problémy až na blok 5901/1 nacházející se západně od zástavby Uhřic v lokalitě Homole, na kterém se nachází půda silně ohrožená vodní erozí. V rámci projektu ADAPTAN byla na pozemku navržena změna kultury z orné půdy na ochranný sad.

V okrsku se dále nachází dvě plošky mírně ohrožené vodní erozí, na těchto půdních blocích (5701, 2707/3) byla projektem ADAPTAN navržena aplikace agrotechnických opatření s vyloučením erozně nebezpečných plodin.

V okrsku byl vygenerován jeden kritický bod (ID 41206971), a to na vodním toku Zdravá Voda v místě vtoku do stejnojmenné místní části. Kritický bod má rozsáhlou sběrnou plochu. Sběrná plocha je tvořena zalesněnou pramennou částí s mnoha suchými či občasně vodními údolnicemi svádějícími odtok do Zdravé Vody. V obci vodní tok teče úzkou a hlubokou údolnicí, na toku jsou tři přemostění. Ty je potřebné posoudit z hlediska jejich kapacity – budování nekapacitních zatrubnění v obcích, nedostatečná kapacita mostků a propustků a nepovolené stavby v profilech toků či v jejich blízkosti stojí za většinou problémů v případě povodňových situací. Teprve poté lze zasahovat do horní části povodí a realizovat stavby k retenci vody.

Plochy potenciálně mírně ohrožené větrnou erozí (5901/1, 5701) jsou zároveň plochami s výskytem mírné a silné vodní eroze, na kterých byla navržena protierozní opatření v rámci projektu ADAPTAN. Navržená agrotechnická opatření mohou být účinná i proti větrné erozi, pokud se jedná o opatření typu výsevu do ochranné plodiny nebo strniště, mulčování apod., tedy opatření zpevňující půdu.

Shrnutí: Navrhujeme realizovat protierozní opatření uvedená v projektu ADAPTAN. Z hlediska optimalizace vodního režimu navrhujeme zachovat stávající stav.

V okrsku tedy navrhujeme posoudit kapacitu mostků a propustků v místní části Zdravá voda, příp. profily zkapacitnit. V případě, že to nebude možné, budovat retenční stavby na toku nad zástavbou.

Okrsek A2

V zalesněném okrsku nebyly z hlediska vodní eroze, sesuvů, potenciálních zdrojů znečištění toků či nízké retence území identifikovány žádné významné problémy, přesto zde byla projektem ADAPTAN navržena úprava hospodaření v podobě změny kultury z orné půdy na trvalý travní porost na bloku 9202/4, 5601/1, změny kultury na ochranný sad či vinici na blocích 8106/2 a 8106/1 a aplikace agrotechnických opatření na bloku 9203/3 s ploškou změny kultury na ochranný sad či vinici.

V okrsku se nacházejí dvě drobné plochy jen potenciálně mírně ohrožené větrnou erozí. Tyto bloky jsou řešeny opatřením projektu ADAPTAN (viz výše).

Shrnutí: Navrhujeme realizovat opatření proti vodní a větrné erozi navržená v rámci projektu ADAPTAN.

Okrsek A3

Část zastavěného území obce Bohuslavice leží ve stanoveném záplavovém území řeky Kyjovky. Pro posílení retenční schopnosti území byla v platném územním plánu nad zástavbou navržena soustava tří vodních ploch a revitalizace bývalého náhonu s navazující tůň. Opatření již byla realizována.

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí, ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy 2904/2, 2106/3 a 2106/4. Části těchto pozemků směřujících k obci jsou zmíněny v platném územním plánu – ÚP vymezil pět ploch, kde je zapotřebí navrhnout opatření snižující erozní ohrožení půd a zadržující extravilánové vody. V rámci projektu ADAPTAN byla na všech ohrožených pozemcích navržena plošná opatření v podobě vyloučení erozně nebezpečných plodin, aplikace agrotechnických postupů, trvalých travních porostů, ochranných sadů či vinic. Pro ochranu vodních toků před splachy orné půdy byly podél vodních toků navrženy ochranné pásy travních porostů.

V okrsku se nachází tři evidované lokality sesuvů: dva sesuvy aktivní nad zástavbou v západní části obce Bohuslavice, jeden sesuv potenciálně aktivní nad zástavbou v severní části obce Bohuslavice. Jedná se o zatravněná území, aktivní sesuvy mohou ohrožovat jednu účelovou komunikaci a místní koupaliště, potenciálně aktivní sesuv v severní části obce může ohrožovat dva obytné objekty (č.p. 4319, 4323). Sesuvná území by bylo vhodné monitorovat, zda nedochází ke změnám, které by vedly k přímému ohrožení uvedených objektů.

Velká část pozemků je potenciálně mírně ohrožená větrnou erozí, problematičtější jsou např. bloky 2901/1, 1001/4, 2106/3, 1002/2, na nichž se nachází půda potenciálně ohrožená až silně ohrožená větrnou erozí. Většina protierozních opatření navržených z důvodu ochrany půdy před vodní erozí je vhodná i pro ochranu půdy před větrnou erozí. Pro všechny erozně ohrožené pozemky větrnou erozí byla navržena opatření pro zmírnění eroze vodní. Na výše uvedených nejohroženějších pozemcích byla navržena mj. aplikace agrotechnických postupů. V případě, že budou aplikována opatření, která snižují i potenciál půdy ke vzniku větrné eroze (podsev, zelené hnojení apod.), bude opatření účinné i z hlediska potenciálu ke vzniku eroze větrné.

Na bezejmenném pravostranném přítoku Kyjovky (IDVT 10204774) v místě vtoku vodoteče do zatrubněného úseku pod nezpevněnou účelovou komunikací byl vygenerován kritický bod (ID 41203850). Jedná se o občasný vodní tok s poměrně rozsáhlou sběrnou plochou, kterou tvoří převážně orná půda. V rámci protierozních opatření projektu ADAPTAN byla řešena i tato sběrná plocha. V ploše byla navržena změna kultury z orné půdy na trvalý travní porost a ochranné sady či vinice. V případě změny orné půdy na trvalý travní porost dojde ke zvýšení retenční schopnosti území a ke zpomalení a zmenšení povrchového odtoku. Protierozní opatření ve sběrné ploše lze v dané lokalitě považovat za dostatečné.

V okrsku se nachází celkem šest potenciálně erozně ohrožených drah soustředěného odtoku nacházejících se na orné půdě. Tyto dráhy jsou řešeny v rámci plošných protierozních opatření projektu ADAPTAN. Dráhy jsou součástí erozně ohrožených pozemků, které jsou navrženy k zatravnění, k realizaci ochranných sadů či vinic, či k aplikaci agrotechnických opatření.

Shrnutí: Pro protierozní ochranu území obce by bylo vhodné realizovat protierozní opatření na pozemcích, řídit se, nebo se inspirovat návrhy projektu ADAPTAN. Lokality sesuvů je třeba pravidelně sledovat, zda nedochází ke změnám, které by mohly ohrozit zastavěné území či komunikace.

Okrsek A4

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy 7906/1, 7104/1 a 7101/19. V platném územním plánu byla navržena řada interakčních prvků, které ale spíše plní funkci estetickou než funkci protierozní. Protierozní ochrana území je důkladně řešena projektem ADAPTAN. Na nejohroženějších pozemcích jsou navrženy ochranné sady či vinice, zatravnění a aplikace agrotechnických opatření. Na svažitých pozemcích (blocích 7906/1, 7104/1 a 7101/19) byly kromě aplikace agrotechnických opatření navrženy protierozní hrázky.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. V dané studii byla navržena následující opatření: bezodtokové

meze, stabilizace drah soustředěného odtoku, záchytné a svodné průlehy, plošné zatravnění, revitalizace Salajky a rekonstrukce retenční nádrže východně nad zástavbou.

Na území okrsku byly vygenerovány dva kritické body, jeden (ID 41203624) se nachází na toku Salajka při vtoku vodního toku do zástavby Dambořic (mostní profil pod hřištěm), druhý (ID 41203628) na hranici zastavěného území na konci ulice Nová pod údolnicí, oba profily mají rozsáhlá sběrná území. Stávající územní plán obce Dambořice vymezuje nad zástavbou v nivě vodního toku Salajka návrh suchého poldru. Ke snížení povrchového odtoku mohou také napomoci protierozní opatření, v rámci projektu ADAPTAN byla na orné půdě ve sběrné ploše kritického bodu navržena aplikace agrotechnických opatření a ochranné sady či vinice. Pro zachycení a zadržení odtoku z přívalových srážek vymezuje stávající ÚP celkem 7 suchých poldrů.

Ochranu obytných objektů v ulici Nová již zajišťuje zrealizované opatření záchytného příkopu se záchytnou nádrží.

V okrsku se vyskytují dvě potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku nacházející se na orné půdě. Dráha na blocích 6001/8 a 6001/6 v jihovýchodní části území je řešena projektem ADAPTAN, je navržena její stabilizace zatravněním. Dráha v severní části území se nachází na bloku 7804/1, na kterém je zmíněným projektem navržena aplikace agrotechnických opatření. Opatření by mělo být pro snížení ztráty orné půdy dostačující.

Shrnutí: Hlavním problémem obce Dambořice je erozní ohroženost pozemků. Protierozní ochranu obce důkladně řeší projekt ADAPTAN a Studie proveditelnosti. Opatření z uvedených zdrojů nejsou v konfliktu až na lokalitu Rábský (blok 7101/19), kde byla projektem ADAPTAN navržena protierozní hrázka nad návrhem bezodtokové meze v rámci Studie proveditelnosti. Zde doporučujeme realizovat bezodtokové meze ze Studie proveditelnosti, které ve svém komplexu zvýší retenci vody v krajině. Návrhy opatření z uvedených zdrojů navrhujeme realizovat. Dále pokud nebude možné realizovat zatravnění či ochranný sad či vinici na bloku 7906/1 (projekt ADAPTAN), je nutné alespoň stabilizovat dráhu soustředěného odtoku směřující nad hřiště navrženou ve Studii proveditelnosti.

Navrhujeme realizovat navržené suché poldry vymezené v návrhu územního plánu Dambořice pro zachycení a zadržení vody z přívalových srážek.

Okrsek A5

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. 5001/9 a 4803/6. Na těchto pozemcích byla projektem ADAPTAN navržena aplikace agrotechnických opatření, na pozemku 5001/9 navíc protierozní hrázky. V roce 2004 byly v katastrálním území Žarošice ukončeny komplexní pozemkové úpravy, které mj. řešily protierozní ochranu území. Nejohroženější části pozemků byly navrženy k zatravnění či zalesnění (blok 3701/2),

na několika blocích KoPÚ navrhuje úplné vyloučení erozně nebezpečných širokořádkových plodin, na všech pozemcích doporučují vrstevnicové obdělávání pozemků (obecně agrotechnická opatření) či ochranné travní pásy. Podél vodních toků navrhuje ochranné zatravnění. Ve stávajícím územního plánu je většina návrhů z pozdějších KoPÚ uvedena. Pro snížení vodní eroze byl v grafické části ÚP vymezen velký počet biotechnických opatření – zatravněných pásů a protierozních mezí, které byly jednou z uvedených variant KoPÚ. Stávající územní plán v obci Uhřice navrhuje k aktivní protierozní ochraně na silně ohroženém pozemku v lokalitě Staré hory interakční prvek se záchytným příkopem.

V rámci projektu ADAPTAN byla krom plošných protierozních opatření (aplikace agrotechnických opatření, ochranné sady či vinice) navržena také opatření biotechnická – protierozní hrázky, stabilizace drah soustředěného odtoku a průlehy. Až na jednu protierozní hrázku byla uvedená biotechnická opatření navržena na pozemcích jižně od Uhřic a západně od Žarošic v lokalitách Přední a Zadní Čtvrť.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodně blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. Studie v zájmovém území navrhla následující opatření: bezodtokové meze, záchytné průlehy, stabilizace drah soustředěného odtoku, plošná zatravnění a revitalizace vodních toků Vápenka a Zdravá voda.

V jižní části zastavěného území obce Uhřice jsou evidována dvě sesuvná území, jedná se o dva potenciálně aktivní sesuvy, z nichž jeden může potenciálně ohrozit stávající zástavbu (č.p. 160, 131, 116). Sesuvné území nad zástavbou by bylo vhodné monitorovat.

Nad zástavbou obce Žarošice se dle ÚAP nachází v blízkosti Zdravého potoka skládka pod názvem Žarošice. Skládka není evidována v databázi SEKM, není patrná ani v terénu. V ÚP je na lokalitě vymezeno lokální biocentrum.

Na území okrsku byly vygenerovány dva kritické body, jeden (ID 41206644) se nachází na toku Vápenka při vtoku vodního toku do zástavby Uhřic (mostní profil pod koupalištěm). Kritický bod má rozsáhlé sběrné území. Druhý KB (ID 41202869) se nachází na hranici zastavěného území Žarošic (zemědělského areálu) pod potenciálně ohroženou dráhou soustředěného odtoku v lokalitě Díly u louček. Ve stávajícím územním plánu obce Uhřice je v nivě Vápenky nad zástavbou navržena vodní plocha. Navržený prostor pro vodní plochu by bylo vhodné využít k zachycení a zadržení odtoku z přívalových srážek, např. vybudováním boční nádrže (např. víceúčelový poldr s mokřadem) s dostatečným ochranným prostorem pro snížení kulminačního průtoku povodně a rozložení objemu povodňové vlny do delšího časového intervalu. V rámci projektu ADAPTAN byla přímo na toku nad návrhem vodní plochy v nivě Vápenky navržena retenční nádrž s protipovodňovou funkcí. Sběrnou plochu kritického bodu u zemědělského areálu Žarošic řeší projekt ADAPTAN, navrhnul zde aplikaci agrotechnických opatření na pozemcích, opatření by mělo povrchový odtok zmenšit a zpomalit.

Na území se vyskytuje pět potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku nacházejících se na orné půdě. Pod potenciálně erozně ohroženou dráhou severně nad zástavbou v lokalitě Díly u dědiny je územním plánem vymezen suchý poldr. Ten již byl zrealizován.

Všechny potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku jsou řešeny projektem ADAPTAN, jedna z drah je navržena ke stabilizaci, ostatní dráhy jsou součástí pozemků s navrženou plošnou protierozní ochranou – s aplikací agrotechnických opatření a s návrhem ochranných sadů či vinic. Tato opatření by měla být pro zamezení smyvu orné půdy dostačující.

Shrnutí: Plošnou vodní erozí v k. ú. Žarošice se podrobně zabývaly komplexní pozemkové úpravy, téměř na všech pozemcích byla navržena orba po vrstevnici, což mohlo být dle KoPÚ podpořeno zatravněnými pásy či protierozními mezemi. V grafické části stávajícího ÚP bylo však vymezeno až nerealizovatelné množství zatravněných pásů či protierozních mezí, přičemž by stačilo plošné vymezení agrotechnických opatření, tak jak je to uvedeno v textové části. Navrhujeme tudíž textovou a grafickou část ÚP uvést do souladu. V Uhřicích a Archlebově v rámci okrsku A5 lze vyzdvihnout z hlediska protierozních opatření v rámci ÚP opatření na silně ohroženém pozemku v lokalitě Staré hory, kde byl navržen interakční prvek se záchytným příkopem. Opatření navrhujeme realizovat. Celý okrsek je pokryt návrhy projektu ADAPTAN, který není v rozporu s výše uvedenými návrhy ÚP a KoPÚ. Opatření projektu navrhujeme realizovat. Svažité lokality Syslůvky, Kopaniny, Veselý a Díly u Dědiny byly řešeny Studií proveditelnosti, která zde navrhla konkrétní biotechnická opatření. Ta navrhujeme realizovat. Návrhy Studie proveditelnosti nejsou s návrhy projektu ADAPTAN KoPÚ v rozporu až na lokalitu Přední Čtvrť, kde byly projektem ADAPTAN navrženy protierozní hrázky v místě návrhu bezodtokových mezí navržených v rámci Studie proveditelnosti. V lokalitě navrhujeme realizovat bezodtokové meze, které více podpoří vsak vody do půdy. Variantní řešení má také svažitý blok 4002/4 západně od Žarošic, kde lze realizovat buď ochranný sad či vinici (projekt ADAPTAN), nebo bezodtokovou mez (Studie proveditelnosti) v případě potřeby orné půdy.

Sesuvné území nad zástavbou (č.p. 160, 131, 116) navrhujeme monitorovat.

Navrhujeme realizovat další opatření uvedená v územních plánech obcí a ve Studii proveditelnosti, která podpoří retenční schopnost krajiny – revitalizace Zdravé vody, revitalizace Vápenky, ochranné travní pásy podél vodních toků, zatravnění, poldry, záchytné příkopy, interakční prvky aj. Je nutné respektovat návrh Klášovského potoka uvedený v Plánu dílčího povodí Dyje.

Navrhujeme posoudit efektivnost návrhů potenciální boční nádrže v nivě Vápenky (v místě plochy vymezené pro vodní nádrž ve stávajícím ÚP) a retenční nádrže na toku Vápenka navržené v projektu ADAPTAN. Tyto návrhy by mohly být vhodné pro zvýšení

protipovodňové ochrany obce Uhřice. Navrhujeme stabilizovat dráhy soustředěného odtoku prostřednictvím návrhů projektu ADAPTAN.

Okrsek A6

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy ve Ždánicích, např. 0901/18 či 9701/3. Tyto pozemky jsou řešeny v rámci projektu ADAPTAN, na bloku 0901/18 je navržena aplikace agrotechnických opatření, na části bloku 0901/18 zatravnění. Na polovině bloku 9701/3 je navržen ochranný sad či vinice, na druhé půli zatravnění. V roce 2003 byly v k. ú. Lovčice u Kyjova ukončeny komplexní pozemkové úpravy, které řešily mj. erozní ochranu území. KoPÚ nenavrhly plošná opatření na konkrétní bloky zemědělské půdy, navrhly pouze opatření biotechnická, a to protierozní meze, zatravněné pásy a ochranná zatravnění. Stávající územní plán Lovčic přejal z komplexních pozemkových úprav několik návrhů, nově vymezil interakční prvky s protierozní funkcí. Protierozní ochranou v okrsku se podrobně zabýval projekt ADAPTAN, který na všech ohrožených blocích navrhl opatření jako aplikace agrotechnických opatření, ochranné sady či vinice a zatravnění. Z biotechnických opatření navrhnul stabilizaci tří potenciálně erozně ohrožených drah soustředěného odtoku a pět protierozních hrázek. Návrhy projektu ADAPTAN s návrhy KoPÚ a územního plánu nejsou v konfliktu až na blok 6706, na kterém byl v rámci KoPÚ navržen zatravněný pás, ten kříží návrh protierozní hrázky projektu ADAPTAN.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodně blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. Studie v okrsku A6 navrhla pro protierozní ochranu obcí Ždánice a Lovčice stabilizace drah soustředěného odtoku, bezodtokové meze, plošná zatravnění a otevřené příkopy a záchytný průleh. Pro zvýšení protipovodňové ochrany území bylo studií navrženo 5 nádrží (suché, polosuché) – převzat byl návrh poldru z územního plánu Lovčice, navržen byl poldr na Skalním potoce, na horním toku Trkmanky, v místě kritického bodu nad přítokem Skalní potok a boční poldr v nivě Trkmanky nad ČOV pod Panskými rybníky. Pro zvýšení retence a ekologické hodnoty území byla navržena revitalizace Lovčického potoka (od návrhu poldru po ústí) a Trkmanky (ve dvou úsecích – od soutoku Trkmanky s Jelením potokem po nádrž v místě kritického bodu a od navrženého bočního poldru níže v celé délce Trkmanky). Nad poldrem v místě kritického bodu byl v nivě Trkmanky navržen mokřad.

V okrsku jsou evidovány dvě lokality sesuvů. Zástavbu může potenciálně ohrozit potenciálně aktivní sesuv nacházející se nad zástavbou (č.p. 184, 88) v jižní části obce Lovčice. Sesuv se zde projevuje pouze slabým zavlňením terénu, stromy jsou rovné. Bylo by vhodné sesuv monitorovat, zaznamenávat případné změny.

Pod zástavbou Ždánic v blízkosti solární elektrárny se nachází skládka pod názvem Ždánice, skládka není evidována v databázi SEKM. Dle územního plánu se skládka nachází

v zastavitelné ploše smíšené – komerční, výrobní. V případě zastavení plochy lze předpokládat, že bude skládka zlikvidována.

Na území okrsku bylo vygenerováno sedm kritických bodů, pět ve Ždánicích – na hranici zástavby nad vtokem Ždánického potoka do obce (ID 41203797), na toku Šraňky pod rybníky (ID 41203798), před ústím vodního toku Čtvrtě do Ždánického potoka (ID 41203808), na Trkmance – nad zahrádkářskou kolonií za lokalitou Padělky (ID 41203799), pod Panskými rybníky (ID 41203804). Dva kritické body jsou na území obce Lovčice – na Lovčickém potoce při vtoku Lovčického potoka do zastavěného území Lovčic (mostní profil, ID 41206566) a na vodním toku Jordánek v blízkosti č.p. 338 (ID 41206565).

Na vodním toku Jordánek byl již retenční prostor vytvořen v podobě průtočného rybníku. Ačkoli rybník nelze považovat za protipovodňové opatření, může být pro zadržení určitého objemu dostačující. Vodní tok Jordánek protéká pouze okrajem zástavby, není zde tudíž nutné navrhovat nákladná opatření např. v podobě poldru. Na Lovčickém potoce je již jeden suchý polder zrealizován, v územním plánu obce je vymezen návrh dalšího suchého poldru situovaného blíže zástavbě. V rámci projektu ADAPTAN bylo navrženo rozšíření stávajícího poldru. Severně nad zástavbou Ždánic se nachází výrazná zatravněná údolnice, která je zdrojnicí vody pro Ždánický potok. Pro zachycení extrémních přívalových dešťů v pramenné oblasti Ždánického potoka ÚP vymezuje návrh záchytné, sedimentační nádrže (suchý polder) a dvě boční tůňe. Suchý polder v horní části povodí (pod návrhem ÚP) navrhuje také projekt ADAPTAN. V lokalitě Pastvisko nad lokalitou Šraňky je projektem ADAPTAN navržen suchý polder, který by měl zadržet odtok z přívalových dešťů z lesního komplexu. Suchý polder je v rámci zmíněného projektu navržen také nad kritickým bodem na toku Trkmanka. V lokalitě Čtvrtě se ve sběrné ploše nachází občasný vodní tok, v rámci projektu ADAPTAN zde byla navržena plošná protierozní opatření se stabilizací dráhy soustředěného odtoku.

V lokalitě Hamrlíky se nachází tři potenciálně ohrožené dráhy soustředěného odtoku nacházející se na orné půdě (bloky 0901/18 a 0003/1). Dráha vedoucí z jihu byla projektem ADAPTAN navržena ke stabilizaci, ostatní dvě dráhy jsou pozvolnější a jsou součástí bloku s navrženým plošným protierozním opatřením v podobě aplikace agrotechnických opatření.

Shrnutí: Navrhujeme realizovat protierozní opatření projektu ADAPTAN, opatření navržených v rámci KoPÚ, opatření navržená v rámci Studie proveditelnosti a vymezených v rámci ÚP. Tato opatření nejsou v konfliktu až na dvě výjimky, a to na bloku 6706, na kterém navrhujeme z biotechnických opatření realizovat protierozní hrázku z projektu ADAPTAN, který lépe než zatravněný pás navržený v rámci KoPÚ (převzatý do Studie proveditelnosti) řeší protierozní ochranu území. Dále na blocích 7801/1, 7801/3 a 7801/13 realizovat buď bezodtokové meze s plošným zatravněním v dolních částech pozemků a interakční prvky vymezené v územním plánu obce, nebo na blocích změnit kulturu na ochranný sad či vinici.

Obecně pokud interakční prvky vymezené v ÚP jsou na pozemcích, na kterých jsou navrženy ochranné sady či vinice, je nutné realizovat pouze jedno z uvedených opatření.

Sesuv v jižní části obce Lovčice by bylo vhodné sledovat, zda nedochází ke změnám, které by mohly ohrozit zastavěné území.

Navrhujeme zrealizovat další suchý poldr nad zástavbou obce Lovčice na stejnojmenném potoce, nebo rozšířit stávající. Dle Coufala (2015) naznačují výsledky z hydrodynamického modelování, že v případě průchodu povodňové vlny by sice došlo k transformaci průtoku, následkům rozlivu do zastavěného území by však poldr pravděpodobně nezabránil. Dle Coufala je daná situace způsobena nevhodnými umístěním, opatření by bylo vhodnější přiblížit k zastavěnému území, aby se zvětšilo sběrné povodí nádrže. V údolnici nad Ždánickým potokem navrhujeme realizovat suchý poldr z projektu ADAPTAN, který se nachází v povodí níže než vymezený poldr v ÚP a může mít větší protipovodňový efekt. V údolnici dále pro zvýšení retenční schopnosti krajiny navrhujeme realizovat dvě boční tůň vymezené v ÚP. Suché poldry byly projektem ADAPTAN navrženy také v lokalitách Pastvisko a na Trkmance pod lokalitou Kopec. Poldr na Trkmance by měl spíše než funkci protipovodňovou funkci krajínotvornou – ve zvýšení retenční schopnosti území, diversity krajiny a v posílení rekreační funkce území. Téměř ve stejném místě hráze daného poldru byl navržen poldr také studií proveditelnosti společně s mokřadem. V daném území lze využít 2 varianty:

- a) realizovat na Trkmance tři nádrže – dvě průtočné, jednu boční ze Studie proveditelnosti,
- b) realizovat na Trkmance jednu velkou retenční nádrž navrženou v rámci projektu ADAPTAN.

Na Skalním potoce navrhujeme realizovat poldr navržený v rámci Studie proveditelnosti.

Okrsek B1

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je potenciálně mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. 1901/1, 0901/3, 1822/1, 1103/1, 6303/9, 6303/8, 6303/3 a 7402/4. Pro zvýšení protierozní ochrany území vymezuje územní plán obce interakční prvky s protierozní funkcí a v lokalitě Čtvrtě od brankovského mlýna, což je lokalita, kterou územní plán identifikuje jako území ohrožené plošnou erozí, otevřené příkopy či zasakovací průlehy. Plošnými protierozními opatřeními v okrsku se zabýval projekt ADAPTAN. Ten navrhnul opatření jako vyloučení erozně nebezpečných plodin, aplikace agrotechnických opatření, ochranné sady či vinice a zatravnění. Na erozně nebezpečném pozemku v lokalitě Čtvrtě od brankovského mlýna byla projektem navržena mozaika agrotechnických opatření, zatravnění a ochranných sadů či vinic. Krom plošných opatření byla v rámci projektu navržena řada biotechnických prvků, a to

protierozní hrázky, stabilizace drah soustředěného odtoku, svodné průlehy a zasakovací pásy.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. Ta pro zvýšení protierozní ochrany navrhla následující: bezodtokové meze, stabilizace drah soustředěného odtoku a záchytné a svodné průlehy. Pro zvýšení retenční schopnosti území a pro zvýšení jeho ekologické hodnoty byla studií navržena revitalizace Spáleného potoka, potoka Zdravá Voda a potoka Salajka. V okrsku byly dále navrženy 3 větší mokřady a změna dělení průtoků ve prospěch Spáleného potoka v místě odběru do rybníku Balaton. Pro zlepšení odtokových poměrů bylo navrženo zkapacitnění propustku v místě napojení účelové komunikace na komunikaci místní pod zástavbou Archlebova a retenční suchá nádrž v Archlebově.

Pro zvýšení retenční schopnosti území byla na vodním toku Hunivky v rámci projektu ADAPTAN navržena retenční nádrž. Do okrsku zasahuje pouze malá část navrženého opatření. Dále je územním plánem Dambořice v nivě Spáleného potoka navržena drobná vodní plocha, ÚP obecně navrhuje revitalizace vodních toků na katastru obce – pokud to umožňují prostorové podmínky a jsou v souladu s principy ochrany přírody a krajiny a doplnění břehové zeleně či jejich revitalizace podél vodních toků. V ÚP Nechvalín je na Soudném potoce vymezena vodní nádrž, která byla převzata ještě z ÚPN VÚC Hodonínsko. Nádrž je situována z větší části v k. ú. Lovčice, územní plán Lovčice však tuto plochu již nevymezuje.

V okrsku se nachází dvě lokality s ekologickou zátěží, dvě skládky – skládka Archlebov a skládka Dambořice. Skládky nejsou evidovány v databázi SEKM. Skládky se nacházejí v dostatečné vzdálenosti od zástavby a vodních toků, nachází se však ve svazích, z nichž mohou být potenciálně škodlivé látky smývány do toků.

Na území okrsku byly vygenerovány dva kritické body, jeden se nachází na Spáleném potoce při vtoku vodního toku do obce (ID 41202528), druhý na bezejmenném přítoku (melioračním příkopu) Salajky (ID 41206341) protékajícím kolem areálu zemědělského družstva v Dambořicích. Na Spáleném potoce nad zástavbou obce Archlebov byl pro protipovodňovou ochranu obce navržen projektem ADAPTAN suchý poldr. Druhý kritický bod byl vymezen pod rozsáhlým sběrným povodím na začátku občasné vodné melioračního příkopu. Územní plán ve sběrné ploše vymezuje dva interakční prvky. Lokalitu řeší také projekt ADAPTAN, který ve sběrné ploše navrhuje změnu orné půdy na ochranné sady či vinice, aplikaci agrotechnických opatření, zatravnění a stabilizaci dráhy soustředěného odtoku.

Na území se nachází 28 potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku nacházejících se na orné půdě. Dráhy jsou součástí bloků orné půdy, na nichž byla projektem

ADAPTAN navržena protierozní opatření. Nejohroženější dráhy odtoku byly navrženy ke stabilizaci.

Shrnutí: Návrhy vymezené v ÚP k protierozní ochraně území nejsou v rozporu s návrhy projektu ADAPTAN a s návrhy Studie proveditelnosti až na několik výjimek a navrhujeme je realizovat. Výjimkou je návrh protierozní hrázky navržené projektem ADAPTAN, který se nachází na témže místě jako bezodtoková mez navržená v rámci Studie proveditelnosti v lokalitě Vrchní padělký v Archlebově. Zde navrhujeme realizovat opatření Studie proveditelnosti, která byla projednána vlastníky pozemků, kteří s mezemi souhlasili. Lokalita Růženy v Archlebově může být také řešená variantním způsobem, buď změnou kultury v ochranný sad či vinici, nebo realizací bezodtokových mezí. To samé je navrženo v lokalitě Čtvrtě za větráky v Dambořicích. Mírně rozdílné řešení Studie proveditelnosti vs. územní plán obce je také v Násedlovicích. Zde navrhujeme realizovat návrhy Studie proveditelnosti, která z daného územního plánu vycházela. Na bloku 6303/3 dále navrhujeme realizovat buď komplex biotechnických opatření navržných v rámci projektu ADAPTAN nebo bezodtokové meze navržené Studií proveditelnosti.

Pro zlepšení kvality Spáleného potoka a jeho nivy navrhujeme v souladu s územním plánem obce Dambořice revitalizaci toku a zakládání akumulčních prostor v nivě. Na vodním toku Hunivky navrhujeme realizovat retenční nádrž navrženou v rámci projektu ADAPTAN pro zvýšení retenční schopnosti území.

Okrsek B2

Prakticky veškerá zemědělská půda v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. 0003/1, 0009/1, 2307/7, 0304/2, 0304/4, 0304/3, 3301/12 a 3502/11. V roce 2003 byly v k. ú. Lovčice u Kyjova ukončeny komplexní pozemkové úpravy, které řešily mj. erozní ochranu území. KoPÚ nenavrhly plošná opatření na konkrétní bloky zemědělské půdy, navrhly pouze opatření biotechnická, v okrsku se jedná o jeden biokoridor a jeden interakční prvek s protierozní funkcí. V roce 2010 byly v k. ú. Želetice u Kyjova ukončeny komplexní pozemkové úpravy, které taktéž řešily erozní ochranu území. KoPÚ na mnoha blocích doporučily plošné zatravnění, navrhly zasakovací pásy a cestní síť s protierozní funkcí. Stávající územní plán obce Lovčice převzal návrhy KoPÚ, dle ÚP Želetice byl pro lokalitu „Mastný kopec – Honce“ vypracován projekt protierozní ochrany spočívající ve vytvoření kaskády teras a protierozních mezí s odvodněním do potoka. K realizaci zatím nedošlo. V rámci projektu ADAPTAN byla na všech ohrožených pozemcích navržena plošná protierozní opatření jako aplikace agrotechnických opatření, zatravnění, ochranné sady či vinice a biotechnická opatření – stabilizace drah soustředěného odtoku, protierozní hrázky, průleh a zasakovací pás. Navržená opatření z uvedených zdrojů nejsou v konfliktu a vzájemně se podporují.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodě blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. Ta v zájmovém území navrhla následující opatření: bezodtokové meze, stabilizace drah soustředěného odtoku, revitalizaci Trkmanky a Lovčického potoka, boční poldr v nivě Trkmanky a průtočný poldr na Lovčickém potoce.

V obci Dražůvky byla v rámci územního plánu v nivě Trkmanky vymezena vodní plocha sloužící také jako lokální biocentrum. Opatření již bylo realizováno. V nivě Trkmanky byly navrženy i další vodní plochy – jedna vodní plocha a rezerva pro vodní nádrž v Želeticích, jedna vodní plocha v Násedlovicích, která má být součástí vymezeného lokálního biocentra U Haltýře, a retenční nádrž na soutoku Soudného a Lovčického potoka. Posledně zmiňovaná nádrž byla navržena v rámci projektu ADAPTAN, ostatní opatření byla vymezena v rámci stávajících územních plánů. Navržená opatření navrhujeme realizovat.

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je potenciálně mírně až velmi silně ohrožena větrnou erozí, mezi nejohroženější bloky orné půdy patří 3502/10, 3401/2, 3401/18, 2402/3 a 2307/11. Tyto bloky se nacházejí v k. ú. Želetice u Kyjova. V rámci ukončených KoPÚ v katastrálním území bylo navrženo účinné opatření proti větrné erozi pouze na části pozemku 2307/11, v podobě zatravnění. Územní plán nevymezuje proti větrné erozi konkrétní opatření. V rámci projektu ADAPTAN byla na pozemcích 3502/10, 3401/18 a 2307/11 navržena aplikace agrotechnických opatření a zatravnění, na pozemku 2402/3 byly navrženy dvě zatravněné plošky a ploška ochranného sadu či vinice. Proti větrné erozi mohou být účinná pouze agrotechnická opatření typu výsevu do ochranné plodiny nebo strniště, mulčování apod., tedy opatření zpevňující půdu.

Na území okrsku byl vygenerován jeden kritický bod (ID41203842), a to západně od zástavby obce Dražůvky v lokalitě Dlouhé díly, pod potenciálními erozně ohroženými drahami soustředěného odtoku, na hranici zastavěného území. Odtok je z místa kritického bodu veden záchytnými příkopy, které vymezuje stávající ÚP. Sběrná plocha kritického bodu však řešena není, ani komplexními pozemkovými úpravami. Pozemky v lokalitě Dlouhé díly a Padělky u Archlebova, které jsou součástí sběrné plochy, jsou silně až extrémně ohrožené vodní erozí. Dle projektu ADAPTAN by se měla větší část pozemku navazující na zástavbu zatravnit, na části pozemku vyloučit erozně nebezpečné plodiny, na zbytku aplikovat agrotechnické opatření. Tato opatření by mohla zadržet, transformovat a tedy snížit povrchový odtok při přívalových srážkách.

Na území se nachází 23 potenciálně erozně ohrožených drah soustředěného odtoku nacházejících se na orné půdě. Stabilizace drah soustředěného odtoku lze dosáhnout také vložím dřevin. Vhodné je např. založit v drahách odtoku interakční prvky. V rámci ÚP Lovčice byl v dráze soustředěného odtoku mezi lokalitami Prostřední pole a Doubky interakční prvek vymezen. V rámci KoPÚ Želetice u Kyjova bylo několik potenciálně erozně

ohrožených drah součástí pozemků navržených k zatravnění. Projektem ADAPTAN byly navrženy stabilizace drah soustředěného odtoku (Lovčice), dráhy jsou dále součástí pozemků, na kterých byla navržena plošná protierozní opatření (aplikace agrotechnických opatření), zatravnění a kombinace agrotechnických opatření s vyloučením erozně nebezpečných plodin. Uvedené návrhy opatření (včetně plošných) z uvedených zdrojů nejsou v konfliktu a vzájemně se podporují.

Nad zástavbou Želetic na údolnici, kterou vede účelová komunikace, v jižní části území obce, byl navržen pro ochranu jižní části zástavby suchý poldr. Ten navrhujeme realizovat.

Shrnutí: Navrhujeme realizovat návrhy protierozních opatření z ÚP, KoPÚ, projektu ADAPTAN a ze Studie proveditelnosti. Uvedená opatření nejsou v konfliktu až na pár výjimek. V Násedlovicích doporučujeme na pozemku 3501/1 realizovat návrh Studie proveditelnosti, který vycházel z územního plánu obce. Na bloku 8901/4 navrhujeme realizovat bezodtokovou mez navrženou Studií proveditelnosti místo protierozní hrázky navržené v rámci projektu ADAPTAN z důvodu zachování komplexu opatření navržených Studií proveditelnosti v dané lokalitě. Z opatření podporujících retenci vody v krajině navrhujeme realizovat vodní nádrže v Želeticích a Násedlovicích v souladu s jejich vymezením ve stávajících územních plánech a retenční nádrž na soutoku Soudného a Lovčického potoka dle projektu ADAPTAN.

Na pozemcích ohrožených až velmi silně ohrožených větrnou erozí navrhujeme realizovat protierozní opatření navržená v rámci projektu ADAPTAN. Navržená agrotechnická opatření musí na těchto pozemcích splňovat podmínky ochrany proti větrné erozi – ochrana vegetačním pokryvem, především v sušších obdobích. Navrhujeme realizovat opatření pro zadržení, transformování a tedy snížení povrchového odtoku v lokalitě Dlouhé díly a Padělky u Archlebova, a to opatřeními proti vodní erozi uvedenými v projektu ADAPTAN. Navrhujeme stabilizovat dráhy soustředěného odtoku, např. situováním interakčního prvku do dráhy (viz ÚP Lovčice), realizovat plošná protierozní opatření na pozemcích, na nichž se nachází (viz projekt ADAPTAN, KoPÚ Želetice) a realizovat suchý poldr navržený jižně nad zástavbou obce Želetice.

Okrsek B3

Velká část zemědělské půdy v okrsku je mírně až silně ohrožená vodní erozí. Ohroženými pozemky jsou především dlouhé a svažité bloky orné půdy jako např. 3502/4, 6502/13, či 6502/1. Blok 3502/4 je ve stávajícím územním plánu označen jako území ohrožené plošnou erozí, je zde vymezen biotechnický prvek vedený po vrstevnici (ÚP navrhuje zasakovací průleh či otevřený příkop). Na pozemku 6502/1 jsou vymezeny biotechnické prvky dva (v návrhu jsou opět zasakovací průlehy či otevřené příkopy). V rámci projektu ADAPTAN byla na uvedených pozemcích navržena aplikace agrotechnických opatření kombinovaná se zatravněním v nejsvažitějších partiích a ochrannými sady (či vinicemi). Na ostatních pozemcích bylo kromě výše uvedeného navrženo vyloučení erozně

nebezpečných plodin (především nad zástavbou). V roce 2009 byly ukončeny komplexní pozemkové úpravy v k. ú. Nenkovice. Proti vodní erozi KoPÚ navrhly zatravnění a několik vedlejších polních cest se svodným příkopem či zasakovacím průlehem. Protierozní funkci mají i navržené biokoridory po vrstevnicích. Z plošných opatření byl (krom zatravnění) na několika lokalitách navržen protierozní osevní postup, na dvou plochách v lokalitách Staré Grunty a Úlehle byly navrženy sady.

V roce 2014 byla v zájmovém území ukončena studie pod názvem Studie proveditelnosti k realizaci přírodně blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko. Tato studie navrhla v obci Násedlovice tři bezodtokové meze a jednu stabilizaci dráhy soustředěného odtoku. Tato opatření nejsou v rozporu s návrhy ostatních uvedených zdrojů, na bloku 6502/1 byl do Studie proveditelnosti převzat návrh biotechnického opatření z územního plánu obce, studie zde navrhla bezodtokovou mez.

Pro zvýšení retenční schopnosti území byla na Nenkovickém potoce pod terasami v lokalitě Úlehle v rámci KoPÚ navržena tzv. revitalizační nádrž. Ta již byla realizována. Pod soutokem Trkmanky a jejího pravostranného bezejmenného přítoku v k. ú. Násedlovice byla v rámci projektu ADAPTAN navržena retenční nádrž. Do ní zasahuje záměr Povodí Moravy, s. p. uvedený v Plánu dílčího povodí Dyje, kterým je revitalizace nivy Trkmanky v ř. km 21,7 – 26,5 iniciované Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky. Návrhy retenční nádrže a revitalizace nivy jsou součástí vymezené lokality pro akumulaci povrchových vod Terežín, která byla navržena v rámci dokumentu MŽP a MZe (2011) .

Pod Karlovským kopcem na území obce Násedlovice se nachází skládka kalírenských solí. Dle databáze SEKM nebyla skládka v terénu nalezena, je tedy v první řadě nutné skládku vyhledat a vyhodnotit její rizikovost. Na lokalitu je tudíž nutno nahlížet jako na podezřelou, nelze zatím vyloučit nezbytnost realizace nápravného opatření.

Téměř veškerá zemědělská půda v okrsku je potenciálně mírně až velmi silně ohrožena větrnou erozí, mezi nejohroženější bloky orné půdy patří 0501/19, 3502/10, 4701/17 a 4701/6. Na pozemcích 0501/19 a 3502/10 jsou v rámci KoPÚ Nenkovice navrženy vedlejší polní cesty s doprovodnou zelení, která má sloužit jako interakční prvky. V rámci projektu ADAPTAN byla na pozemcích pro odstranění nadměrné vodní eroze navržena aplikace agrotechnických opatření, na pozemku 4701/6 byla doplněna o vyloučení erozně nebezpečných plodin (východní část) a zatravnění (střední část pozemku). Agrotechnická opatření mohou být účinná i proti větrné erozi, pokud se jedná o opatření typu výsevu do ochranné plodiny nebo strniště, mulčování apod., tedy opatření zpevňující půdu.

Na území se nachází 22 potenciálně ohrožených drah soustředěného odtoku nacházejících se na orné půdě. V rámci KoPÚ Nenkovice byla potenciálně erozně ohrožená dráha na pozemku 2501/1 navržena k zatravnění, na pozemku 3703/2 a 3703/1 bylo v drahách soustředěného odtoku navrženo lokální biocentrum. Pod údolnicí, která je

zdrojem bezejmenné vodoteče protékající obcí, na hranici zastavěného území byl v rámci KoPÚ navržen suchý poldr pro zadržení škodlivého povrchového odtoku při příválových deštích. Poldr byl již realizován. Ostatní potenciální dráhy soustředěného odtoku jsou řešeny návrhy plošných protierozních opatření v rámci projektu ADAPTAN. V drahách odtoku tak bylo navrženo zatravnění či aplikace agrotechnických opatření.

Shrnutí: Navrhujeme realizovat na území obce Násedlovice biotechnické prvky vymezené ve stávajícím územním plánu obce (zasakovací průlehy či otevřené příkopy) a ze Studie proveditelnosti a plošná protierozní opatření navržená projektem ADAPTAN. Opatření se doplňují a mají vzájemně posilující efekt. V k. ú. Nenkovice navrhujeme realizovat opatření navržená v rámci KoPÚ s doplněním plošných opatření navržených projektem ADAPTAN. V Násedlovicích je na Trkmance (v celé její délce na území obce) vymezen profil pro vodní nádrž Terežín (MŽP a MZe, 2011). Generel je podkladem pro územní plánování, přičemž má být zajištěno využívání stanovených území tak, aby nedošlo ke znemožnění nebo podstatnému ztížení možné realizace konkrétní vodní nádrže v budoucnu. V daném území je nutné upřednostnit návrh správce toku (revitalizace nivy Trkmanky) před navrženou retenční nádrží v rámci projektu ADAPTAN.

V případě pozemků 3703/2 a 3703/1 navrhujeme upřednostnit opatření navržené v rámci KoPÚ (založení lokálního biocentra) před zatravněním navrženým v rámci projektu ADAPTAN.

Okrsek C1

V okrsku se vyskytuje pouze pár bloků zemědělské půdy mírně až silně ohrožené vodní erozí, za zmínku stojí velmi svažité blok 7406/2 na tzv. Veselém kopci. V rámci projektu ADAPTAN jsou zde plochy silně ohrožené vodní erozí navrženy k zatravnění a ke změně kultury z orné půdy na ochranné sady či vinice. Na ostatních plochách je navržena aplikace agrotechnických opatření. V okrsku se nachází východní část obce Želetice, ve které proběhly komplexní pozemkové úpravy. Ty mj. na území okrsku navrhly proti vodní erozi zatravnění plošek silně ohrožených vodní erozí, doplňkovou polní cestu se zasakovacím pásem, hlavní polní cestu s otevřeným příkopem a zasakovací pás.

Pod kótou Babí lom, kde se nachází několik obytných objektů, jsou evidovány dvě lokality aktivních sesuvů, nad obytnými objekty na jihu Věteřova se nachází potenciálně aktivní sesuv. Tyto sesuvy mohou být zdrojem nebezpečí, především sesuvná oblast pod Babím lomem. Dle registračního záznamu Geofondu se zde tvoří nezarostlé trhliny a stromy jsou mírně vychýleny. V této oblasti doporučujeme nevymezovat nové zastavitelné plochy.

Několik plošek zemědělské půdy v okrsku je potenciálně mírně ohroženo větrnou erozí. Tyto plošky jsou součástí bloků orné půdy, na kterých byla navržena opatření proti vodní erozi v rámci projektu ADAPTAN. Realizací těchto opatření by došlo také ke snížení potenciálního ohrožení území erozí větrnou.

Shrnutí: V okrsku na území obce Želetice navrhujeme realizovat návrhy opatření z komplexních pozemkových úprav, na nepokrytých plochách návrhy KoPÚ navrhujeme realizovat plošná protierozní opatření navržená v rámci projektu ADAPTAN (vyloučení erozně nebezpečných plodin, aplikace agrotechnických opatření, zatravnění a ochranné sady či vinice). Doporučujeme nevymezovat nové zastavitelné plochy v místní části pod Babím lomem z důvodu existence aktivní sesuvné oblasti.

Okrsek C2

Na území obce Nechvalín se nachází jen několik drobných ploch mírně až silně ohrožených vodní erozí, blok, který by vyžadoval protierozní opatření je svažitý blok 6903/8. Ve Věteřově je převážná většina pozemků mírně až silně ohrožená vodní erozí. Mezi nejzranitelnější bloky patří 8202/3, 8202/4, 7205/1 či 6001/14.

Svažitý blok 6903/8 v Nechvalíně je v rámci územního plánu součástí plochy určené pro realizaci protierozních opatření a opatření pro obnovu krajiny a zvyšování ekologické stability. Převážná část tohoto svažitého bloku byla v rámci projektu ADAPTAN navržena k zatravnění, na části musí být dodržována protierozní agrotechnická opatření. I ostatní plochy určené pro realizaci protierozních opatření v rámci stávajícího územního plánu jsou řešena projektem ADAPTAN. V rámci projektu bylo krom výše zmíněného zatravnění a aplikace agrotechnických opatření navrženo vyloučení erozně nebezpečných plodin a ochranné sady či vinice.

Územní plán Věteřov vymezuje plochy určené k upřesnění protierozních opatření v pozemkových úpravách, součástí těchto ploch jsou i tři z výše uvedených ohrožených pozemků. Pozemkové úpravy nejsou v k. ú. Věteřov dle portálu MZe v plánu, na těchto pozemcích však byla již projektem ADAPTAN navržena mozaika plošných protierozních opatření – zatravnění, ochranné sady či vinice, aplikace agrotechnických opatření či kombinace agrotechnických opatření s vyloučením erozně nebezpečných plodin. Na pozemku 6202 a části pozemku 7205/1 byla územní plánem obce navržena změna kultury na zatravnění, což je přísnější ochrana pozemků než ochrana navržená v rámci projektu ADAPTAN.

Pro zvýšení retence vody v krajině byly na území obce Věteřov v rámci územního plánu vymezeny dvě vodní plochy, a to v nivě Soudného potoka a na levostranném bezejmenném přítoku Soudného potoka nad stávajícími vodními nádržemi.

V okrsku se nachází tři lokality sesuvů. Jedná se o potenciálně aktivní sesuvy, z nichž jeden se nachází přímo v jihozápadní části zástavby obce Nechvalín a může být zdrojem nebezpečí. Tento sesuv by bylo vhodné pravidelně sledovat, zda nedochází ke změnám, které by mohly ohrozit stávající zástavbu.

Na území obce Věteřov je téměř veškerá zemědělská půda potenciálně mírně ohrožená až ohrožená větrnou erozí (jedna drobná plocha). Území obce je pokryto návrhy projektu ADAPTAN, který navrhoval opatření především proti erozí vodní. Tato opatření mohou být pro půdu potenciálně mírně ohroženou větrnou erozí dostačující. Navrhujeme dále realizovat interakční prvky či přerušit rozsáhlé bloky orné půdy větrolamy.

Na území obce Nechvalín byl vygenerován jeden kritický bod (ID 41203866), a to v údolnici nad hřištěm nad zástavbou ve východní části obce. V povodí údolnice byla projektem ADAPTAN navržena změna kultury z orné půdy na trvalý travní porost a ochranný sad či vinici, ve středu pozemku 5901/12 byla navržena aplikace agrotechnických opatření a vyloučení erozně nebezpečných plodin. Daná opatření mohou zvýšit transformační účinek z povrchového odtoku na odtok podpovrchový a snížit riziko v případě přívalových srážek.

Na území obce Věteřov se nacházejí čtyři potenciálně ohrožené dráhy soustředěného odtoku nacházející se na orné půdě. Pod jednou z nich v lokalitě Nad Uličkou byl minulým územním plánem navržen suchý poldr. V současném platném územním plánu již vymezen není. Dráhy jsou součástí pozemků, na kterých byla navržena plošná protierozní opatření v rámci projektu ADAPTAN, a to aplikace agrotechnických opatření a zatravnění. Dráha nacházející se v lokalitě Nad Uličkou je součástí pozemku, který byl navržen k zatravnění.

Shrnutí: Navrhujeme realizovat plošná protierozní opatření navržená v projektu ADAPTAN s výjimkou pozemku 6202 a části pozemku 7205/1, kde navrhujeme realizovat zatravnění navržené v ÚP obce. Z ÚP obce Věteřov dále navrhujeme využít plochy vodní a vodohospodářské ke zvýšení retenční schopnosti území, především ve vymezené lokalitě v nivě potoka Soudný, zde navrhujeme realizovat např. polosuchý poldr, který udržuje paty hráze ve vlhkém stavu a plní ekologické funkce menší vodní plochy. Zátopovou plochu polosuchého poldru mohou vyplňovat vedle stálého nadržení další prvky, které snášejí zatopení (tůně, mokřady, vrbové háje) a jsou cenné z pohledu přírody a krajiny.

Navrhujeme realizovat plošná protierozní opatření projektu ADAPTAN, proti větrné erozi doporučujeme realizovat interakční prvky vymezené v územním plánu obce a vysazovat větrolamy pro přerušování rozsáhlých bloků orné půdy.

Poznámka 1: V katastrálních územích Bohuslavice u Kyjova, Nechvalín, Věteřov, Dražůvky, Želetice u Kyjova, Nenkovice a Násedlovice byla v rámci projektu ADAPTAN navržena pouze plošná opatření organizační a agrotechnická, tato katastrální území nespádala do pilotních katastrálních území řešených do větší podrobnosti. Na všech jmenovaných územích se však vyskytují rozsáhlé svažité bloky orné půdy, výrazně ohrožené erozními smyvy, proto by návrhy měly být doplněny o návrhy biotechnických a technických opatření.

Poznámka 2: Projekt ADAPTAN byl zpracováván souběžně s touto Pilotní územní studií krajiny a nebyl po zpracování předkládané studie ještě ukončen. Uvedené návrhy projektu ADAPTAN nejsou tudíž návrhy finálními a mohou se od finální podoby lišit.

6. Hospodaření v území

Zemědělství

Politickým rozhodnutím jsou třídy erozního ohrožení na Portálu farmáře vymezeny mírněji, než by mělo odpovídat skutečnosti. To by měla být podstatná zpráva pro vlastníky pozemků v zájmovém území, na jejichž půdě probíhá masivní odnos ornice.

V zájmovém území se nachází rozsáhlé ničím nepřerušené bloky orné půdy, které jsou ohrožené vodní i větrnou erozí. Řešením ve snížení odnosu půdy může být realizace plošných nebo biotechnických opatření. Mezi plošná opatření řadíme organizační a agrotechnická opatření, která byla navržena v některých územních plánech či v proběhnuvších komplexních pozemkových úpravách, nejkomplexněji (a s dopadem na konkrétní pozemky) však byla řešena v rámci projektu ADAPTAN. Některá organizační a agrotechnická opatření na rozsáhlých blocích orné půdy nemusí být dostatečným řešením. Proto je zde vhodné umístit i biotechnické prvky, kterými mohou být také větrolamy (i podél polních cest), resp. interakční prvky či biokoridory vymezené v rámci územních plánů obcí. Mezi biotechnická opatření můžeme dále zařadit v zájmovém území navržené protierozní hrázky, svodné a zasakovací průlehy, otevřené příkopy, stabilizace drah soustředěného odtoku, zatravněné pásy či protierozní meze.

Obrázek č. 26: Rozsáhlé bloky orné půdy

Problémem zájmového území je existence svažitých pozemků. Obhospodařovány jsou i pozemky mající nad 17°, které by dle katalogu opatření MZe měly být již trvale zatravněny. Zatravněny by měly být, alespoň v dolní části, např. svažité a nepřerušené bloky 0304/2 a

0304/4, na kterých se nachází extrémně ohrožená půda vodní erozí. Plošné zatravnění na vybraných pozemcích byly nejkomplexněji navrženy v rámci projektu ADAPTAN.

Problémem je také obdělávání půdy po spádnicí. Tento způsob podporuje vznik povrchového odtoku a vysušování půdy. Zvláště na svažitých pozemcích, které se hojně v zájmovém území vyskytují, by mělo být obdělávání půdy po vrstevnici nutnou praxí, i vzhledem k tomu, že podporuje infiltraci povrchového odtoku. Dalším vhodným agrotechnickým opatřením pro využití v zájmovém území je aplikace ochranných plodin a mulčování. Tato opatření zajišťují ochranu půdy v mezidobí mezi sklizní jedné plodiny a zasetím jiné. Pokrytí povrchu půdy snižuje rychlost proudící vody, zvyšuje její infiltraci a zabraňuje odnosu půdních částic. Jako ochranné plodiny se používají rychle rostoucí rostliny, které jsou zároveň schopny vázat a ukládat dusík („zelené hnojení“). Mulčování spočívá ve využití rostlinných zbytků (např. slámy) k pokrytí povrchu půdy. Tato opatření jsou účinná proti vodní i větrné erozi. Doporučovaným a u nás stále nezvyklým agrotechnickým opatřením je tzv. bezorebné obdělávání pozemků. Při této technologii nedochází ke zhutňování půdy a zvyšuje se erozní odolnost pozemků.

Jak již bylo uvedeno výše, zájmové území je úrodnou, tradičně zemědělskou oblastí, na které se projeví neduhy intenzivního hospodaření. Jedním z nich je orba až na břehovou hranu toků. Vodní toky jsou pak více ohroženy zanášením nežádoucími jemnými sedimenty. Ačkoli ochranné pásy podél vodních toků nejsou povinností, která by vyplývala z legislativy, jsou součástí dotačního systému (plochy v ekologickém zájmu, EFA), který klade důraz na odpovědnost v krajině. Následky neřešených splachů ornice do vodních toků jsou poměrně nákladnou záležitostí, především v obcích (odbagrovávání sedimentů pro zvýšení kapacity koryta). Zvláště pak ve svažitých územích by mělo být povinností zavádět ochranné pásy, ať už zatravněné, dřevinné či kombinované.

Shrnutí: V zájmovém území nelze dodržovat standardní hospodářské praktiky především díky morfologii terénu. Na rozsáhlých a svažitých blocích orné půdy je nutno aplikovat plošná protierozní opatření doplněná opatřeními liniovými. Doporučujeme realizovat vymezená a navržená protierozní opatření uvedená v územních plánech obcí, komplexních pozemkových úpravách, projektu ADAPTAN či v jiných studiích a projektech zabývajících se zlepšením stavu krajiny. Navrhujeme postupně realizovat ochranné pásy podél vodních toků, často vymezené v územních plánech obcí, z důvodu snížení splachů orné půdy do toků.

Lesnictví

Opatření navrhovaná v lesích se obecně týkají forem a způsobů obhospodařování lesa, druhové skladby lesa z pohledu stanovištně vhodných a geneticky adaptovaných dřevin, zlepšování odtokových poměrů a těžebně-dopravní eroze.

Současná platná legislativa, zejména pro vlastníky lesů nad 50 ha má za to, že vytváří vhodné podmínky formou doporučených a závazných ukazatelů (min. podíl melioračních dřevin, velikost holé seče, max. podíl celkové výše těžby, min. zakmenění 0,7 apod.). To je však dle Macků (2016) pouze prvním krokem k úspěchu. Pro optimalizaci hospodaření v lesích je předpokladem zavedení integrovaných způsobů hospodaření s cílem tvorby polyfunkčního lesa (Vyskot a kol., 1999 in Macků 2016). Ten by měl optimalizovat nejen funkci produkční, ale i environmentální.

Druhová skladba zájmového území je z hlediska stanovištních podmínek vhodná, převládají dřeviny typické pro 1., 2. a 3 lesní vegetační stupně, tedy stupně odpovídající zonalitě výškových stupňů v území. Přesto se v území nacházejí také smrkové porosty, které jsou do budoucna ohroženy rozpadem. Smrkové porosty byly v rámci studie Macků (2016) navrženy k postupné přeměně ve prospěch dubu zimního příp. dubu ceru.

Z celkové plochy lesa v povodí Trkmanky je dle Macků (2016) ohroženo 32 % rozlohy lesů, jak bylo uvedeno v rozborové části, nejohroženějším vegetačním stupněm svým bytím vůbec je 3LVS dubobukový, který se nachází především v obcích Ždánice, Lovčice a Bohuslavice. U dubových porostů Macků (2016) navrhuje:

- snížit dobu obmýtí ze 140 na 120 let pro zvýšení frekvence obnovy lesních porostů, u nekvalitních listnatých porostů (převaha habrů, bříz, javorů jasanolistého, akátu aj.) doporučuje uplatnit formu nízkého lesa.
- V území dle Macků (2016) převládají půdy s vysokou až střední hodnotou infiltrace s dobrými až středními podmínkami porostů. Lesní ekosystémy v území tedy mají vysoký retenční potenciál. Přesto Macků (2016) doporučuje následující preventivní opatření:
- min. zakmenění 0,7 (výchovou zachovat plný zápoj, aby půdní povrch byl neustále zastíněn),
- diferenciaci vertikální a horizontální prostorové struktury,
- péče o preferované odtokové zóny podél prvků hydrografické sítě (minimalizovat distribuci území pojižděním vyklizovacích prostředků nebo vlečením dřevní hmoty),
- v 2 a 3 LVS preferovat obnovní postupy využívající clonných prvků před sečí holou.

V území převládají lehce erodovatelné půdy, které znamenají nejvyšší riziko pro tzv. těžebně-dopravní erozi. V zájmovém území je dle Macků (2016) především nedostatečná síť odvozních cest. Macků (2016) k této problematice navrhuje následující:

- optimalizace lesní dopravní sítě a její pravidelné a důsledné údržby – navýšení sítě odvozních cest,
- dodržování povýrobních (asanačních) úprav cest, jakmile dojde k narušení vrstvy nadložního humusu pojezdem prostředku nebo tažením dřeva,

- věnovat pozornost preferovaným odtokovým zónám podél hydrografické sítě, kde nesmí v žádném případě pojíždět těžebně-dopravní prostředky.

Shrnutí: Navrhujeme plnit návrhy uvedené ve studii Macků (2016) zabývající se mj. lesy povodí Trkmanky, které jsou součástí zájmového území. Danými návrhy jsou: u dubových porostů snížit dobu obmýtí ze 140 na 120 let pro zvýšení frekvence obnovy, u nekvalitních listnatých porostů uplatnit formu nízkého lesa, min. zakmenění 0,7, snažit se o diferenciaci vertikální a horizontální prostorové struktury, pečovat o preferované odtokové zóny podél vodotečí s velmi nízkým stupněm odolnosti vůči těžebně-dopravní erozi, v 2 a 3 LVS preferovat obnovní postupy využívající clonných prvků před sečí holou, navýšit síť odvozních cest a dodržovat povýrobní (asanační) úpravy cest.

Vodní hospodářství

Při pohledu na historické mapy je patrné, že vodní hospodářství mělo v zájmovém území velký význam, viz rozlohou poměrně rozsáhlé rybníky vyjmenované v rozborové části a výskyt řady vodních mlýnů. S rozvojem cukrovarnictví ve druhé polovině 19. století tyto plochy zanikly. V současné době opět převažuje poptávka po zvýšení retence vody v krajině a po rozmanitější krajině, která by byla vhodná i z hlediska rekreace. Z toho důvodu navrhujeme obnovování vodních ploch v zájmovém území, které by však nebyly pouze jednoúčelově zaměřeny na intenzivní chov ryb, ale poskytovali by i funkci protipovodňovou v podobě polosuchých poldrů, funkci rekreační v podobě nezarybněných a neznečištěných vodních ploch nadměrnými živinami a sedimenty, funkci zachytávání nadměrných živin z půdy v podobě mokřadů či v podpoře biodiverzity a funkcí niv obnovováním náhonů, bočních ramen, revitalizací toků, tůní apod.

Vodní toky v území jsou málo vodné, především v letních měsících a nejsou tudíž vhodné k využití vodními elektrárnami. Podstatou vodního hospodářství v zájmovém území by měla být důsledná ochrana prameniští a zamokřených nivních lokalit a zakládání, revitalizace či pouhá podpora renaturalizovaných vodních ekosystémů.

V zájmovém území bylo navrženo několik vodních ploch, ať už v rámci územních plánů obcí, komplexních pozemkových úprav či studií a projektů (např. projekt ADAPTAN). Návrhy jsou podrobně popsány v kapitole 5 i s doporučeními předkládané územní studie krajiny.

Shrnutí: Navrhujeme obnovování vodních ploch v území, které budou mít nejen rybochovnou funkci, ale také funkci protipovodňovou, rekreační a ekologickou (např. polosuché poldry, mokřady, tůně, obnova bočních ramen a náhonů aj.). Navrhujeme realizovat vymezené a navržené vodní nádrže v územních plánech, komplexních pozemkových úpravách či studiích a projektech.

Těžba surovin

V lokalitách severně od Lovčic a Ždánic, severovýchodně od Žarošic, jihozápadně od Uhřic a severně od Dambořic se nacházejí dobývací prostory, kde se těží ropa a zemní plyn.

Tyto dobývací prostory jsou chráněnými ložiskovými územími, stejně jako protáhlá oblast mezi Žarošicemi a Uhřicemi a jižní část obce Násedlovice. Chráněné ložiskové území severně od Dambořic a jihozápadně od Uhřic je zároveň chráněným územím pro zvláštní zásahy do zemské kůry, nachází se zde podzemní zásobník plynu.

Ložiska jsou v zájmovém území perspektivní, jedná se o výhradní ložiska, která jsou pro stát důležitá a je nutné je respektovat. Těžba těchto nerostů nemá výrazný plošný rozsah, který by zásadním způsobem ovlivňoval vzhled krajiny.

V chráněných ložiskových územích lze dle § 18 zákona č. 44/1988 Sb. zřizovat stavby a zařízení, které nesouvisí s dobýváním, pouze na základě závazného stanoviska dotčeného orgánu – orgánu kraje, vydaného po projednání s obvodním báňským úřadem, který navrhne podmínky pro umístění, popř. provedení stavby nebo zařízení. Znemožnit nebo ztížit dobývání výhradních ložisek nerostů je možno jen ve zvlášť odůvodněných případech, jde-li o mimořádně důležitou stavbu nebo zařízení.

Shrnutí: Navrhujeme respektovat stávající dobývací prostory a dodržovat ustanovení horního zákona týkající se chráněných ložiskových území.

Hospodaření v jednotlivých okrscích

Okrsek A1

Jak bylo zmíněno v kapitole 5, ohroženými bloky orné půdy vodní a větrnou erozí jsou bloky 5901/1, 5701 a 2707/3. Úpravou hospodaření na těchto blocích orné půdy se zabýval projekt ADAPTAN, kterým byla na svažitém a silně ohroženém bloku vodní erozí 5901/1 navržena změna kultury z orné půdy na ochranný sad či vinici. Na dalších dvou uvedených blocích byla navržena vzhledem ke svažitosti pozemků aplikace agrotechnických opatření s vyloučením erozně nebezpečných plodin. Uvedené změny navrhujeme realizovat.

Jedná se o zalesněný okrsek, který je tvořen druhým lesním vegetačním stupněm s ostrůvky 1. a 3. LVS. V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Okrsek je pramennou oblastí, s drobnými vodotečemi, historicky se zde nenacházely významné vodní nádrže ani zde nebyly navrženy. Pro větší protipovodňovou ochranu místní části Zdravá Voda je možno nad zástavbou na stejnojmenném potoce navrhnout opatření na zadržení vody, např. v podobě poldru. V první řadě je však nutné doporučit zkapacitnění mostních profilů v obci, které mohou být za povodňovou příčinou rozlivu toku do zástavby.

Do okrsku zasahuje chráněné ložiskové území a dobývací prostory pro ropu a zemní plyn. Stávající dobývací prostory je nutné respektovat a dále dodržovat ustanovení horního zákona týkající se chráněných ložiskových území.

Okrsek A2

Navrhujeme realizovat opatření proti vodní a větrné erozi navržená v rámci projektu ADAPTAN v podobě změny kultury z orné půdy na trvalý travní porost na bloku 9202/4, 5601/1, změny kultury na ochranný sad či vinici na blocích 8106/2 a 8106/1 a aplikace agrotechnických opatření na bloku 9203/3 s ploškou změny kultury na ochranný sad či vinici.

Jedná se o zalesněný okrsek, který je tvořen druhým a třetím lesním vegetačním stupněm. V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Okrsek je pramennou oblastí, s drobnými vodotečemi, historicky se zde nenacházely významné vodní nádrže ani zde nebyly navrženy. Pro ochranu obcí by se uplatnily návrhy vodních nádrží situované níže (viz okrsek A6).

Do okrsku zasahuje chráněné ložiskové území a dobývací prostory pro ropu a zemní plyn. Stávající dobývací prostory je nutné respektovat a dále dodržovat ustanovení horního zákona týkající se chráněných ložiskových území.

Okrsek A3

Navrhujeme realizovat navržená opatření v rámci projektu ADAPTAN v podobě vyloučení erozně nebezpečných plodin, aplikace agrotechnických postupů a změny orné půdy na trvalé travní porosty, ochranné sady či vinice.

Severozápadní a severovýchodní část okrsku je zalesněná, lesy jsou tvořeny druhým a třetím lesním vegetačním stupněm (především severovýchodní část okrsku). V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

V okrsku byla zrealizována soustava tří vodních nádrží a revitalizace bývalého náhonu s navazující tůň. Další opatření nebyla v území navržena. Bylo by však vhodné vzhledem k poškozenému potenciálu vodních útvarů vodní toky v zájmovém území revitalizovat.

Okrsek A4

Hlavním problémem obce Dambořice je erozní ohroženost pozemků. Protierozní ochranu obce důkladně řeší projekt ADAPTAN a Studie proveditelnosti. V rámci studie ADAPTAN byla navržena následující plošná protierozní opatření: ochranné sady či vinice, zatravnění a aplikace agrotechnických opatření. Uvedená opatření navrhujeme realizovat.

V okrsku se nachází pouze jeden menší lesní komplex pod vinicemi v oblasti Lipiny. V okrsku převažuje druhý lesní vegetační stupeň doplněný lesním vegetačním stupněm třetím. V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Pro zachycení a zadržení odtoku z přívalových srážek navrhujeme realizovat suché poldry vymezené ve stávajícím územním plánu obce. Navrhujeme realizovat vodní tok Salajka v úsecích vymezených Studií proveditelnosti.

V okrsku se nachází chráněné ložiskové území a dobývací prostory pro ropu a zemní plyn, navíc se zde nachází podzemní zásobník plynu. Uvedené je nutné respektovat a dodržovat ustanovení horního zákona týkající se chráněných ložiskových území.

Okrsek A5

Plošnou vodní erozí v k. ú. Žarošice se podrobně zabývaly komplexní pozemkové úpravy, téměř na všech pozemcích byla navržena orba po vrstevnici, což mohlo být dle KoPÚ podpořeno zatravněnými pásy či protierozními mezemi. Celý okrsek je pokryt návrhy projektu ADAPTAN. Navrhujeme navržená plošná protierozní opatření realizovat, ať už v podobě aplikace agrotechnických opatření na všech blocích orné půdy či změny kultury v ochranné sady či vinice navržených projektem ADAPTAN na konkrétních blocích orné půdy.

Navrhujeme posoudit efektivnost návrhů potenciální boční nádrže v nivě Vápenky (v místě plochy vymezené pro vodní nádrž ve stávajícím ÚP) a retenční nádrže na toku Vápenka navržené v projektu ADAPTAN. Tyto návrhy by mohly být vhodné pro zvýšení protipovodňové ochrany obce Uhřice. Doporučujeme vzhledem k poškozenému potenciálu vodních útvarů v zájmovém území revitalizovat významné vodoteče v území – Zdravou Vodu a Vápenku v úsecích, vymezených v rámci Studie proveditelnosti.

V okrsku se nachází chráněné ložiskové území a dobývací prostory pro ropu a zemní plyn. Stávající dobývací prostory je nutné respektovat a dále dodržovat ustanovení horního zákona týkající se chráněných ložiskových území.

Okrsek A6

Protierozní ochranou v okrsku se podrobně zabýval projekt ADAPTAN, který na všech ohrožených blocích navrhl aplikovat agrotechnická opatření a změnu kultury na konkrétních blocích v podobě ochranných sadů či vinici a zatravnění. Uvedená plošná protierozní opatření navrhujeme realizovat.

Na Lovčickém potoce je již jeden suchý polder zrealizován, v územním plánu obce je vymezen návrh dalšího suchého poldru situovaného blíže zástavbě. V rámci studie proveditelnosti byly dále navrženy poldry na Skalném potoce, na horním toku Trkmanky, na Trkmance v místě kritického bodu nad přítokem Skalní potok a boční polder v nivě Trkmanky nad ČOV pod Panskými rybníky. ÚP severně nad zástavbou Ždánic vymezuje návrh záchytné, sedimentační nádrže (suchý polder) a dvě boční tůně. V rámci projektu ADAPTAN bylo navrženo rozšíření stávajícího Lovčického poldru, suchý polder nad zástavbou Ždánic (pod návrhem ÚP), polder v lokalitě Pastviska a retenční nádrž na Trkmance nad kritickým bodem. V konfliktech navrhujeme realizovat Lovčický polder dle ÚP, suchý polder nad zástavbou Ždánic dle projektu ADAPTAN. Na Trkmance lze využít 2 varianty: a) realizovat na Trkmance tři nádrže – dvě průtočné, jednu boční ze Studie proveditelnosti, b) realizovat na Trkmance jednu velkou retenční nádrž navrženou v rámci projektu ADAPTAN. Pro zvýšení retence a

ekologické hodnoty území byla navržena revitalizace Lovčického potoka (od návrhu poldru po ústí) a Trkmanky (ve dvou úsecích – od soutoku Trkmanky s Jelením potokem po nádrž v místě kritického bodu a od navrženého bočního poldru níže v celé délce Trkmanky). Uvedená opatření navrhujeme realizovat.

Okrsek B1

Plošnými protierozními opatřeními v okrsku se zabýval projekt ADAPTAN. Ten navrhnul opatření jako vyloučení erozně nebezpečných plodin, aplikace agrotechnických opatření, ochranné sady či vinice a zatravnění. Uvedená opatření na blocích orné půdy navrhujeme realizovat.

V území se nachází dvě drobné plošky lesů, jedná se o porosty dubového lesního vegetačního stupně. V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Pro zvýšení retenční schopnosti území a pro zvýšení jeho ekologické hodnoty byla Studií proveditelnosti navržena revitalizace Spáleného potoka, potoka Zdravá Voda a potoka Salajka. Pro zlepšení kvality Spáleného potoka a jeho nivy navrhujeme v souladu s územním plánem obce Dambořice krom revitalizace toku také zakládání akumulčních prostor v nivě. Na vodním toku Hunivky navrhujeme realizovat retenční nádrž navrženou v rámci projektu ADAPTAN pro zvýšení retenční schopnosti území. Na Spáleném potoce nad zástavbou obce Archlebov byl pro protipovodňovou ochranu obce navržen projektem ADAPTAN suchý poldr. Uvedená opatření navrhujeme zrealizovat.

Okrsek B2

V rámci projektu ADAPTAN byla na všech ohrožených pozemcích navržena plošná protierozní opatření jako aplikace agrotechnických opatření, zatravnění, ochranné sady či vinice. Uvedená plošná protierozní opatření navrhujeme realizovat.

V okrsku se nachází pouze pár drobných plošek lesů v Želeticích spadajících do 1. dubového lesního vegetačního stupně. V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Studie proveditelnosti v zájmovém území navrhla revitalizaci Trkmanky a Lovčického potoka, dále boční poldr v nivě Trkmanky a průtočný poldr na Lovčickém potoce. V nivě Trkmanky byly navrženy i další vodní plochy – jedna vodní plocha a rezerva pro vodní nádrž v Želeticích, jedna vodní plocha v Násedlovicích, která má být součástí vymezeného lokálního biocentra U Haltýře, a retenční nádrž na soutoku Soudného a Lovčického potoka. Nad zástavbou Želetic na údolnici, kterou vede účelová komunikace, v jižní části území obce, byl navržen pro ochranu jižní části zástavby suchý poldr. Uvedená opatření navrhujeme zrealizovat.

Okrsek B3

V rámci projektu ADAPTAN byla na uvedených pozemcích navržena aplikace agrotechnických opatření kombinovaná se zatravněním v nejsvažitějších partiích a ochrannými sady (či vinicemi). Dále bylo navrženo vyloučení erozně nebezpečných plodin (především nad zástavbou). Uvedená plošná protierozní opatření navrhujeme realizovat.

V okrsku se nachází pouze jedna drobná lesní ploška, která spadá do dubového lesního vegetačního stupně. V daném porostu je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Záměrem Povodí Moravy, s. p., uvedeném v Plánu dílčího povodí Dyje, je revitalizace nivy Trkmanky v ř. km 21,7 – 26,5 iniciovaném Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky. Revitalizace je součástí vymezené lokality pro akumulaci povrchových vod Terezín, která byla navržena v rámci dokumentu MŽP a MZe (2011). Studie proveditelnosti navrhuje revitalizaci Trkmanky v celé délce okrsku. Navrhujeme revitalizace Trkmanky v co nejdelším úseku.

Do okrsku zasahuje chráněné ložiskové území pro ropu a zemní plyn. V CHLU je zapotřebí dodržovat ustanovení horního zákona týkající se chráněných ložiskových území.

Okrsek C1

V rámci projektu ADAPTAN jsou zde plochy silně ohrožené vodní erozí navrženy k zatravnění a ke změně kultury z orné půdy na ochranné sady či vinice. Na ostatních plochách je navržena aplikace agrotechnických opatření. Uvedená opatření navrhujeme realizovat.

Většina okrsku je zalesněna, převažuje zde 2. lesní vegetační stupeň s menšími plochami prvního a třetího LVS. V okrsku je nutno dodržovat opatření navržená Macků (2016), viz výše.

Okrsek C2

V rámci projektu ADAPTAN bylo navrženo plošné zatravnění a aplikace agrotechnických opatření, dále bylo navrženo vyloučení erozně nebezpečných plodin a ochranné sady či vinice. Na pozemku 6202 a části pozemku 7205/1 byla územním plánem obce navržena změna kultury na zatravnění, což je přísnější ochrana pozemků než ochrana navržená v rámci projektu ADAPTAN. Navržená opatření navrhujeme realizovat.

Pro zvýšení retence vody v krajině byly na území obce Věteřov v rámci územního plánu vymezeny dvě vodní plochy, a to v nivě Soudného potoka a na levostranném bezejmenném přítoku Soudného potoka nad stávajícími vodními nádržemi.

Poznámka: V katastrálních územích Bohuslavice u Kyjova, Nechvalín, Věteřov, Dražůvky, Želetice u Kyjova, Nenkovice a Násedlovice byla v rámci projektu ADAPTAN navržena pouze plošná opatření organizační a agrotechnická, tato katastrální území nespádala do pilotních katastrálních území řešených do větší podrobnosti. Na všech jmenovaných územích se však vyskytují rozsáhlé svažité bloky orné půdy, výrazně ohrožené erozními smyvy, návrhy by měly být doplněny o návrhy biotechnických a technických opatření.

7 ZÁVĚR

7.1 SOUHRNNÉ DOPORUČENÍ PRO ZOHLEDNĚNÍ NÁVRHU V ÚPD VČETNĚ NÁVRHŮ ZMĚN STÁVAJÍCÍ ÚPD A SOUHRNNÉ DOPORUČENÍ PRO ZOHLEDNĚNÍ NÁVRHU PŘI ČINNOSTI ORGÁNŮ VEŘEJNÉ SPRÁVY A DALŠÍCH SUBJEKTŮ

Rámcové podmínky a návrhy opatření, souhrn významných zásad a doporučení pro rozhodování v území a rozvojový potenciál území jsou součástí **Přílohy č. 1: Rámcové podmínky a návrhy opatření v krajinných okresech**.

7.2 PŘEHLED JEVŮ DOPORUČENÝCH K DOPLNĚNÍ DO ÚZEMNĚ ANALYTICKÝCH PODKLADŮ

Data, která byla důležitá pro zpracování územní studie krajiny a jsou důležitým výstupem a doplněním ÚAP a podkladem pro územní plány:

- jev č. 17: oblast krajinného rázu a její charakteristika
- jev č. 18: místo krajinného rázu a jeho charakteristika
- jev č. 119:
  - Významné terénní horizonty, terénní dominanty
  - Segmenty krajiny se soustředěnými estetickými hodnotami, harmonickým měřítkem a vztahy v krajině
  - Zástavba s výrazně harmonickým zapojením do krajinného rámce
  - Rizikové rozhraní sídla a krajiny
  - Plochy mírně a silně ohrožené vodní erozí
  - Plochy náchylné k větrné erozi
  - Sběrné plochy – povodí, která jsou rozhodující z hlediska tvorby soustředěného povrchového odtoku z přívalových srážek s nepříznivými účinky pro zastavěné části obcí
  - Kritický bod – závěrový profil, ke kterému se vztahují sběrné plochy
  - Potenciálně erozně ohrožené dráhy soustředěného odtoku
  - Prostor pro akumulaci povrchových vod

Všechna ohrožení a střety zjištěné v analytické části a návrhy opatření navržené v návrhové části lze využít v Rozboru udržitelného rozvoje území.

Součástí ÚSK je také „Vyhodnocení rozsahu zastavitelných ploch v kontextu s rozvojovým potenciálem sídel v rámci ORP“.

8 POUŽITÁ LITERATURA

Oborové generely a studie, programy, koncepce a strategie využití při zpracování pilotní ÚSK

- Generel území chráněných pro akumulaci povrchových vod a základní zásady využití těchto území (MŽP a Mze, 2011)
- Hodnocení vlivu pozemkových úprav na hydrologická rizika v povodí Trkmanky (diplomová práce, Coufal, 2009, https://is.muni.cz/th/323667/prif_m/dp_final.txt)
- Katalog opatření. Metodická pomůcka pro výběr vhodných opatření pro řešení hlavních typů významných problémů (Mze, 2005)
- Komplexní plánovací, monitorovací, informační a vzdělávací nástroje pro adaptaci území na dopady klimatické změny s hlavním zřetelem na zemědělské a lesnické hospodaření v krajině (projekt EHP-CZ02-OV-1-039-2015, VÚT Brno, VÚV T.G.M. v.v.i., Brno, ÚZEI Praha, Ekotoxa s.r.o., Brno, NIBIO – Norsko, 2016)
- Koncepce rozvoje cyklistiky v JM kraji 2016-2023 (Centrum dopravního výzkumu, v.v.i., 2015)
- Návrh adaptačních opatření dopadů klimatické změny v lesích povodí Kyjovky, Trkmanky, Litavy, Veličky a Nedveky (projekt EHP-CZ02-OV-1-039-2015, J. Macků, 2016)
- Plán dílčího povodí Dyje (AQUATIS, a.s., 2015)
- Studie proveditelnosti k realizaci přírodně blízkých protipovodňových a protierozních opatření v mikroregionu Ždánicko (ATELIER FONTES, s.r.o., 2014)
- Tematický atlas Jihomoravského kraje (Jesenické nakladatelství, JENA, Šumperk, 2013)
- Vymezení cílových charakteristik Jihomoravského kraje (Ageris s.r.o., 2010)
- Význam starých map pro studium změn krajiny v okrese Hodonín (dizertační práce M. Havlíček, 2013)

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1: Vymezení řešeného území	8
Obrázek č. 2: Topografická mapa zájmového území.....	25
Obrázek č. 3: Stínovaný georeliéf (https://geoportal.gov.cz/web/guest/map)	26

Obrázek č. 4: Uhřice (EKOTOXA, 2016)	27
Obrázek č. 5: Archlebov (EKOTOXA, 2016)	27
Obrázek č. 6: Estetické hodnoty, harmonické měřítko a vztahy v krajině (foto Irena Brožová)29	
Obrázek č. 7: Schéma vytvořené z mapy hodnot ÚAP ORP Kyjov, ve kterém je patrné soustředění některých jevů, které spoluvytvářejí rázovitost krajiny (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., 2016).....	30
Obrázek č. 8: Schéma segmentů krajiny se soustředěnými estetickými hodnotami (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016)	32
Obrázek č. 9: Současné využití území dle ZABAGED (EKOTOXA 2016)	33
Obrázek č. 10: Schéma prostupnosti území pro člověka (EKOTOXA 2016)	37
Obrázek č. 11: Schéma rekreace v krajině (EKOTOXA 2016)	39
Obrázek č. 12: Kartogram hodnot potenciálu rekreace – cestovního ruchu (výřez území JM kraje), MMR – Ústav územního rozvoje Brno, „Hodnocení potenciálu cestovního ruchu na území ČR“ 42	
Obrázek č. 13: Zastoupení $C_p < 0,1$ na orné půdě, travě na orné a na úhoru v katastrálních územích v ČR.....	54
Obrázek č. 14: Rozsáhlé bloky orné půdy v blízkosti zástavby obcí	64
Obrázek č. 15: Typy oblastí se shodnou cílovou charakteristikou (AGERIS 2010) a oblasti a místa krajinného rázu (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016).....	76
Obrázek č. 16: Schéma upřesnění typů krajin se shodnou cílovou charakteristikou (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016)	77
Obrázek č. 17: Oblasti krajinného rázu	82
Obrázek č. 18: Místa krajinného rázu.....	82
Obrázek č. 19: Schéma odstupňované ochrany krajinného rázu	85
Obrázek č. 20: Empirické členění krajiny dle charakteru (soubory míst krajinného rázu res. soubory okrsků)	91
Obrázek č. 21: Empirické členění krajiny dle charakteru – v podrobnějším prostorovém členění se již objevují některá místa krajinného rázu (MKR), resp. krajinné okrsky (KrO), oblasti (soubory míst krajinného rázu res. soubory okrsků)	91
Obrázek č. 22: Superpozice dílčích krajinných rozhraní.....	92
Obrázek č. 23: Superpozice dílčích krajinných rozhraní (2)	93
Obrázek č. 24: Superpozice dílčích rozhraní	93

Obrázek č. 25: Schéma vymezení krajinných okrsků (Doc. Ing. arch. Ivan Vorel, CSc., zpracování EKOTOXA 2016)	94
--	----

Obrázek č. 26: Rozsáhlé bloky orné půdy	119
---	-----

10 SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1: Seznam vyskytujících se jevů v území významných pro řešení ÚSK	9
Tabulka č. 2: Problematika krajiny a návrhy obsažené v ÚPD řešeného území	12
Tabulka č. 3: Stávající a navrhovaný ÚSES a prvky protipovodňové a protierozní ochrany v ÚPD	14
Tabulka č. 4: Přehled pozemkových úprav v katastrálních územích ÚSK	16
Tabulka č. 5: Důvody zahájení pozemkových úprav v katastrálních územích ÚSK	17
Tabulka č. 6: Zemědělské využití území dle LPIS, velikost půdních bloků Zdroj: LPIS (zpracování EKOTOXA 2016).....	34
Tabulka č. 7: Hodnoty potenciálu cestovního ruchu.....	42
Tabulka č. 8: Přehled kolizí a střetů ÚSES v zájmovém území	48
Tabulka č. 9: Koeficient ekologické stability v řešeném území.....	50
Tabulka č. 10: Relativní zastoupení tříd erozního ohrožení v zájmovém území.....	55

11 POUŽITÉ ZKRATKY A SYMBOLY

BPEJ	bonitovaná půdně ekologická jednotka
KPÚ	komplexní pozemkové úpravy
ORP	obec s rozšířenou působností
VUT	Vysoké učení technické
ÚAP	územně analytické podklady
ÚSK	územní studie krajiny

12 PŘÍLOHY ZPRÁVY K DÍLČÍ AKTIVITĚ

12.1 GRAFICKÉ PŘÍLOHY

Průzkumy a rozbor (analytická část)

Výkres současného stavu území	1:10 000
Výkres hodnot a krajinných potenciálů	1:10 000
Výkres limitů	1:10 000
Problémový výkres	1:10 000

Návrhová část

Hlavní výkres	1:10 000
---------------	----------

Doplňující schémata:

- Segmenty krajiny se soustředěnými estetickými hodnotami
- Odstupňovaná ochrana krajinného rázu
- Upřesnění typů krajiny se shodnou cílovou charakteristikou
- Místa krajinného rázu
- Oblasti krajinného rázu
- Prvky prostorové skladby
- Prostupnost území pro člověka
- Rekreační v krajině
- Vymezení krajinných okrsků

12.2 OSTATNÍ PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Rámcové podmínky a návrhy opatření v krajinných okrscích

Tabulky obsahují výstupy z jednotlivých témat a formulaci rámcových podmínek a návrhů opatření v jednotlivých krajinných okrscích.

Příloha č. 2: Vymezení míst a oblastí krajinného rázu (text)

Příloha č. 3: Vztah sídla a krajiny (text a mapa pro každou obec)

Příloha č. 4: Poloha sídel v krajině (text kapitola 5.1.1., mapa pro každou obec), **Konfigurace krajiny a sídla** (mapy) - charakter krajinného reliéfu a jeho vliv na prostorové uspořádání sídla:

- reliéf krajiny sídla, dominanty a významná místa a jejich poloha ve vztahu k reliéfu,
- sklonitost terénu,
- panoramatické pohledy na sídlo (zejména ve vztahu k dominantám)

Příloha č. 5: Plochy navrhované k zastavění mimo zastavěné území a jejich kapacity pro bydlení (tabulka)

Příloha č. 6: Charakteristiky obce ve vztahu hodnot urbanizovaného území a jeho rozvoje ke krajině (tabulka)

Příloha č. 7: Komplexní soubor dat (ve formátu *SHP)